Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 232

Ljubljana, sreda 3. oktobra 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— vnaprej.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2073 in 2884, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2498

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 20. oktobra.

V Beogradu in Zagrebu, in zopet v Beogradu se te dni vrse neprestane konferenc tarifnega odbora. Gospodarski strokovnjaki iz vse države razkladajo svoje želje, a nad vsemi visi Damoklejev meč ministrstva saobračaja, ki je sklenilo povišati tovorne tarife tako, da bo lahko računalo z novim dohodkom v višini 170 milijonov dinarjev.

Ta igra med gospodarskimi strokovnjaki in ministrstvom saobračaja preko konferenc tarifnega odbora se vrši točno po pravilih nojeve politike. Ministrstvo je že vnaprej razglasilo, da potrebuje 170 milijonov Din, ker bo sicer njegova pasiva preogromna. A istočasno vabi gospodarske strokovnjake iz vse države, da izražajo svoje želje in da razkladajo svoje programe, kakor da bi šlo za olajšavo in ne za povišanje tarifov.

Vprašanje 170 milijonov novih železniških dohodkov potem povišanih tarifov pa ni zgolj budžetsko vprašanje ministrstva saobračaja. Povišanje tovornih tarifov pomenja povišanje bremen, naloženih konzumentom v državi, in je torej važno gospodarsko in politično vprašanje.

Doslej smo morali žal neštetokrat ugotavljati, da se tudi v tarifni politiki vodi «politika», in sicer politika, ki je na las podobna davčni in vobče finančni politiki beograjskih hegemonistov. Kakor je proračun sestavljen z vidika srbijanskih interesov in zapostavljanja prečanskih krajev, kakor je prečanskemu prebivalstvu odkazana odlika plačevanja mnogo višjih davščin kakor srbijanski, privilegirani polovici naše države, tako se tudi v tarifni politiki opažajo vidni obrisi zaščite srbijanskih gospodarskih in industrijskih interesov na škodo prečanske industrije in prečanskega gospodarstva. Razume se, da srbijanska industrija pod nikakim pogojem ne more dopustiti, da bi slovenski izvoz smel konkurirati srbijanski produkciji zato, ker je bližji inostranstvu! A tudi po drugi strani se slovenski industriji in slovenski trgovini in obrti ne more dovoliti, da bi smele konkurirati srbijanskim tam doli v Srbiji in vobče v južnih krajih naše države.

A vrhu tega ne smemo pozabiti še dejstva, da vlada v naši državi težka gospodarska kriza in da zastran tega srbijanski gospodarski krogi pod nikakim pogojem ne dovoljujejo poviška tarifov, ki bi šel iz blagajn njihove industrije, posredno pa iz žepov srbijanskih konzumentov.

Zato pa se sedaj čujejo docela pozitivne vesti, da bodo nove tovorne tarife zadeve zopet predvsem prečanske kraje in od teh v glavnem slovensko industrijo in obrt, odnosno pohlevnega slovenskega konzumenta.

Tako je med drugim določena nova postavka za premogovne tarife na razdalje do 120 km, ki naj blagajni državnih železnic prinese celih 30 milijonov.

120 km! Zopet nas imajo. Kje pa je konzum premoga v naši državi, ako izvzamemo potrebe državnih železnic, največji? Zopet v Sloveniji. Čim pridemo proti jugu, tem manj se troši premog in se žgejo vso zimo drva, ki so relativno poceni. Še v Beogradu velika ministrstva ne poznajo centralne kurjave in večina uradov se poslužuje le drv. Znano je, da imamo še danes v naši vojski za oficirje poseben deputat v drvih. Povišek prevoznih tarifov za premog zadene najlažje našo domačo industrijo in preko nje bo, kakor se zatrjuje, obremenjeno naše gospodarstvo za novih 20 milijonov. Enake ali pa še hujše so perspektive za našo lesno industrijo in trgovino.

Zdi se, kakor da so režimski krogi v Beogradu izgubili vsako razumsko ravnovesje. Slovenija je itak prava paštorka v državnem proračunu, kadar gre za izdatke. Skoraj vse ceste vzdržujemo sami, vse bolnice smo prevzeli po modrosti klerikalnega oblastnega odbora z ogromnimi pasivami na svoja šibka ramena, naša mesta so brez posojil od Državne hipotekarne banke, naša industrija, trgovina in obrt zaman obračajo svoje oči in moledujejo za kredite pri Narodni banki, naše poljedelstvo pa preživlja krize, kakršne si po dobrih letinah in ugodnih konjunkturah prvih povojnih let vobče ni moglo niti v sanjah zamišljati. Naš konzum je na tleh, uradniški stan na beraški palici, kronski upokojenci na koncu svojih sil. Delavski davek je enak dohodnini. Naš uradnik mora plačevati za skrahirano gospodarstvo beograjske Nabavljačke zadruge. Obrtnik in trgovec ne vesta, kje bi vzela za davke. Povrh vsega pa finančna umetnost naše domače klerikalne gospode v oblastnih skupščinah tira s stomilijonskimi oblastnimi davščinami Slovenijo do obupa.

To je gospodarska in nacijonalna politika, ki jo režim vodi napram Sloveniji in ki jo posvečujejo voditelji SLS.

Boris Legat protestira proti izmišljotinam policijskega komunikeja

Beograjski novinarji na obisku pri trpinčenem Legatu, ki še vedno ni iz nevarnosti

Beograd, 2. oktobra n. Današnja »Politika« objavlja zopet dajše poročilo o zdravstvenem stanju trpinčenega ruskega polkovnika Borisa Legata. Poročilo pravi med drugim:

»Boris Vasiljević Legat leži že osmi dan v bolnici. Odpočitek v postelji in bolniška nega sta povzročila, da mu je danes malo bolje. To pa še ne pomeni, da je izven vsake nevarnosti. Posebno so še vedno nevarne posledice, ki morejo nastopiti zaradi notranjih poškodb v pljučih in zaradi poškodb mod.

V sprejemnici bolnice Ruskega Rdečega križa v Pančevu smo govorili z ljubeznivim upravnikom bolnice dr. Levickim o tem, da bi nam dovolil še drugič posetiti Legata. Zvedeli smo, da bomo g. Legata mogli posetiti nekoliko kasneje, ker se **momentano nahaja pri njem neki policijski uradnik, ki ga zaslišuje.**

Čakali smo, toda ne dolgo. Z brzim korakom je prišel neki stražnik pančevske policije, pristopil k prvemu bolniškemu strežniku in dejal:

»Tu je gospod (imena nismo čuli), ki zaslišuje nekega bolnika. **Javite mu, da so odredili, naj takoj prekine zaslišavanje.«**

Zaslišavanje je bilo prekinjeno in mi smo mogli videti Legata.

Prvo, kar nam je dejal, ko nas je zagledal, je bilo: »To, kar piše »Politika«, ni točno.«

»Kako ni točno?« smo ga vprašali iznenadeni.

»Da, ni točno, da sem bil pijan, ko so me aretirali na ulici.«

»Mi tega ne trdimo, to izjavlja policija.«

»Policija more danes izjavljati, kar jo je volja, jaz pa govorim samo resnico. In resnica je, da nisem bil pijan in da nisem povzročil nobenega nereda na ulici. Zahtevali so mojo legitimacijo; nisem je imel in odvedli so me v kvart (policijsko stražnico), odtam pa v upravo (Glavnjačo). **Ako bi bil do nezavesti pijan, celo pijan v toliki meri, da bi spal na kupu kamenja, ne bi bil v stanju, da grem na lastnih nogah niti do kvarta, a kaj šele kasneje od kvarta do uprave.** Policija nadalje pravi, da nisem napravil vtisa pretepenega človeka, niti ko so me iz uprave pripeljali v kvart, niti ko sem bil iz kvarta odpuščen, da v spremstvu orožnika odidem domov ter prinesem 110 Din zaradi plačanja kazni. Verujem, da nisem napravljal vtisa pretepenega človeka. Nisem ga napravljal zaradi tega, ker sem **napel vso svojo moč, da takega vtisa ne napravim na gospodo iz policije. To sem storil iz bojazni, da me policija, ko opazi, da sem pretepen in poškodovan, ne zadrži, da bi me lečila pod svojim pokroviteljstvom.** Končno trdi policija, da se jaz tri dni nisem javil niti pritožil zaradi poškodb, dobljenih ob priliki pretepanja v upravi mesta. **Tudi to ni točno. Jaz sem bil pretepen v noči med 19. in 20. septembrom. Čim sem bil 20. septembra izpuščen iz kvarta, sem se najprej vrnil v svoje stanovanje, kjer sem se umil od krvi ter oblekel čisto obleko, nakar sem odšel v urad za zavarovanje delavcev ter se javil k zdravniškemu pregledu.** Zdravnik, ki me je v uradu pregledal, mi je rekel, naj pridem istega dne popoldne na kirurgiški pregled, V uradu za zavarovanje delavcev so mi dali 20. septembra popoldne injekcijo, o kateri so mi rekli, da ima preprečiti gnojenje mod. Iz urada sem šel v ruski Oficirski dom, kjer me je istega dne, 20. septembra, torej preden je preteklo 24 ur od pretepanja v kleti uprave mesta, pregledal prof. dr. Sofoterov, ki mi je izdal izpričevalo o dobljenih poškodbah.«

Ker se je očividno bal, da tudi mi verujemo zatrjevanju policije, da je bil pijan, je Legat pripomnil:

»Jaz sem miren in soliden človek. Ko so me ob 8. zvečer ustavili na ulici, sem se vračal od dela, delal sem preko časa, več kakor je bila moja dolžnost. Bil sem popolnoma trezen in se nisem upiral oblasti. Da sem jaz soliden in miren človek, skromen, toda marljiv pri delu, bo gotovo potrdil tudi moj delodajalec inž. g. Muhin, Mišarska ulica 4.«

Zatrjevali smo mu, da popolnoma verujemo njegovim besedam. Ko smo se že poslavljali, je pripomnil:

»Pozabil sem vam nekaj povedati. Pripeljali so semkaj onega žandarja, ki me je pretepal. Jaz sem jim ga opisal in oni so ga po opisu izsledili ter privedli semkaj, da naju konfrontirajo.«

»Ste ga spoznali?«

»Kako ne? Njegove poteze so tako vrezane v mojem spominu, da bi ga mogel narisati kar na pamet.«

Pančevo, 2. oktobra, dr. Zdravstveno stanje težko ranjenega polkovnika Legata se je danes toliko popravilo, da so zdravniki pričeli upati, da bo vendarle ušel smrti. Po izjavi upravnika bolnice neposredna opasnost za življenje bolnika še ni minula, vendar je upati, da bo, ako prihodnje dni ne nastopijo komplikacije, krizo premagal. Tekom današnjega dne je prispelo v Pančevo zelo mnogo brzojavnih in pismenih vprašanj o bolnikovem stanju, zlasti od strani ruskih emigrantov iz Jugoslavije in inozemstva. Za žalostno afero se namreč čim dalje bolj interesira tudi inostranstvo. Polkovnik Legat je zbog vladnega komunikeja o njegovi aretaciji še vedno ves iz sebe ter ne more verjeti, kako je mogoče, da se s tako lažjo skuša pokriti grozno postopanje beograjske Glavnjače.

Popravek.

Na naše beograjsko poročilo, priobčeno v nedeljskem «Jutru» pod naslovom «Smrtna žrtev zločina v Glavnjači» nam pošilja ljubljanski veliki župan po nalogu notranjega ministra dr. Korošca sledeči popravek:

V navedenem članku «Jutra» priobčene činjenice o tem, da je bil ruski polkovnik Boris Legat v zaporih beograjske mestne uprave trpinčen ter da je na poškodbah umrl, ne odgovarjajo dejanskemu stanju zadeve.

Po uradnem obvestilu je namreč dejanski stan sledeči:

Ob priliki izvrševanja službe je našel policijski organ palilulskega kvarta dne 19. septembra t. l. okolo 9.30 ponoči Borisa Legata, ko je ležal pijan na kupu kamenja. Policijski organ si je prizadeval, da Legata napoti domov. Toda Legat je v pijanosti začel razgrajati ter ni bil v stanu, da pove kje stanuje. Policijski organ ga je vsled tega odvedel v palilulski kvart (na policijsko stražnico). Palilulski kvart pa ga je odpravil v upravo mesta Beograda, da tam prenoči, odkoder ga je bilo drugo jutro zopet vrniti v palilulski kvart, da se proti njemu postopa po zakonu.

Drugi dan, 20. septembra t. l., je prišel orožnik iz palilulskega kvarta ob 7. uri zjutraj v upravo mesta ter odvedel Legata zopet nazaj v palilulski kvart. Tu je bil Legat zaslišan ter kaznovan z globo radi prestopka po točka 2. § 360 srb. k. z.

Ker pa Legat ni imel pri sebi denarja, da bi plačal globo, je bil iz zaporov izpuščen ter odšel sam v mesto po denar. Ko je našel denar, se je Legat zopet povrnil v palilulski kvart, plačal globo ter potem odšel domov.

Boris Legat ni niti v upravi mesta Beograda, niti v palilulskem kvartu nikomur potožil, da je bil pretepen, ter je iz palilulskega kvarta sam odšel brez vsake druge pomoči in ni napravil vtisa človeka, ki je bil pretepen.

Dva dni potem, ko je bil Boris Legat kaznovan, je bilo javljeno gospodu ministru za notranje posle, da je bil Legat v upravi mesta Beograda pretepen.

G. minister za notranje posle je takoj istega dne odredil inspektorja, da uvede po tem predmetu preiskavo.

Pri zaslišavanju je Boris Legat izjavil inspektorju, da ga je v upravi mesta Beograda pretepaval neki orožnik ter da mu je ta orožnik prizadejal težke poškodbe po telesu.

Ker je tedaj Legat izjavil, da ga je pretepal orožnik, ter da pri tem pretepavanju ni bil udeležen niti eden civilnih policijskih agentov, je bila preiskava izročena vojaškemu preiskovalcu žandarmerijske komande z nalogom, da nadaljuje preiskavo proti omenjenemu orožniku.

Dotični orožnik je bil še istega dne suspendiran od službene dolžnosti ter je bil izročen vojaškemu oblastvu.

Vest, da je Boris Legat umrl, ne odgovarja resnici. Boris Legat se nahaja radi zdravljenja v ruski bolnici v Pančevu. Veliki župan: Vodopivec l. r.

Vsi italijanski novinarji pod kontrolo

Rim, 2. okt. s. Kakor poročajo rimske agenture, je odredil fašistični tajnik Turati, da morajo ravnateljstva listov prositi za njegov pristanek, ako hočejo sprejeti nove urednike. Turati je postavil s to naredbo vse italijanske novinarje popolnoma pod kontrolo fašizma. Sklep je bil sporočen vsem strankinim voditeljem v provinco.

Sprava med radikali se že zopet krha

Borba za mesta v vodstvu stranke in v vladi. – Demokrati si žele še par let sedanjega režima

Beograd, 2. oktobra, r. «Politika» poroča, da se bo po mnenju političnih krogov notranji položaj še gotov čas gibal brez velikih in značilnih vidnih dogodkov v znaku nadaljnjih nesoglasij med radikali in v znaku naporov, da pride do zbližanja med Beogradom in Zagrebom. Neodvisno od vsega tega pa je vlada odločena, da Narodna skupščina nadaljuje svoje delo. O tem, kdaj naj se skupščina sestane, pa si vlada še ni na jasnem.

Nadalje objavlja «Politika» izjavo nekega člana sedanje vlade, ki pravi, da predsednik vlade žvižga na vse to, kar Svetozar Pribićević in dr. Maček govorita. Po izjavi nekega demokrata, ki jo navaja list, so davidovićevci čim dalje bolj prepričani, da je treba z ozirom na to, ker predstavljajo Hrvate taki ljudje, sai pet let še napram Hrvatom voditi «enostavno politiko». Zaradi tega da sedaj tudi ni nobenega upanja, da bo došlo do kakih sprememb, ker se mora nadaljevati dosedanji način, kar demokrati izrecno povdarjajo.

V radikalnih vrstah se je pričela nova velika borba, ki je v zvezi s pripravami za kongres radikalne stranke, do katerega pa najbrže še ne bo prišlo tako kmalu. V radikalnih krogih se je včeraj govorilo v zvezi z nadaljevanjem dela Narodn skupščine tudi o vprašanju novega predsedstva Narodne skupščine, ki se ima voliti 20. oktobra. Kot najresnejši kandidat za predsednika Narodne skupščine se navaja sedanji minister pravde Milorad Vujičić. Iz raznih vzrokov se je opustila kombinacija, da bi na to mesto prišel Miša Trifunović ali Nikola Uzunović. Izpraznjeno ministrsko mesto Milorada Vujičića bi po nekaterih verzijah zavzel dr. Ninko Perić. Trdilo se je tudi, da je kombinacija z dr. Lazo Markovićem kot kandidatom za ministra pravde propadla.

Beograd, 2. oktobra p. Velja Vukičević je bil danes zelo aktiven. Ves dan je konferiral s svojimi političnimi tajniki. V političnih krogih obstoja vtis, da bo skušal Velja Vukičević nadaljevati svoje delo ne glede na to, da ga je radikalni širši glavni odbor obsodil.

Opoldne je bil Velja Vukičević dalje časa pri predsedniku vlade dr. Koroščcu. Za tem je bil dr. Korošec sprejet od kralja v avdijenci. Iz radikalskih krogov se lansira vest, da bo v najkrajšem času izvršena rekonstrukcija radikalskega dela vlade. Med osebnostimi, ki naj bi vstopile v vlado, se omenjata tudi dr. Vasa Jovanović in dr. Ninko Perić.

Iz žalostne predzgodovine 20. junija

Preiskovalni sodnik je zaslišal novinarja Jovovića, ki trdi, da je Velja Vukičević dal »Jedinstvu« nalog, da hujska proti Radiću in Pribičeviću

Beograd, 2. oktobra p. Nedavno smo objavili vsebino pisma, ki ga je poslal bivši urednik »Nar. Tribune« Pantelija Jovović Velji Vukičeviću in ki je vzbudilo v naši javnosti veliko senzacijo. Danes je Pantelija Jovović to pismo izročil novinarjem. Pismo se glasi:

»G. Vukičević! Vlada Ristović sotrudnik mojega lista me je pred nekoliko dnevi obvestil, da je izposloval pri Vas potom g. Andrića (ministra za kmetijstvo in vode), da naj »Narodna Tribuna« namesto enkrat izhaja dvakrat na teden. Istočasno mi je sporočil, da je Vaša in Vaših intimnih sodelavcev v vladi želja, **naj se izogibamo ideološkim člankom in odkrito zahtevamo glavi Stjepana Radića in Svetozarja Pribičevića,** ker pravi, da je nastala v radikalskem Glavnem odboru zmešnjava duhov in da je prevladalo prepričanje, **da se ne more več tolerirati Radićeva in Pribičevićeva obstrukcija v Narodni skupščini in njuna defetistična akcija med narodom zlasti proti Beogradu in Srbiji.** G. Vukičević — mi je sporočil Vlada Ristović — hoče pokazati, da se ne more brez prelivanja krvi teptati čast kakega naroda in njegovih predstavnikov. Dalje mi je Ristović napovedal, da hočete Vi odločno borbo proti glavnemu odboru radikalske stranke in g. Nastasu Petroviću. Jaz sem mu odgovoril, da mi ni mogoče sprejeti takega načina borbe, ker bi pozivajoč na uboj stvorili težko atmosfero v državi, pa sem mu predlagal, **naj za denar, ki ga je pri vas izposlovaj za »Narodno Tribuno« prične izdajati svoj list, ako hoče.** On je na moj predlog odvrnil, da Vam ni treba dveh listov in da se ne more dogoditi, **da bo »Narodna Tribuna« prenehala izhajati, čim se ji odreče subvencija.** Jaz sem rekel, da mi je prijetneje ostati brez lista, kakor potom tega lista ustvarjati psihozo ubojev. Ta Ristovićev razgovor z menoj, sem sporočil gospodu Čemoviću (bivšemu državnemu podtajniku) in on je bil popolnoma zadovoljen s takim mojim stališčem, povdarjajoč, da je potrebno izogniti se vsem nadaljnim strankarskim trenjem, delati na pomirjenje duhov in zagovarjati integralno jugoslovenstvo.

Smatrajoč Ristovića za Vašega interpreta, smatram za dolžnost, da Vam obrazložim razloge, zaradi katerih nisem mogel sprejeti njegovega predloga«.

Nadalje navaja Jovović v svojem pismu razloge, iz katerih je pripravljen na drug način podpirati Veljo Vukičevića. Pred vsem mu šteje v dobro blejski pakt in pravi, da je sporazum z dr. Koroščem velika dobrota za državo. Hvali tudi sporazum z muslimani, pravi pa, da je odločno proti Pribičeviću. Svoje pismo zaključuje:

»Način in tendenco Radićeve borbe sem že doslej načelno obsojal in to bom delal tudi v bodoče, toda nikdar ne bi mogel pozivati k uboju in sejati razdor med dve plemeni istega naroda. **Z ozirom na to upam, da boste moj list še nadalje financirali.** Ko bo g. Čemović prišel k Vam, hočemo vso to stvar bolje objasniti. — Vaš vdani Pantelija Jovović, direktor »Narodne Tribune«.

Pismo je datirano s 9. junijem l. 1928. in je bilo torej poslano 11 dni pred umorom v Narodni skupščini.

Davi je bil Pantelije Jovović zaslišan od preiskovalnega sodnika, pred katerim je **potrdil avtentičnost svojega pisma,** ter je navedel še nekaj prič, ki naj potrdijo istinitost njegovih navedb. Zaslišanje Jovovića je vzbudilo v Beogradu ogromno pozornost, ker je iz tega dejstva razvidno, da **preiskovalni sodnik pripisuje Jovovičevim navedbam važen pomen. S tem se odpirajo v preiskavi novi vidiki z nedoglednimi posledicami.** Ako se Jovovičeve stvarne navedbe izkažejo kot resnične, bi bilo sodišče primorano otvoriti vprašanje **direktnega intelektualnega povzročitelja strahovitega umora od 20. junija.**

S šikanami hočejo zatreti odpor KDK

Koroščev režim se poslužuje vseh možnih sredstev, da bi strl odpor KDK. — Shode KDK prepovedujejo, pristaše, zlasti delavce, pa preganjajo in mečejo na cesto

Zagreb, 2. oktobra č. V Zagrebu se je mudilo danes več poslancev KDK, ki so poročali vodstvu o položaju v svojih okrožjih. Iz njihovih poročil izhaja, da so začele oblasti na Hrvatskem, v Dalmaciji ter v Bosni in Hercegovini izvajati napram KDK najrazličnejše represalije in persekucije, da bi na ta način preplašile mase in jih odvrnile od politike KDK. Pri tem pa ni dovolj, da oblasti po višjem nalogu zabranjujejo shode in sestanke KDK, marveč se poslužujejo tudi raznih drugih sredstev.

Tako je poslanec Peštaj iz stubičkega sreza poročal, da so začele tamošnje oblasti preganjati zlasti delavstvo, ki je politično organizirano v vrstah KDK. Po Zagorju vrše orožniki pri tamošnjih rudarjih hišne preiskave, jih brez povoda zapirajo in šikanirajo. Tako je bilo te dni v Golubovacu novem aretiranih sedem rudarjev. Vsi so bili obsojeni po zloglasnem Bachovem patentu vsak na 14 dni zapora. Osumili so jih kratkomalo, da so komunisti, dasi je splošno znano, da so organizirani v Hrvatski delavski zvezi, ki pripada politično HSS. Mnogo rudarjev so zaprli, jih držali po več dni v zaporu, nato pa so jih zopet izpustili, ne da bi jim mogel kdo pojasniti, zakaj so bili prav za prav aretirani.

Slično se dogaja z železničarji, ki so pristaši KDK. Zlasti v Koprivnici in v Srbskih Moravicah so se dogodili kričeči primeri. Več železničarjev je bilo obsojenih po Bachovem patentu, po prestani kazni pa so jih železniške oblasti postavile tik pred zimo na cesto. Drugim, ki so doživeli razne druge persekucije, so zagrozili s takojšnjim odpustom, če bi šli v Zagreb, da bi se pritožili, bodisi pri vodstvu KDK, bodisi pri nadrejenih železniških oblastih.

Imenovanja v državni službi

Beograd, 2. oktobra. č. Kralj je podpisal večji ukaz o imenovanju in spremembah v državni službi. Med drugim so imenovani za politično - upravnega uradnika pri velikem županu v Ljubljani Fran Mramor, vršilec dolžnosti direktorja puškarske šole v Kranju. V višjo skupino je pomaknjena arhivska uradnica pri uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani Josipina Tomažič.

Fašistično maščevanje nad dr. Čokom

Obsodili so ga po nedolžnem zaradi „tatvine“ na 50 dni zapora

Trst, 2. oktobra. b. Danes je bila pred sodiščem v Kopru zaključena razprava proti odvetniku dr. Čoku in Albinu Pečariču. Sodišču je predsedoval Stasi, kot državni pravdnik je fungiral sodnik Bencich. Pred pričetkom razprave je pričel Pečarič glasno protestirati ter je raztrgal svoje vabilo. Karabinerji so ga zaradi tega uklenili v verige. Pečarič je pri zaslišanju izjavil, **da je nedolžen in da odvetnika dr. Čoka sploh ne pozna.**

Odvetnik dr. Čok je popolnoma mirno izjavil, da je nedolžen. **«Zaklinjam svojo nedolžnost.** O tatvini, ki jo očitate Pečariču, ne vem ničesar. Vem samo, da sem 43 let star, da imam rodbino in da je moj poklic odvetniški in da kot odvetnik poznam in spoštujem zakone. Vem tudi natančno, kakšne bi bile posledice, če bi se tem zakonom ne hotel pokoriti. To bi imelo težke posledice zame in za mojo rodbino.»

»G. predsednik,« je nadaljeval dr. Čok, »Albina Pečariča nisem nikdar videl in nikdar poznal. Niti nisem kdaj znjim govoril, niti bil z njim v posrednih ali neposrednih odnošajih. V Pobegih nimam nobenega klijenta in nobenega prijatelja. Niti enega! Ravno tako nimam nobenega prijatelja okoli Kopra. Ni mi razumljivo, kako je mogel Pečarič spraviti moje ime v zvezo z zastavo, za čije obstoj sploh nisem vedel. Tud nisem vedel, da je Pečarič navedel moje ime kot ime svojega morebitnega zagovornika.«

Pečariča je zagovarjal odvetnik Lonzar, odvetnika Čoka znani tržaški odvetnik Zennaro. Sodba se glasi: **Odvetnik Čok se obsoja na en mesec 20 dni zapora kot sokrivec tatvine slovenske zastave iz društvenega lokala fašija v Pobegi pri Kopru. Albin Pečarič pa na dva meseca zapora kot materijalni povzročitelj tatvine.**

Venizelos na potu v Beograd

Pariške izjave dr. Marinkovića o odnošajih med Jugoslavijo in Grčijo. — Oficijelna pogajanja se bodo začela v Beogradu

Beograd, 2. oktobra p. Po poročilu iz Pariza je imel snoči zunanji minister dr. Marinković daljši razgovor s francoskim zunanjim ministrom Briandom. O vsebini razgovora niso bila izdana nobena obvestila. »Matin« domneva, da je jugoslovenski zunanji minister govoril z Briandom o dosedanjem poteku pogajanj z Grško in o svobodni coni v Solunu. Po informacijah »Matina« je stališče Grčije, da se Jugoslaviji dovolijo pač čimnajvečje ugodnosti, ki pa ne smejo kršiti grške suverenitete nad solunskim ozemljem.

Sotrudnikom »Petit Parisiena«, »Excelsiorja« je izjavil dr. Marinković, da je netočna vest atenskega lista Etnos, da je on ponudil Venizelosu zaključitev prijateljske zveze. Njegov razgovor z Venizelosom v Parizu se je gibal le v mejah prijateljske izmenjave misli. Razgovarjala sta se na splošno o vseh vprašanjih, ki se tičejo Jugoslavije in Grške, zlasti pa o vprašanjih, tranzita preko Soluna. Pogajanja, ki se bodo v kratkem pričela v Beogradu v službeni obliki, imajo za cilj rešitev onih problemov, ki še obstoje med Beogradom in Atenami.

London, 2. oktobra (lo) Danes je odpotoval grški ministrski predsednik Venizelos, ki se je mudil v Londonu par dni v Pariz, od koder odpotuje skozi Švico v Beograd.

Krvava udušitev zarote v Albaniji

Po vesteh iz Drača so oblasti baje odkrile zaroto proti kralju Zogu. — Prve justifikacije. — Proglasitev vojnega stanja

Drač, 2. oktobra (be.) Kakor poročajo, je bila odkrita široko razpredena zarota proti kralju Ahmedu Zogu I. Usmrčenih je bilo 11 zarotnikov. Nad Albanijo je proglašeno vojno stanje.

Pariz, 2. oktobra č. »Matin« poroča iz Drača, da so albanske oblasti odkrile velikopotezno zaroto, naperjeno proti kralju Zogu in njegovemu režimu. Izvršene so bile številne aretacije po vsej Albaniji, zlasti v Tirani. Enajst kolovodij je bilo obešenih. Po vsej Albaniji je bilo proglašeno obsedno stanje. Uvedena je tudi stroga cenzura, tako da ni mogoče doznati nikakih podrobnosti. Uradni komunikeji le naglašajo, da so oblasti odkrile zaroto, ki pa je že v kali zadušena.

Alarm poljskih socijalistov

Socijalistična razkritja o namerah vladnih strank za spremembo državne ustave v monarhističnem smislu

Varšava, 2. oktobra. d. Osrednje glasilo poljske socijalistične stranke «Robotnik» objavlja izvlečke iz nekega zaupnega protokola, ki ga je izdelal vladni poslanec Piasecki o razgovoru voditeljev vladnega bloka.

Pri tej priliki se je predvsem razpravljalo o vprašanju ustavne reforme. Posebno živahno se je govorilo o vprašanju, ali naj bi Poljska dobila doživljenskega državnega glavarja, ki naj bi si nadel naziv kralja, t. j. da bi Poljska postala volilna kraljevina, kakor se je že zgodilo v njeni zgodovini. Del udeležencev, med katerimi so bile vse prerodajne osebnosti bloka Pilsudskega, je bil za to, naj bi bil izvoljen predsednik za dobo 10 ali 7 let. Med drugim je bilo tudi predlagano, naj bi senat v bodoče ne bil izvoljen, temveč naj bi ga imenoval državni glavar.

Razpravljalo se je dalje o poslabšanju volilne pravice za sejem. Vlada naj bi v bodoče ne odgovarjala parlamentu, temveč državnemu glavarju ali senatu. Predložen je bil dalje načrt predhodne ustave, pri čemer naj bi postal Pilsudski ali kaka druga osebnost, ki bi jo on imenoval, za 10 let državni glavar, dočim naj bi bil parlament za dve leti razpuščen. V tej dobi naj bi imel državni predsednik sam pravico zakonodaje z naredbami.

Poincaré o miroljubnosti Francije

Ponovne Poincarejeve izjave o smotrih francoske politike. — Pred važnimi mednarodnimi pogajanji

Pariz, 2. oktobra d. Pri otvoritvi spomenika padlim vojakom je imel ministrski predsednik Poincaré kot predsednik odbora za postavitev velik govor, v katerem je med drugim izvajal, da je prinesel mir Franciji ono upravičeno zadoščenje, ki ga je lahko po tolikih preizkušnjah pričakovala.

Francija nima od nikogar kaj zahtevati razen onega, kar ji obljubljajo pogodbe. To je varnost in reparacije. Od trenutka, ko je Francija položila orožje, je hotela samo to, da se te obveznosti izpolnujejo. Kakor vedno prej je tudi pri sadnjih ženevskih posvetovanjih ostala Francija zvesta duhu mednarodne sloge. V najkrajšem času se bodo vršila pogajanja o zelo važnih vprašanjih, pri katerih bo Francija globoko prežeta želje, da pride do splošnega sporazuma. Francija želi, da bi bila volja za mir pri vseh narodih tako odkritosrčna, kakor je v Franciji. Nihče ni v vojni več trpel kot Francija in jasno je, da ravno Francija najbolj sovraži vojne grozote. Zaradi tega je Francija kot prva pričela razoroževati. Francija ni samo v Washingtonu in Ženevi, temveč tudi doma dokazala zadostno dobro voljo s tem, da je znižala redno stanje vojaštva in skrajšala vojaško službeno dobo.

Glede reparacijskega problema je treba vedeti, da mora ureditev tega problema Franciji garantirati vse, kar mora plačati svojim upnikom in kot odškodnino za svojo vojno škodo. Dasi je Francija v razorožitvenih in reparacijskih vprašanjih zelo previdna, se vendar ni udeležila pogajanj o teh vprašanjih s kako mislijo, ki bi posvetovanja zaviačevala ali celo onemogočila. Francija je pripravljena pogajanja čimprej pričeti, ter jih nadaljevati z dobro voljo in v zaupanju, da bodo privedla do kolikšnega uspeha. Najbolj škodljivo za uspeh bi bilo, če bi kdorkoli izmed udeležencev sodeloval slabe volje ali s skepso.

Washington, 2. oktobra g. Z ozirom na namigavanja v Poincarejevem govoru izjavljajo v krogih Bele hiše, da Amerika nima namena združevati vprašanja medzavezniških dolgov z nemškimi reparacijskimi dajatvami. Coolidge je mnenja, da je vprašanje vojnih dolgov končnoveljavno odpravljeno in da ameriška vlada ne bo podpirala nobenega posrednega ali neposrednega poskusa, ki gre za tem, da bi del nemških reparacijskih dajatev prevzeli ameriški davkoplačevalci v svoje breme, ako bi bili vojni dolgovi sporazumno znižani.

Mussolini odpravlja privatno lastnino

Rim, 2. okt. s. Mussolini je poslal vsem prefektom okrožnico, ki podreja svobodno razpolaganje z lastnino državni kontroli. Mussolini je odredil, da je treba vsak kot zemlje obdelovati, da se bo mogla Italija popolnoma osvoboditi uvoza živil. Zemlja ni prepuščena svobodni volji lastnika, temveč jo je treba obdelovati v interesu celokupnega naroda. Kdor ima zemljo, ima tudi dolžnost do vsega naroda, da jo obdeluje.

V Italiji se mora molčati

Praga, 2. okt. s. Poročevalec «Bohemie» je obiskal oba manjšinska zastopnika Italije, poslanca von Sternbacha iz Južne Tirolske in slovenskega poslanca dr Wilfana, da bi mu podala izjave o manjšinskih razmerah v Italiji. Oba poslanca sta z ozirom na zakone, ki obstoje v Italiji, odklonila vsako izjavo za časopise. Značilno za stališče manjšinskih poslancev v komisiji je dejstvo, da so se večinski zastopniki Italije spravili v komisijo med stenografe, in sicer samo s tem namenom, da bi lahko dobesedno posneli vsako izjavo obeh manjšinskih zastopnikov v Italiji.

Rim, 2. oktobra g. Z mrazom, ki je nastopil v Toscani, so se prikitili volkovi v dolino in povzročajo med ovcami veliko škodo. Na zverine pripravljajo velike love.

Komunistični atentat na japonskega cesarja

Tokio, 2. oktobra g. Na japonskega cesarja je bil izvršen atentat. Policija v Tokiju je aretirala 47 oseb. Japonska delavska stranka je bila razpuščena, njeni voditelji pa zaprt. Delavski voditelji so obtoženi, da so vprizorili atentat na mikada. Listi zahtevajo, naj vlada izžene vse ruske komuniste, ker vedno ščuvajo na meščansko vojno.

Nedeljska zborovanja KDK v mariborski oblasti

V nedeljo 7. oktobra bodo sledeča zborovanja v gornjegrajskem okraju:

Ob 9. uri zjutraj **v Ljubnem** veliko zborovanje za občine Ljubno, Bočna, Gornjigrad, Nova Štifta, Luče in Solčava v dvorani pri g. Podpečanu.

Ob 2. uri popoldne v prostorih gost. Fürst v **Rečici ob Savinji** za občine Rečica in Kokarje.

Ob 5. uri popoldne v gost. Steblovnik v **Šmartnem ob Paki.**

Na predvečer v **soboto 6. oktobra** ob pol 8. uri zvečer v dvorani hotela Ilirija v **Mozirju** za občine Mozirje trg in okolica.

Na vseh shodih govorita gg. nar. poslanca dr. **Pivko** in **Ivan Pucelj.**

Grda nehvaležnost

Župnijo v Kranju je dobil gosp. Škerbec in ne glavni tajnik SLS

Boj za kranjsko župnijo je končan. Bil pa je hud, zelo hud. Kranjski klerikalci kakor tudi kompetenti so se zavedali, da bo dedščina po blagopokojnem dekanu g. Kobiarju izročena duhovniku, ki bo znal nategniti zrahljane klerikalne vajeti in se z vsemi silami potrudil ,da se izkaže za primernega, škofu in SLS vdanega dušnega pastirja, kar se pokojnemu dekanu od strani klerikalnih fanatikov ni moglo priznati. Razumljivo tedaj, da so se tudi kompetenti dobro zavedali, ali jih dičijo kvalifikacije, ki bodo po volju knezoškofijskemu ordinarijatu.

In tako sta pred vsemi drugimi stopila v ospredje tržiški župnik g. Matija Škerbec in pa — glavni tajnik SLS gospod Fran Gabrovšek. Že so bili Kranjčani, ki jim zakulisna borba ni ostala prikrita, prepričani, da bo župnijo zasedel duhovnik, ki se je zadnja leta tako vneto eksponiral za SLS, da upravičeno lahko reflektira na nagrado, če že ne s poslanskim mandatom, pa vsaj s kranjsko župnijo, ki tudi ni za odvržek. Toda g. Gabrovšek je moral občutiti bridko resnico, da je nehvaležnost klerikalno plačilo in da tudi nad njim drugi vedrijo in oblačijo. Še preden je gospod Gabrovšek vložil prošnjo za kranjsko župnijo, mu je bilo iz škofijske palače sporočeno, da je vendarle za Kranj nekoliko preoster in tako dalje ... Javna tajnost je vrhu tega, da tudi doktor Korošec v nedeljo ni bil prav nič prijazen z g. Gabrovškom, češ da je zadnje čase preveč kozlov ustrelil. Tako se bo moral, kakor trdijo, g. Gabrovšek zadovoljiti z mestom tajnika Zadružne zveze v Ljubljani.

Kranjsko župnijo je torej dobil gospod Škerbec. Ne vemo, kakšni občutki bodo prevzemali Tržičane ob njegovem slovesu, vsekakor pa kranjski klerikalci, namreč oni, ki si laste komando nad farovžem, s tem kandidatom niso bili zadovoljni. Vendar imenovanja niso mogli preprečiti, iz česar sledi, da jih knezoškofijski ordinarijat le ne upošteva tako, kakor se vedno hvalijo. Naprednemu meščanstvu Kranja seveda farovž ne povzroča nobenega glavobola, zato bo edino od novega mestnega župnika odvisno, kako si bo sam postlal.

Češki gostje na solunski proslavi

Praga, 2. okt. h. Na slavnost 10letnice proboja solunske fronte bo poslala češkoslovaška armada posebno delegacijo v Beograd, ki jo bo vodil brigadni general František Hnevkovsky, poveljnik vojaške akademije v Chranicah. Med člani bosta dalje podpolkovnik Loubal, bataljonski poveljnik 42. pešpolka v Terezinu, in podpolkovnik dr. Karel Freja, zdravnik pri nadomestnem poveljstvu za praško okolico. Delegacija bo odpotovala iz Prage 4. in prispela v Beograd 6. oktobra zjutraj.

Beograd, 2. oktobra p. V Beogradu se vrše velike priprave za svečano proslavo proboja solunske fronte. V Beograd so prišli že zastopniki vseh polkov s polkovnimi zastavami, kakor tudi veliko število avijatikov, ki bodo sodelovali na velikih manevrih na dan svečanosti.

Sklepi zemljoradniškega kongresa

Beograd, 2. oktobra t. Kongres zemljoradnikov, ki je včeraj v Čačku završil svoje razprave, je sprejel resolucijo v kateri ugotavlja:

1.) da je splošni politični položaj na notraj in zunaj slabši, kakor kdaj prej in da so za to stanje krive vse dosedanje vlade; 2. da so vsi dosedanji režimi, zlasti pa poslednji režim četvorne koalicije, dovedli do zločina od 20. junija, ki je že itak težki položaj še bolj otežil in spravil v nevarnost vse narodne pridobitve. VIII. kongres Saveza zemljoradnikov odklanja za ta zločin vsako odgovornost pri seljaškemu narodu. Tudi sedaj obsoja ta zločin in izraža svojo globoko simpatijo bratskemu, hrvatskemu seljaškemu narodu.

Iz vseh teh razlogov nalaga kongres svojemu poslanskemu klubu, naj v Narodni skupščini nadaljuje še ostrejšo in odločnejšo borbo za ravnopravnost in seljaške pravice vseh zemljoradnikov, ter mu nalaga dolžnost, naj gre v borbi do skrajnih mej in tudi do zapustitve Narodne skupščine.

Informacijski odsek Narodne banke

Beograd, 2. oktobra. p. Danes dopoldne je bila seja upravnega odbora Narodne banke, na katerem je bilo sklenjeno, da se osnuje informacijski odbor Narodne banke, čigar delo naj bi bilo predvsem posvečeno razmeram v inozemstvu. Na čelu tega odbora bo stal univ. prof. dr. Aleksander Jovanović, v pomoč pa mu bodo tudi razni drugi odlični strokovnjaki

Grška in ostale balkanske države

Venizelos se je na svojih pariških razgovorih izjavil o grški politiki napram ostalim balkanskim državam in pri tem naglasil, da ima Grška kljub prijateljski pogodbi z Italijo popolnoma proste roke na Balkanu.

Nimamo vzroka, da bi dvomili o iskrenosti Venizelosove izjave. Naglasiti je pri tem, da bi v slučaju, ako bi prav sklenjeni prijateljski pakt vezal Grčijo v balkanskih zadevah, Venizelos ne zastopal več popolnoma proste države, marveč bi se v večji ali manjši meri primaknila razmerju, v kakršnem se nahaja n. pr. Albanija. Za tako vlogo pa se seveda Venizelos ne bo tako kmalu ponižal.

Naša javnost je često pristranska v presojanju nekaterih faktov vnanje politike. Zdi se, da mnogi pričakujejo, da bi moral stopiti vsakdo, kdor nam je količkaj prijazen, na našo stran tudi v onih napetih odnošajih, ki jih imamo s kako večjo ali manjšo državo. Tega v vnanji politiki ni, razen ako odgovarja specijalnim interesom dotične države. Najlepši primer te vrste je naše razmerje do Romunije, ki nas ne moti, da ne bi v besarabskem sporu simpatizirali z ruskim stališčem.

To dejstvo je bilo treba posebej naglasiti, da se odbije osnovo oni nezaupnosti, s katero spremlja morda del naše javnosti Venizelosovo potovanje po Evropi. Briga za lastne interese nam ne sme toliko zamegliti pogleda, da ne bi znali pravilno soditi akcij drugih; nam več ali manj naklonjenih držav je treba imeti vedno pred očmi, da ima vsaka država svoje specijalne interese poleg ozirov na prijatelje in zaveznike.

Grčiji smo gotovo doslej od balkanskih držav najbližji. Vendar nas od nje ločijo nekateri nerešeni problemi, ki ovirajo sporazum in obnovitev. O tem govoriti ne kaže, ker je stvar znana in je vse odvisno od meritornih pogajanj, zakaj na teh je težišče. Boj od splošnih smernic pa je odvisna orijentacija grške politike napram celoti balkanskih držav, kar spada v problem takoimenovanega balkanskega Locarna.

Venizelos se je dotaknil tega vprašanja samo v velikih obrisih. Dejal je, da Grška ne misli pristopiti k Mali antanti, pač pa je pripravljena stvoriti z drugimi Balkanci entente cordiale.

Nihče ne more pričakovati, da bi se Grška pridružila Mali antanti, zakaj da bi v Atenah dobili željo mešati se v srednjeevropske, odnosno podunavske zadeve, to bi bilo pač absurdno.

V ostalem pa moramo imeti vedno pred očmi, da Grška niti ni tipična balkanska država, marveč da gleda s svojim poglavitnim teritorijem na Sredozemsko morje. Na pravi Balkan jo veže prav za prav samo posest na makedonski in traški obali in kvečjemu še sosedstvo z Italijo, da nima tega bi se mogla popolnoma desinteresirati na kontinentalno-balkanskih zadevah.

Tu pa nastaja interesantno vprašanje glede Venizelosa. Ta veliki grški državnik je bil eden poglavitnih inicijatorjev za balkansko zvezo in posebno za tesnejšo zvezo s Srbijo. V oni dobi pa je Balkanu pretila bolgarska hegemonija in zveza Srbije in Grške je bila prav za prav zveza slabejšega proti pretiranim pretenzijam premočne Bolgarije. Danes pa je situacija popolnoma druga. Jugoslavija je večja nego Grška in Bolgarija skupaj in Grčija sama ni slabejša od Bolgarije. Medsebojno razmerje sil se je tedaj popolnoma spremenilo in zveza med Grčijo in Jugoslavijo odgovarja obojestranskim interesom v mnogo manjši meri nego pred letom 1918. Skupna taktika proti nasiljem makedonstvujuščih je pač samo eden od najvažnejših motivov. Še več: Grška ima svoje, moramo reči: zelo neprirodne meje na severni obali Egejskega morja v nasprotju tako z bolgarskimi kot jugoslovenskimi interesi in resnica je, da jih more najuspešneje čuvati dotlej, dokler se bosta Beograd in Sofija z medsebojnim nezaupanjem in nasprotstvom medsebojno slabila.

To je fatalna resnica o grških balkanskih interesih in zato zelo dobro razumemo Grke, ki pravijo, da niso za balkansko zvezo, marveč le za entente cordiale.

Venizelos bo te dni pokazal, kako on pojmuje balkansko politiko v novem stanju, ali se strinja z dosedanjimi grškimi državniki ali ima drugačen koncept. Doslej so se njegove izjave gibale bolj v splošnih smernicah; preizkušnjo pa bo podal samo pri reševanju konkretnih vprašanj.

Krvava bitka med slovaškimi kmeti in cigani

Bratislava, 2. oktobra. g. V mali slovaški vasi Podejn pri Novem mestu na Vagu je prišlo do krvave bitke med cigani in kmeti, ki so si bili že davno v sporu, ker so cigani živeli samo od tatvine in so se ciganke bavile s prostitucijo. V noči, ki je sledila cerkvenemu žegnanju, zaradi česar so bili kmetje nekoliko dobre volje, so oboroženi s kosami, vilami in drugim orodjem napadli ciganski tabor in uprizorili pravo krvavo klanje Pet ciganov, med njimi tri ženske in neki šestletni otrok, so bili umorjeni. Dve ciganki ležita v zadnjih zdihljajih, dočim je bilo sedem ciganov težko ranjenih prepeljanih v bolnico v Trenčinu. Orožništvo, ki je hotelo posredovati, je bilo brez moči. Župan in mnogo bogatih uglednih vaščanov se je udeležilo te kazenske ekspedicije. Neka ciganka pripoveduje, da ji je eden izmed napadalcev iztrgal otroka iz rok ter ga umoril pred njenimi očmi.

Aerodrom v Ljubljani

Ljubljana, 2. oktobra

Popoldne se je v veliki dvorani Kazine vršila anketa, ki naj bi obravnavala vprašanje, kako priteglniti Ljubljano v naš notranji kakor tudi v mednarodni zračni promet.

Anketa, ki jo je sklical ljubljanski Aeroklub, je imela v prvi vrsti namen rešit vprašanje ljubljanskega aerodroma letališča za vzlete in za pristajanje potniških letal. To vprašanje je za vzpostavitev zračnega prometa najvažnejše in često tudi najtežje; od njega smotrene rešitve je v veliki meri odvisno, kako ugodno se bo mogel zračni promet razvijati v bodočnosti.

Udeležba na anketi je bila razveseljivo velika, kar znači, da merodajni činitelji, predvsem gospodarske korporacije in oblasti pravilno umevajo veliki pomen zračnega prometa za državo. Ankete so se mimo direktorja Jugoslovenske zračno-prometne družbe inž. Sondermajerja udeležili še g. veliki župan, zastopniki oblastnega odbora, mestne občine, Zbornice za TOI, Ljubljanskega velesejma in drugi. Vojaško oblast je na anketi zastopal divizijski general Milan Nedić.

V daljšem referatu je tajnik Aerokluba dr. Rapé podal nekaj osnov o razvoju zračnega prometa v naši državi in je posebej še naglasil vlogo, ki v njem pripade Ljubljani. Edina naša sedanja zračna proga Zagreb-Beograd visi tako rekoč v zraku in ne pride do svoje prave veljave, ker nima zveze z mednarodnimi zračnimi linijami. Treba bo še zgraditi priključne proge, med katerimi je najvažnejša proga Ljubljana - Zagreb. Vsega tega pa država iz svojih sredstev ne bo mogla zgraditi. Zanjo se bo morala zanimati predvsem oblastna samouprava, mestna občina ljubljanska in gospodarske korporacije, ki bi imele od zračne proge neposredne koristi. Tudi v drugih državah je zračni promet v pretežni meri zasluga privatne inicijative.

Predvsem bo treba, da mestna občina, oblastni odbor in gospodarske ustanove zgrade aerodrom v Ljubljani. Najprikladnejše mesto zanj bi bilo vojaško vežbališče pri Dev. Mar. v Polju. Stroški za planiranje terena in za zgradbo hangarjev so preračunani na okroglo 1 milijon Din. Da se zbere potrebni kapital, bo treba ustanoviti nekakšno delniško družbo. Bivše vojaško letališče v Šiški kot aerodrom ne prihaja v poštev, ker je premajhno. Vsi drugi pripravni tereni pa so preveč oddaljeni od Ljubljane.

V debati, ki je sledila referatu dr. Rapéta, so se vsi zastopniki izjavili, da bodo inicijativo za zgradbo aerodroma podprli po vseh močeh. Za zgradbo se bo zavzela po zatrdilu generala Nedića tudi vojaška oblast. Inž. Sondermajer je naglasil, da so v teku pogajanja z državo, ki streme za tem, da se letalom inozemskih prometnih družb ne dovoli, da bi vršili promet nad našim ozemljem. Inozemski avijoni bi smeli letet samo do naših obmejnih letališč, odtod naprej pa bi vršila promet izključno le domača zračno-prometna družba. V tem primeru bi postal aerodrom v Ljubljani nujna potreba tudi za državo. Inž. Sondermajer upa, da bodo pogajanja končala z ugodnim rezultatom.

Tekom debate so se glede vprašanja aerodroma pri D. M. v Polju pokazale nekatere težkoče. Ta teren je sedaj vojaško vežbališče in ga bo vojaška oblast mogla odstopiti le tedaj, če se za njene potrebe naje kak drug primeren prostor. S temi težavami in z ostalim pripravljalnim delom, ki se tiče zgradbe aerodroma, se bo pečal poseben odsek, ki se ustanovi v ta namen. Tajnik Aerokluba dr. Rapé je še apeliral na prisotne zastopnike, da o anketi poročajo na prvih sejah in da se vse interesirane ustanove vsaj tekom treh tednov izrazijo, v koliko so pripravljene sodelovati pri zgradbi ljubljanskega aerodroma.

Zvečer ob pol 9. je imel direktor Jugoslovenske zračno-prometne družbe inž. Sondermajer dobro obiskano predavanje o svojem poletu v Indijo. Izvajanjem g. inženierja je občinstvo sledilo z veliko pozornostjo in ob zaključku ni štedilo z odobravanjem.

„Zeppelinov“ polet nad Nemčijo

Friedrichshafen, 2. oktobra. s. «Grof Zeppelin» se je davi ob 7.05 ob najkrasnejšem vremenu dvignil za veliki polet nad Nemčijo. Zrakoplov bo letel preko Berlina, Stettina ter vzhodnega morja do Kraljevca ter nadaljeval polet do Stockholma, kamor namerava dospeti pred nočjo. Ponoči bo letel preko Kodanja in križaril nad Vzhodnim morjem, proti jutru pa odletel preko Stralsunda v ravni črti v Šlezijo ter nato na Saško, odkoder bo vzel smer proti Friedrichshafnu, kjer hoče pristati pred temo.

Berlin, 2. oktobra. (be.) Zaradi slabega vremena je Zeppelin izpremenil smer in se ni, kakor pričakovano, pojavil nad Berlinom. Zrakoplov je plul preko Norimberka, Frankfurta, Wiesbadena in Kölna proti Nizozemski in Angliji in poseti Berlin najbrže šele jutri.

Sklicanje finančnega odbora

Beograd, 2. oktobra p. Za torek 9. t. m. je napovedana seja plenuma finančnega odbora. Dnevni red je precej zanimiv in obsega določitev kurza za nabave, izvršene na račun reparacij, uredbo o gospodarskem svetu, odobritev nekaterih izdatkov ministrskega sveta, razpravo o shemu ministrskega sveta glede redukcij gimnazij itd.

Capablanca zmagal v Budimpešti

Budimpešta, 2. oktobra. Danes se je odigralo poslednje kolo mednarodnega šahovskega turnirja v Budimpešti. Steiner je zmagal nad Kmochom, partije Capablanca - dr. Vajda, Spielmann-Marshall, Stoner-Havasy in Merenyi-Balla so se končale remis. Končno stanje: Prvo nagrado v znesku 1200 pengov (12.000 Din) je dobil **Capablanca s 7 točkami**, drugo nagrado v znesku 800 pengov (8000 Din) **Marshall s 6 točkami**, tretjo in četrto nagrado 400 in 300 pengov (4000 in 3000 Din) si delita **Kmoch** in **Spielmann s 5 točkami**, peto in šesto nagrado 200 in 100 pengov (2000 in 1000 Din) pa **dr. Vajda** in **Steiner s 4 in pol točke.** Brez nagrade so odšli Havasy in Stoner s 4, Balla s 3 in Merenyi z 2 točkama.

Hmeljski trg

Žatec, 2. oktobra h. Nakupi se neprestano nadaljuje. Doseženi promet se ceni na 700 do 1600 metrskih stotov dnevno. Plačuje se po 2000 do 2100 Kč za 50 kg.

Norimberk, 2. oktobra h. Dovoz na trg in promet je bil zelo majhen. Tendenca je zelo mirna. Cene so nespremenjene.

Naši kraji in ljudje

Abiturijentom in akademski omladini!

Težka kriza, v kateri se nahaja naš narod, globoko vznemirja tudi mladino, ki neizmerno ljubi svojo komaj ujedinjeno domovino. Lahko se reče: imamo narodno državo, nimamo pa inteligence, ki bi bila prav vzgojena za nove naloge v njej in napram njej.

V velikem boju za svobodo, ravnopravnost in socialno pravičnost, ki zdaj pretresa vso javnost, akademska mladina ne sme križem držati rok.

Vzgojiti moramo državi inteligenco, ki bo v stanu obračunavati s krivicami hegemonizma in s koruptnim materijalizmom današnje dobe, imajoč vedno pred očmi interese jugoslovenske narodne celine, v srcu pa misel za svobodo duha, za socialno pravičnost, in ki bo vedno pripravljena širokim narodnim slojem pomagati do boljšega položaja.

Omladinsko delovanje preteklega desetletja je bilo v znamenju materijalnih bojev, večinoma tudi brezidejnih stremljenj, deloma pa v službi smeri, ki so tuje našim narodnim potrebam.

Pred vojno morda umestno geslo: »Proč od politike« se v novem stanju ne da držati. Akademik je državljan, živ del naroda, od katerega se ne more izbirati. Izhajajoč iz naroda, mu noče biti inteligent le voditelj, temveč se hoče z njim boriti v eni fronti kot njegov sestavni del. Prosvetno delo brez javne politične ideologije se ni moglo raznesti in akademski omladini ni moglo dati zadostnega poleta. Zato je, četudi tako potrebno, začelo hirati. Slepomišljenje med političnimi strankami je oslabilo značaje in postalo potuha brezdelnosti in breznačelnosti.

Naravno, da si omladina mora obdržati zdravo, svobodno sodbo o političnih dogodkih in programih, kritična mora biti in stroga ter dosledna v zasledovanju idealov tudi v političnem delu. Vendar se iz javnega in tudi iz političnega dela ne more več izdvajati.

V borbi za državljanske in človečanske svobodščine akademska mladina nikakor ni mogla biti ravnodušna in mora stopiti v prve vrste pri nas, kjer so tako močno ogrožene.

Nočemo biti iz ljudstva nekako ločen poseben faktor: V njem in sredi kmeta in delavca ter ostalih delovnih slojev, iz katerih smo sami izšli kot njih sinovi, hočemo solidarno z njimi delati politično, kulturno in gospodarsko, vsikdar prevzeti socialnega duha in popolne solidarnosti z njimi. Odtujitvi inteligence od kmečke grude, od delavskih naporov in žrtev mora še omladina zaustaviti pogrebno pot. Ideja jugoslovenske demokracije, v kateri vsi delovni sloji naroda nahajajo polno udejstvovanje in napredek, napolnjuje naša srca.

V njenem znamenju se hočemo tesno in krepko organizirati. Mrtvila v dijaških vrstah bodi kraj. Sile naroda so zdrave, stori naj svojo dolžnost tudi omladina.

Pridite v našo sredo Vi vsi omladinci, ki Vas navdajajo isti ideali!

V Ljubljani, 1. oktobra 1928.

Demokratski akad. klub »Jugoslavija« v Ljubljani.

Janko Köstl, predsednik. **Fran Omladič,** tajnik II.

*

Vpisovanje v klub se vrši od 3. do 9. oktobra vsak dan od 11. do 12. v začasnih društvenih prostorih v Kazini, II. nadstropje, Tajništvo SDS. Novincem bo dežurni odbornik radevolje dajal eventualne potrebne informacije o vpisu na univerzo.

Največji triumf je dosegel

Charlie Chaplin

kot najboljši umetnik in komik.

Nad 9000 Ljubljančanov je gledalo te dni njegov največji film

CIRKUS

in se zabavalo, smejalo kot še nikdar poprej. Hitite in nakupite si takoj vstopnice.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA

Telef. 2124.

Zadeve naših šumarjev

Občni zbor slovenske podružnice Jugoslovenskega šumarskega udruženja, ki se je vršil prejšnji teden v Celjskem domu v Celju, je bil zelo nepovoljno obiskan. Iz poročil vodstva podružnice posnemamo naslednje podatke o stanju gozdarstva v Sloveniji:

Podružnica ni mogla uspeti v zadevi nameščenja naših gozdarskih uradnikov domačinov, dočim inozemci z lahkoto dobivajo mesta po veleposestvih, službe, ki bi jih naši ljudje pri isti izobrazbi opravljali z boljšim, če ne vsaj istim uspehom kakor tujci. Kam naj gredo slovenski absolventi šumarske fakultete v Zagrebu, ako jih bodo izpodrivali tuji nastavljenci?

Vprašanje gozdarske šole bo baje rešil mariborski oblastni odbor. Ta zadeva se vleče izza l. 1919. Že za časa prvega slovenskega ministra za šume in rude je bil določen v proračunu prvi tozadevni kredit in tudi nadaljni obrok naslednja leta. Zaradi brezbrižnosti izvestnih činiteljev pa ni prišlo do realizacije te šole, ki je bila zamišljena po vzoru bivših avstrijskih gozdarskih srednjih šol. Baje nameravajo zdaj urediti nižjo gozdarsko šolo, v kateri bi se šolali gozdni pazniki, tako da bi spet ne imeli pravega nadzorovalnega osobja, ki je za upravo naših obširnih gozdov neobhodno potrebno.

Razveseljivo je poročilo o uspešnem delovanju društvene gozdne drevesnice v Slivnici, ki ga je podal inž. Ružič. Spomladi bo lahko oddala drevesnica okrog 850 tisoč gozdnih sadik, med njimi okoli 40.000 ameriških Douglas-smrek, čijih gojenje je vzlic precejšnji nabavni ceni priporočljivo. — Stari društveni odbor je bil ponovno izvoljen. Določili so se tudi delegati za občni zbor centrale, ki se bo vršil koncem oktobra v Zagrebu.

Nova meščanska šola v Trbovljah

Trbovlje, 2. oktobra

Malokje je prebivalstvo šolstvu tako naklonjeno, kakor v naši občini. Večino prebivalstva tvori delavstvo. Delavec, ki rije pod zemljo in ustvarja bogastvo drugim, sam pa živi v najtežjih razmerah, ne more svojim otrokom zapustiti drugega kakor to, kar pridobe izobrazbe v šoli, ki naj jim pomaga do boljšega kruha, odnosno jim ustvari možnost uspešnejšega boja za obstanek. Ravno tako dobro ve tudi obrtnik, da jo potreben za uspešni razvoj obrti inteligenten in strokovno izobražen naraščaj. Takemu stremljenju po izobrazbi se imamo zahvaliti, da imamo v naši občini 7 visoko organiziranih osnovnih šol, dva otroška vrtca, dve obrtno nadaljevalni šoli, trgovsko, kmetijsko in rudarsko nadaljevalno šolo, gospodinjsko šolo in sedaj še meščansko šolo, ki je dobila s 1. oktobrom svoje lastno poslopje.

Vse navedene institucije delujejo v prospeh vsega prebivalstva. V osebi zaslužnega šolnika, ravnatelja v p. g. Gustava Voduška, ki je njih soustanovitelj, imajo te institucije največjega prijatelja in zaščitnika. Ta mož, ki je deloval v šolstvu dolgih 45 let, posveča še danes svoje odlične sposobnosti našemu domačemu šolstvu. Ravno tako se tudi občinski zastop in krajevni šolski odbor ne strašita žrtev.

Novo poslopje meščanske šole je zgrajeno po najmodernejših načelih in bo v ponos vsemu prebivalstvu. Poleg štirih lepih učnih sob ima še fizikalno sobo, risalnico in najmodernejše urejeno telovadnico. Pripravljeni so tudi prostori za gospodinjsko šolo. Poslopje je opremljeno s centralno kurjavo, električno razsvetljavo in ima tudi kopalnico. Zgradila ga je domača tvrdka R. Ročak, notranja dela pa so izvršili skoro izključno domači obrtniki. Telovadnico je opremila s prvovrstnim orodjem tvrdka Oražen iz Ribnice.

Po šolski maši so se v ponedeljek zbrali v lepo okrašeni telovadnici zastopniki krajevnega šolskega odbora ter občinskega sveta, zastopniki javnih uradov in TPD, učiteljstvo vseh šol, šolska mladina in številno občinstvo. Cerkvene obrede je opravil duhovni svetnik g. Gašparič, ki je v lepem govoru obrazložil pomen blagoslovitve. Predsednik kraj. šol. odbora g. ravnatelj Vodušek je v kratkih besedah očrtal zgodovino boja za meščansko šolo. Izrekel je zahvalo vsem, ki so pripomogli do ustanovitve. Zelo lepo je orisal pomen meščanske šole za prebivalstvo ter prosil učiteljstvo, naj posveča vse svoje moči razvoju tega zavoda. Svoj govor je zaključil s »Slava!« klici kralju. Šolska mladina je nato zapela državno himno. Govoril je še prosvetni šef dr. Capuder, nakar je župan g. Siter izročil novo šolsko poslopje svojemu namenu.

Koncem slavnosti je spregovoril par besed še meščanskošolski ravnatelj g. Albin Zavrl, ki se je zahvalil obema upraviteljema osnovnih šol za dosedanjo gostoljubnost in zagotavljal, da bo učiteljstvo posvetilo vse svoje moči v prospeh zavoda, a bo tudi branilo zavod proti vsem, ki bi hoteli njegov razvoj ovirati. R. P.

Otvoritev dramskega tečaja ZKD

Sinoči ob pol 20. se je zbralo v risalnici Tehnične srednje šole v Ljubljani nad sto nadebudnih «mladih umetnikov-igralcev», prijateljev teaterske umetnosti, da prisostvujejo pravkar otvorjenemu dramskemu tečaju. Predsednik ZKD g. direktor Jug je številne navzoče pozdravil v toplem nagovoru, jim podrobno razložil smotre in namene ZKD v splošnem ter poudaril zlasti delo ZKD na področju dramatike in odra. Naglašal je visoki pomen teatra za izobrazbo in duševni napredek našega naroda, osobito na deželi, pozdravil je z iskreno bese vodjo tečaja, neumornega prof. Osipa Šesta, zahvaljujoč se mu za njegovo nesebično naklonjenost in ogromni trud ter želeč vsem gojencem kar največ uspehov, otvoril tečaj. — Tečaj se vrši vsak torek od pol 20. do pol 22. in bo trajal predvidoma pet mesecev. Predavalo se bo o vseh v gledališče spadajočih predmetih, obenem so pa tudi na sporedu praktične preizkušnje in vaje gojencev.

Avtobusni promet v Ljubljani

Organizacija modernega avtomobilskega prometa zahteva predvsem dva glavna predpogoja: zadostno prometno potrebo in dovolj dobrih cest. Promet s konjsko vprego je preživel svojo dobo in je moral prepustiti svoje mesto avtomobilom. V vseh večjih mestih so izvoščki že preboleli ta naravni proces modernega časa. Tako je v Parizu poleg 7500 avtotaksijev samo še 42 izvoščkov; slično je na Dunaju in v drugih velemestih. V Zagrebu je organizirala Zadruga hrvatskih invalidov avtotaksni mestni promet in so se posledice pokazale že v 9 mesecih na ta način, da se je število izvoščkov znižalo od 150 na 32. Slično stanje je bilo ustvarjeno tudi v Ljubljani, kjer se je povečala vrsta avtotaksijev na levi strani Dunajske ceste pred Kreditno banko, znatno skrčila pa se je kolona izvoščkov na nasprotni strani ceste pred hotelom Slon.

Avtomobil je prenehal biti privilegij bogatejših slojev. Avtotaksa služi kot moderno, udobno, hitro in ceno prometno sredstvo v prvi vrsti trgovskemu sloju, nato meščanstvu, tujcem in drugim potnikom. A na mestnih periferijah prebiva delavstvo in tudi številno uradništvo ter ne nazadnje kmečko ljudstvo, ki mora vsak dan po opravkih v mesto in zvečer zopet nazaj. Za te sloje prebivalstva avtotaksa ne pride v poštev, ker je še vedno predraga, temveč edino ceneno prometno sredstvo: električni tramvaj ali avtobus.

V Ljubljani je tramvaj izpeljan le v središču mesta in je že zato pomanjkljiv. Mesto se je v povojnih letih razširilo daleč izven svojih predvojnih mej. V zadnjih letih se je pokazala nujna življenska potreba razširitve omrežja cestne električne železnice, oziroma uvedbe rednih avtobusnih zvez.

Ljubljana je dobila pred dobrimi tremi tedni prav dva moderna Steyerova avtobusa, ki opravljata zaenkrat prometno službo na cesti Ježica-Ljubljana mesto-Vič. Avtomobila sta dovolj praktična in udobna, časi sta očividno prirejena bolj za promet na daljše proge kakor pa za lokalni mestni promet. Že prvi tedni so pokazali, da je bila uvedba avtobusnega prometa res nujna potreba. Oba voza sta zlasti v deževnem vremenu in ob nedeljah vedno prenapolnjena, tako da bo treba misliti na uvrstitev še enega para avtobusov na tej progi.

Obenem pa zahteva prebivalstvo avtobusne zveze tudi na ostalih cestah, ki vežejo oddaljenejšo periferijo s središčem mesta. V poštev pridejo v prvi vrsti naslednji kraji: pokopališče pri Sv. Križu, Tomačevo, Moste, D. M. v Polju, Dobrunje, Rudnik, Ig, Šiška itd. Z uvedbo avtobusov bi bilo potrebno, da bi se takoj vpeljale mesečne uradniške, delavske in dijaške karte na omnibus, ker je redna vožnja z mestnim avtobusom za te sloje pri obstoječih tarifah predraga. Gotovo se bo avtobusni promet po dosedanjih tritedenskih izkušnjah prav dobro rentiral. Prebivalstvo razširjenje avtobusnega omrežja že željno pričakuje, ker mora zdaj v blatu in malone trajnem deževju večkrat na dan meriti slabe ceste v mesto in nazaj.

Seveda pa se ne sme pozabiti na drugi pogoj dobrega avtobusnega prometa, na dobre ceste. Država in vse prizadete samoupravne institucije bodo morale v bodoče posvetiti vso pažnjo čim boljšemu stanju naših cest, po katerih se bo vršil avtobusni promet.

Nenadna smrt v gostilni

Ljubljana, 2. oktobra.

V neko gostilno na Sv. Petra cesti je prišel sinoči vodja razsvetljavnih naprav v opernem gledališču, 56-letni Josip Schönberger, ki je živel v Ljubljani že od prevrata in se od početka udejstvoval v svojem poklicu v gledališču.

V kuhinji gostilne je imel okrog 21. z znanci daljšo debato o gostilniških zadevah, tekom katere se je močno razburil. Po večerji je Schönbergerju postalo nenadoma slabo, kar so opazili vsi gostje.

Prvo pomoč je Schönbergerju nudil inž. Mencinger, ki je tudi takoj poslal po zdravnika dr. Höglerja. Toda zdravnik je mogel ugotoviti le smrt, ki je pravkar nastopila. O žalostnem nepričakovanem dogodku je bila takoj nato obveščena policija ter je službujoči dežurni uradnik odredil prevoz trupla v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Pokojni Schönberger je bil v Ljubljani kot šaljiv in ljubezniv Dunajčan skoroda popularna oseba, močno priljubljen zaradi svoje dovtipnosti. Tekom let si je pridobil velik krog prijateljev, ki ga bodo z obžalovanjem pogrešali v svoji sredi. Za boleznijo na srcu je bolehal že dalje časa in je večkrat sam napovedoval katastrofo, ki jo je že slutil. Lahka mu bodi slovenska zemljica!

Uvod z noži v jesensko sezono

Polšnik, 1. oktobra

Na Polšniku, kjer je tak dober planinski zrak in odkoder se ti oči tako božansko pasejo po prekrasni okolici, so fantje zelo junaški. Posebno takrat, če so se prej že dalje časa razveseljevali v vinski družbi. Le žalostno je, da pride običajno po takih šalah do žalostnih dejanj, ki se začenjajo z noži in se potem nadaljuje zadeva pri zdravnikih in pri — sodišču.

Tako je bilo tudi z družbo, kjer so sedeli med drugimi Martin, Janez in Tomaž, sami zastavni fantje. Iz gostilne grede je spotaknil Martin Janeza ter ga porinil. Janez je padel tako nesrečno, da je dobil na glavi več ran in se je v krvi takoj onesvestil. Martinu je bilo »nesreče« menda žal, zato jo je urnih krač pobrisal. To pa je opazil Janezov pobratim Tomaž, ki je v želji po maščevanju udrl za Martinom, ga dohitel in podrl na tla. Oba mladeniča sta se borila z rokami in nogami precej dolgo, medtem se je ostalim posrečilo, da so prebudili Janeza. Komaj se je ta vzdignil iz omedlevice, je zagrabil za nož in zdirjal, da virne Martinu, kar mu je posodil. Dobil je svojo žrtev na tleh in ga zabodel večkrat z nožem. Dva udarca pa sta bila precej huda. Z enim mu je presekal suknjič, telovnik in srajco, pa je prišlo kljub temu še precej jekla v hrbet. A tudi sunek, ki ga je dobil Martin v stegno, se ne bo kar čez noč zacelil.

Po tej osveti je Janez zbežal, na Rufelcu pa so ga zopet dobili drugi in so ga hoteli ukoriti. Začelo se je zopet tam premetavanje, dokler niso Janeza spravili na tla. Janez pa je bil junak in je še na tleh ležeč otepal z nožem okrog sebe ter jih je več ranil in Hodnikovega zadel celo nad levim sencem.

Ves nedeljski dogodek so vzele sedaj v roke oblasti, ki bodo stopile fantom na prste. Hudi Janez se zaenkrat še skriva, a zakonu in kazni se fant le ne bo mogel izmakniti.

K projektu uradnega poslopja v Trebnjem

Prejeli smo:

Klub arhitektov v Ljubljani je v «Jutru» od prejšnjega torka v zvezi s polemiko med g. Rohrmanom in menoj glede mojega projekta za uradno poslopje v Trebnjem smatral za potrebno v zaščito svojega člana informirati javnost o poteku tozadevne konkurence, katera objava pa ni v nikaki pravi zvezi z dejstvi, ki sem jih navedel na tozadevno netočno kritiko g. Rohrmana.

Ker pa imam dovolj nujnejših in važnejših poslov, končujem za svojo osebo s tem to brezplodno polemiko in ugotavljam samo še naslednje:

Mišljenje naknadne ocenjevalne komisije sem zvedel iz objave Kluba arhitektov in torej o «afrontu» proti naknadni razsodbi strokovnjakov, katerih imena še do danes ne vem, ne more biti nobenega govora. Če pa je ta naknadna najkompetentnejša strokovna komisija izjavila, da je treba moj projekt in onega g. Rohrmana «enako oceniti», potem bi logično moral imeti projekt g. Rohrmana prav toliko napak, kakor jih g. R. v svoji javni kritiki očita mojemu osnutku, kar pa je seveda za njega še bolj kritično. Izzival nisem jaz, pač pa sem bil dolžan na netočnosti g. R. javno odgovoriti. Zame je sicer debata končana, da pa potolažim tudi g. Rohrmana, izjavljam, da prav rad z njim moralno delim prvo nagrado. Pika.

Arh. Ivan Zupan.

Klerikalne obljube in dejanja

Brce pri Laškem, začetkom oktobra.

Naša vas leži na okrajni cesti med Breznim in Dolom in jo resno ogroža plazovit teren s strani vasi Unično. Nekemu posestniku se je hiša že podrla, drugi pa si v strahu, da vzdržimo vsaj začasno svoje domove, pomagamo z železnimi vezmi, s katerimi si vežemo stene v naših poslopjih. Letošnje poletje je bila vsa vas brez pitne vode, kjer so se vsi izvirki zgubili pod plazovjem, kar povzroča še večjo opasnost. Gospodje od SLS, katerim smo vdano sledili pri vseh volitvah, so nam obljubljali, da bodo izposlovali potom oblastne skupščine odstranitev nevarnosti z odpeljavo vode in da bomo deležni obenem vodovoda. Ker se do letošnje pomladi ni storilo v tem pogledu ničesar in ker nam je znano, da so klerikalci absolutni gospodarji oblastne skupščine, kakor tudi okrajnega zastopa pod vodstvom gerenta dr. Godniča, je umevno, da so bile naše pritožbe pri tukajšnjih voditeljih SLS na dnevnem redu.

Nekako meseca junija t. l. so nas gg. SLS razveselili z novico, da se bodo obljube izpolnile, vendar pod pogojem, da ne bomo nasprotovali gradbi nove okrajne ceste od Potokarja ob potoku skozi naše travnike, njive in gozdove do Marnske kapele v dolžini okrog 2 km. Za pogoj so stavili tudi, da ne zahtevamo nikake odškodnine za povzročeno škodo na naših posestvih. V nadi, da se naša vas reši pred katastrofo, smo pristali na stavljene pogoje kljub temu, da se nam je zdelo sumljivo, ker se je vse to vršilo za kulisami na nočnih sestankih v Marnem, kamor so se gg. SLS iz Laškega pripeljali z avtomobili.

Na sestankih se nam je obljubilo, da pride v najkrajšem času strokovnjak, »inženjer«, ki bo proučil plazoviti teren nad našo vasjo. Pred 14 dnevi je res prišel omenjeni »inženjer«, se nastanil v Marnem in pričel s projektiranjem nove okrajne ceste s pomočjo strokovnjaka Napreta. Danes pa ne marajo gg. od SLS ni več slišati o kanalizaciji plazovitega terena in o obljubljenem vodovodu, pač pa se čuje šušljanje samo o gradbi nove okrajne ceste. Danes se nam odpirajo oči in že se zavedamo, da smo sedli na lim praznim obljubam brezsrčnih klerikalnih politikov in ostali bomo še v bodoče v nevarnosti pred plazovjem, brez vodovoda, izgubili bomo okrajno cesto, ki vodi sedaj skozi našo vas in jo bomo morali v bodoče nedvomno vzdrževati sami. Klerikalnim kolodvodjem, ki proti naši volji gospodarijo v javnih gospodarskih institucijah, ni dovolj, da nam odvzamejo okrajno cesto; hočejo nas še na farizejski način oropati vseh pravic do odškodnine na naših posestvih, kjer nameravajo graditi novo okrajno cesto.

Ravnanje gerenta dr. Godniča nam je postalo nepojmljivo. On vedno povdarja, da je prevzel od prejšnjega sosveta okrajnega zastopa ogromne dolgove in da nima denarja, za popravljanje okrajnih cest. Čudno, da za zgradbo nove, nepotrebne ceste na močvirnatem terenu, ki je vse leto v senci pa ima ogromno svoto denarja na razpolago.

Apeliramo na merodajne činitelje, da ukrenejo potrebno, da se pogubonosni načrt s strani SLS za prestavitev okrajne ceste prepreči. Ako se že ne more voziti klerikalna gospoda z avtomobili po klancu iz Brezna do naše vasi, nismo krivi mi. Priporočamo, da se zgradi od Kozoleta dalje nekaj serpentin in zadeva bo rešena z malenkostnimi stroški. Tukajšnjim klerikalnim kolovodjem, kakor tudi SLS v Laškem, povemo na uho, naj se ne širokoustijo več s svojimi obljubami, ker imamo od njih dovolj bridkih izkušenj. Naše geslo odslej je: Proč s pogubonosno klerikalno politiko, ki zasleduje vedno osebne cilje in ne upošteva splošnih gospodarskih interesov.

AKO UPORABLJATE

isto milo za lice in za roke — torej toaletno milo, vedite, da se dobro milo izdeluje iz dobrega, slabo milo pa iz slabega materijala —

DOBER MATERIJAL

je drag. — Ray-milo se izdeluje iz najfinejših masti in kokošjih jajc. — Če hočete vaše roke, lice in telo z milom ne samo oprati, marveč tudi negovati, potem vzemite

„RAY"-MILO

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Sreda, 3.: Krog s kredo. D.
Četrtek, 4.: Fany, tete, strici itd. A.

Šentjakobski gledališki oder

Sobota, 6.: «Duše». Otvoritvena predstava. 100. predstava gosp. M. Košaka. (Abonma.)
Nedelja, 7.: «Duše». Izven.

Otvoritev sezone 1928./1929. na Šentjakobskem gledališkem odru. V soboto, 6. oktobra otvori Šentjakobski gledališki oder svojo osmo sezono z dramo hrvatskega pisatelja Petra Petrovića «Duše». Sujet drame je vzet iz kmečkega življenja. V tem delu popisuje pisatelj, ki se mu pozna, da je izboren poznavalec ljudske duše, veliko ljubezen našega kmeta do rodne grude. Predstava je namenjena abonentom in drugemu občinstvu. V nedeljo, 7. oktobra se bo ponovila. Vstopnice so v predprodaji v trgovini gosp. Petra Šterka, nasl. Miloš Kačničnik na Starem trgu.

Pred otvoritvijo mariborske gledališke sezone. V soboto, t. t. m. se bodo v mariborskem gledališču odprla vrata v novo gledališko sezono, ki obeta biti zelo zanimiva in pestra. Za otvoritveno predstavo se uprizori efektna Cankarjeva drama v petih dejanjih «Hlapci». Delo je naštudirano v skoro čisto novi zasedbi in novi režiji, kar bo nedvomno povečalo zanimanje občinstva. Učitelja Jermana bo kreiral novoangažirani član g. Rakuša, učiteljice bodo ga. Bukšekova, gdč. Kraljeva in gdč. Starčeva. V originalni figuri kovača Kalandra bo to pot nastopil gosp. Grom. Zapitega in širokoustnega učitelja Komarja bo igral gosp. P. Kovič, župnika pa gosp. J. Kovič. Takoj za «Hlapci» bo na vrsti Guitryjeva komedija «Moj oče je imel prav» z gosp. Gromom v naslovni ulogi. Komad je zelo zabaven in duhovit in nam bo nudil nekaj kratkočasnih večerov. Tretja dramska premijera bo psihološka drama «Therese Raquin», delo nesmrtnega francoskega naturalista Zolàja. V tej žaloigri je poverjena naslovna uloga gdč. Kraljevi. Vsa tri dela režira gosp. J. Kovič.

Zagrebško in beograjsko gledališče. V Zagrebu imajo na programu te dni: Opero «Tosco» z Jeleno Smirnovo kot gostom, Krležev dramo «V agoniji», Krenekovo «Jonny svira» z dunajskim gostom Alfredom Jergerjem in «Diktatorja» Julesa Romainsa. — Beograjsko gledališče daje ta teden: Krstičevo opero «Tiran», Tolstega dramo «Moč teme», Čajkovskega «Evgena Onjegina» in Jakšičevo žaloigro «Stanoje Glavač».

Francoski glas o jugoslovenskih gledališčih. V «L'Europe centrale» piše W. (Warnier?) o repertoarju gledališč v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani in jih karakterizira tako - le: Potemtakem se v istem tednu trije veliki jugoslovenski odri razlikujejo med seboj po svojem repertoarju: Mnogo operne in operetne glasbe v Zagrebu, v Ljubljani človečanska in ganljiva drama, v prestolnici pa elektičen repertoar, prilagoden zahtevam občinstva — z eno besedo: povsod zelo zadovoljivo gledališko življenje.

Kvapilova šestdesetletnica v Pragi. Vinohradsko gledališče v Pragi je proslavilo šestdeseti rojstni dan svojega šefa, zaslužnega dramaturga, režiserja in pisatelja Jaroslava Kvapila z vprizoritvijo jubilantove lirično-realistične drame «Oblaki». Režiral jo je igralec Zdenek Štěpanek z izvrstnim uspehom. «Oblaki» so bili svojčas tudi na repertoarju slovenske drame.

Na koncertu ge. Käthe Staller - Stotter in Karla Hellgrena, ki bo v petek, dne 5. t. m. ob 8. zvečer v unionski dvorani v Ljubljani, so na programu Halleu, Grieg, Althen, Brahms, Schubert, Strauss, Lajovic, Mozart, Wagner, Quarante, Meyerbeer in Thomas. Ga. Staller - Stotter bo pela 10 točk, g. Karel Hellgren pa 8, med njimi tri v švedščini. Vstopnice za ta mnogo obetajoči koncert se dobe v predprodaji pri Matični knjigarni.

«Nova Evropa». Šesta številka «Nove Evrope», ki je izšla minule dni, prinaša komentarje k smrti Stjepana Radića in k dogodkom 20. junija. Prispevali so: dr. Laza Popović, Milan Curčin, R. Knežević, Lj. Stojanović, I. Kolbe, H. Holzmann, A. Vučetić, B. Radica in Ves. M. Vukičević.

Domače vesti

* **Veliki župan na dopustu.** Iz pisarne velikega župana nam pročajo, da je veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Vodopivec nastopil svoj delni dopust in zato odpadejo do nadaljnjega sprejemi pri njem.

* **Poljska vojaška delegacija v Zagrebu.** V ponedeljek je dospela v Zagreb poljska vojaška delegacija pod vodstvom generalštabnega polkovnika Kordijana Zamorskega Poleg njega so v delegaciji polkovnik Izrafilbej Mohamed, podpolkovnik Leon Strzelecki in člani poljske vojaške akademije, skupno 30 oseb. Na glavnem kolodvoru so pričakovali delegacijo častniki zagrebške garnizije z generalom Srečkovićem na čelu ter člani tamošnjega poljskega konzulata. Po toplem pozdravu so gostje odšli na zajtrk v hotel Esplanade. V teku dopoldneva so si ogledali 35 in 36 pešpolk. podoficirsko šolo, 6 konjeniški polk, 30 artiljerijski polk in 4 težki havbični polk, a popoldne borongajski aerodrom in prostore naše vojne avijacije. Davi so odpotovali v Ljubljano, odkoder so bodo preko Maribora vrnili v domovino.

* **Odlikovanje Leona Štukija.** S kraljevim ukazom je g. Leon Štukelj odlikovan z redom Sv Save IV. razreda v priznanje uspeha na amsterdamski olimpijadi. — Nadalje so bili odlikovani: z redom sv. Save IV. razr. g. Lambert Budan, postajenačelnik na Jesenicah,z redom Sv. Save V. razreda g. Ferdo Žužek, postajenačelnik v Lescah, in g. Franc Majer, postajenačelnik na Bledu.

* **Dan češkoslovaško - jugoslovenske vzajemnosti.** Prosvetni minister je odredil, da se mora 28. oktobra po vseh naših srednjih in strokovnih šolah proslaviti dan češkoslovaške - jugoslovenske vzajemnosti. To je dan ustanovitve neodvisne češkoslovaške države, dan, ko bo bratski češkoslovaški narod svečano proslavil 10letnico osvobojenja in ujedinjenja. V vseh naših šolah se bodo vršila predavanja o pomenu tega dne in o važnih dogodkih v zgodovini češko-slovaškega naroda. Češkoslovaška pa proslavi na enak način 1. decembra 10letnico našega osvobojenja in ujedinjenja.

* **Pariški inženjerji v Splitu.** V Splitu se mudi devet pariških inženjerjev. Dopotovali so, da prouče staro dalmatinsko arhitekturo.

* **G. Korošec popravlja.** Na prvi strani našega lista objavljamo popravek, ki ga nam je po nalogu g. Korošca poslal ljubljanski veliki župan. Popravek moramo priobčiti, ker odgovarja zakonskim predpisom. Koliko je vreden, razvidijo čitatelji iz razgovora s težko ranjenim Legatom. Posebna kurijoziteta tega popravka je v tem, da je doslovni prepis vladnega komunikeja, ki smo ga že včeraj po njegovi glavni vsebini objavili in — ocenili.

* **Uprava ljubljanskega pododbora Udruženja rezervnih oficirjev.** Na sobotnem izrednem občnem zboru ljubljanskega pododbora ponovno izvoljena uprava je sestavljena takole: Upravni odbor: inž. Ladislav J Bevc, dr. Janko I. Žirovnik, Milan A. Sterlekar, dr. Leopold A. Vičar, Mihael M. Majcen, Aleksander M. Kuharič, France F. Ahčin, Etbin R. Bežek, Vladimir E. Janušić, Janko I. Jarec, dr. Željko M. Jeglič, Vekoslav F. Mlekuž, inž. Ciril G. Pirc, Rudolf I. Pleskovič, Jernej A. Vengust, Josip A. Zupančič. Namestniki: dr. Julij J. Fellacher, Matko M. Janežič, inž. Ciril F. Juvan, dr. Ivan L. Pintar, Adolf A. Sadar. Nadzorni odbor: člani: Riko A. Jug, Matko I. Brnčič, Makso I. Detinček, inž. Leo J. Mencinger, Avgust J. Pertot, dr. Rudoli V. Sajovic. Namestniki: dr. Rudolf F. Kropivnik, dr. Stanko I. Novak in Veliko J. Oražem.

* **Izpremembe v finančni kontroli.** Po potrebi službe so premeščeni inspektorji finančne kontrole II. kat. 2. skupine g. Fr. Burger iz Novega Sada k oblastnemu inspektoratu v Ljubljani, g. Peter Radović iz Vukovara k oblastnemu inspektoratu v Novi Sad in Anton Muc k sreski upravi finančne kontrole v Celje.

* **Smrtna kosa.** V Mariboru je dne 1. t. m. po dalji bolezni preminula v bolnici nadučiteljeva vdova gospa Marija Armičeva. Pokojnica je bila dobra žena, ki jo bodo vsi ohranili v najboljšem spominu. — V ljubljanski javni bolnici je umrl po mučni bolezni g. Karel Presnik iz Zdol pri Brežicah. Pogreb bo 3. t. m. ob 16. na pokopališče k Sv Križu v Ljubljani. — Na Vinskem vrhu je po dolgi, mučni bolezni izdihnila posestnica gdč. Kati Winklerjeva. Pogreb pokojnice bo 4. t. m. ob 15. uri na pokopališče na Vinskem vrhu. — V ljubljanski bolnici je umrl laborant državnega kemičnega preizkuševališča g. Josip Potočnik. Pogreb bo 3. t. m. ob 14. iz javne bolnice. — Pogreb nenadno preminulega šefa odrske razsvetljave v ljubljanski operi g. Josipa Schönbergerja bo 3. t. m. ob 14. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnikom blag spomin, žalujočim naše iskeno sožalje!

* **»Tisk«.** Pod tem naslovom se otvori v nedeljo v Ljubljani razstava mednarodnega časopisja in drugih tiskarskih izdelkov Razstava je izredno obsežna, pestra in zanimiva in bo nameščena v prostorih veleseima. Otvorjena bo od 7. do 21. t. m. **Za obisk razstave je dovoljena po železnicah polovična vožnja;** permanentne vstopnice po 15 Din, veljavne ob enem kot legitimacije za polovično vožnjo so se že začele razpošiljati in se bodo dobile po vseh večjih krajih. O razstavi bomo še spregovorili, že danes pa opozarjamo na to redko in zanimivo prireditev vso našo javnost.

* **Jugoslovenski turizam.** Bogato ilustrirana oktoberska številka te revije je izšla te dni z naslednjo vsebino: dr. R. Sieber: Zimska sezona v Dalmaciji; I. F. Lupis: Neumestno izkoriščanje turizma; dr. I. Tartaglia: Kraljev kamen v Splitu; informativne vesti in beležke v angleščini; F. Celand: Bakar, Sušak in Kraljevica; v nemščini: Bosna ter turistične novice.

* **Loterija Jadranske straže.** V zvezi s številnimi urgencami in objavami v časopisju je odsek loterije Jadranske straže v Beogradu prisiljen, da javno pozove vse oblasti, ustanove, poverjenike in zasebnike, naj pošljejo najkasneje do 5. t. m. denar za prejete srečke loterije Jadranske straže in na ta način likvidirajo svoje dolgove pri tem odseku Po preteku navedenega roka bo odsek loterije prisiljen, da likvidira svoje terjatve zakonskim potem. Kot poslednji rok za prejemanje neprodanih srečk je bil določen 8. september t. l. o čemer je Jadranska straža svoječasno obvestila vse prizadete osebe in ustanove, zbog česar neprodanih srečk nič več ne sprejema.

Najboljši, najizdatnejši zato najcenejši premog.
Angleški premog, **8000 kalorij,** Din 720 za tono.
Družba Ilirija, Vilharjeva c., za gl. kolodv.
Telefon 2820. 182a

Damske plašče najmodernejše od Din 300 do 900
dekliške plašče od 2 do 14 let od Din 120 do 450
sportna krila, zimske bluze od Din 70 naprej
otroške zimske oblekce od Din 28 naprej
nudi v veliki izbiri tvrdka
F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
Oglejte si razstavo v izložbi! 11.103

Volnene **nogavice** v vseh **modnih** barvah. Tricot **perilo** za dame in gospode.
Moderne **obleke, bluze** in **puloverje** ter razne druge **pletenine** priporoča po priznano **najnižjih cenah** 11880
Ign. Žargi »Pri nizki ceni«
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3 in 11.

Din 169
„VOIKA"
Krekov trg
19 19

* **Sporazum med nameščenci za volitve v Pokojninski zavod.** Letos je potekla prva petletna volilna doba Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani. Pogajanja za enotno listo nameščencev so se vodila v mesecu septembru in so končala z uspehom, ki priča o stanovski zavesti in uvidevnosti nameščenskega stanu. Sporazum se je dosegel med glavnimi strokovnimi organizacijami in je potrjen pismeno. Posamezne politične stranke so sporazum odobrile. Ako tudi poslodavci uberejo isto pot, se bo prihranilo na ta način zavodu skoro 100.000 Din volilnih stroškov.

* **Šolstvo v Češkoslovaški in pri nas.** V šolskem letu 1926-27 je bilo v češkoslovaški republiki 17 visokih šol z 28.825 slušatelji, 354 srednjih šol z 101.998 dijaki, 631 poljedelskih, trgovskih in obrtnih-strokovnih šol. z 90.969 učenci, 60 drugih strokovnih šol z 4351 učenci, 2753 nadaljevalnih šol z 202.406 učenci, 15.894 osnovnih šol z 1,713.833 učenci, 1584 otroških vrtcev z 99.134 otroki in 74 zavodov za nenormalno deco (gluhonemi, slepi itd.) z 4351 gojenci .Skupno je bilo v ČSR 21.367 šol različnih vrst z 2,245.867 učenci. Ustroj šolstva vseh vrst raste in se razvija od leta do leta, zato pa raste nje duševna moč in materijalna veličina. A pri nas? Pri nas pa neprestano visi nad našim šolstvom in se zajeda v naše kulturno življenje meč redukcij! To je vsa, a žal velika razlika med nami in Čehoslovaki.

* **Podjetnost češkoslovaškega kapitala.** Gradbena podjetnost češkoslovaškega kapitala na naši rivijeri postaja čedalje intenzivnejša. Te dni je kupil zastopnik društva »Československa Ozdravovna« dr. Weiss v Zatonu pri Dubrovniku zemljišče, na katerem bodo pričeli graditi v najkrajšem času moderen sanatorij.

* **Kinematografski lov za tatom v Vinkovcih.** V Vinkovcih so minulo sredo zasačili v brzovlaku nekega žepnega tatu. Ko so ga hoteli prijeti, je možak splezal na streho brzovlaka in so ga mogli prijeti šele, ko se je brzovlak ustavil. Policisti so ga vzeli nato na drezino. Ko je ta najhuje dirvela, je tat nenadoma skočil z drezine in se v naslednjem trenutku pognal na vlak, ki je privozil nasproti po drugem tiru. Policisti se niso upali tvegati istega skoka, temveč so počakali, da je vlak odbrzel, nakar so začeli drznega tatu zasledovati Tatu bi najbrže ne ujeli, če ne bi ta skočil iz vlaka in se skril v neki koruzi, kjer so ga prijeli kmetje in ga neusmiljeno pretepli, ker so ga smatrali za kokošjega tatu.

* **Tragična smrt 10 letne deklice.** V Belišču pri Osijeku je hotela 10-letna Katica Stankovićeva prižgati električno luč. Ker ni mogla doseči stikala, je pristavila stol k steni. Stoječa na stolu je iznenada izgubila ravnotežje in po naključju zagrabila za električno žico, ki jo je pri padcu odtrgala. Električni tok je deklico na mestu usmrtil.

* **Odsekala glavo nasilniku.** V Požegi se je te dni vršila obravnava proti Julki Peićevi, obtoženi, da je v noči od 23. na 24. avgusta t. l. usmrtila v Ugarcih Anta Nebogovića. Po pripovedovanju Peićeve jo je Nebogović neprestano nadlegoval, naj mu postane ljubica. Skušal jo je celo zlorabiti, čemur pa se je ona protivila, ker je hotela ostati zvesta možu, ki je zaprt že šesto leto v Stari Gradiški zaradi umora njenega očeta in bo prestal kazen o Božiču. Usodnega dne je Nebogović prišel k njej in ji ukazal, naj mu pripravi posteljo Ona mu jo je pripravila in mu dejala, naj malo zaspi Ko je zaspal, je pograbila sekiro in mu odsekala glavo. Truplo je nato odnesla iz hiše in ga položila v jarek, kjer so ga našli naslednjega dne. Po zaslišanju več prič, ki so potrdile, da je bil pokojni Nebogović velik nasilnik, je sodišče obsodilo Peićevo glede na mnoge olajševalne okoliščine na 12 let težke ječe.

* **Pozor trafikanti!** Po pravilniku monopolske uprave (člen 10) z leta 1928., mora imeti v zalogi vsak trafikant poleg monopolskega papirja tudi papirčke tvornice Golub Odbor Udruženja tobačnih trafikantov za Slovenijo Vas poziva, da se izognete vsaki sitnosti in si takoj nabavite te vrste papirčkov, to pa tudi z razloga, ker pride to tudi našemu društvu v prid. Dolžnost je vsakega trafikanta, da razpeča čim več te vrste papirčkov. Z razprodajo teh papirčkov je poverjena tvrdka Perdan nasl. v Ljubljani. Karton 100 komadov stane 138 dinarjev. — Odbor. 1910

* **Žrebanje efektne loterije »Županove jame« pri Grosupljem** za nekoliko preloženo Kupujte srečke! 1914

* **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

* **Pri neenakem krvnem toku, boleznih srca, nadulil, razdražljivosti živcev, migreni, slabem spanju** Vam povzroča raba prirodne grenčice »Franz-Josef« redno telesno odvajanje, zmanjša se velik krvni pritisk in poveča odpornost. Najznamenitejši zdravniki tega stoletja so vodo »Franz-Josef« porabljali z velikim uspehom. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Pletenine lastni izdelki
Vedno velika raznovrstna izbira. - Po meri v najkrajšem času.
Vsled lastne izdelave cene konkurenčne.
199 **F. M. ROZMAN**
En gros. **Židovska ulica štev. 7.** **Detail.**

Ana Karenina

Naznanilo! 11 06
Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v **Ljubljani na Marijinem trgu** lastno
brzmarsko delavnico
ter da bom izvrševal vsa v to stroko spadajoča dela po strokovnem znanju najsolidneje in točno.
Se priporočam
IVAN KNEHTL, Ljubljana, Marijin trg 1
in **P. Poglajen** sprejema stranke za Vodmat - Zelena jama na Kodeljevem št. 256, Moste.

Iz Ljubljane

u— **G. Jean Findeisen,** ljubljanski Slovenec, toda francoski državljan, ki je bil izza ustanovitve francoskega konzulata v Ljubljani konzularni tajnik, zapušča te dni Ljubljano, da si poišče v svoji adoptivni domovini Franciji novo eksistenco. Kaj je g. Findeisna napotilo, da je resigniral na svoje dosedanje mesto, nam ni znano. Vemo pa, da ga bodo naši ljudje zelo pogrešali. G. Findeisen, ki ne zna le docela obeh jezikov, francoščine in slovenščine, druži v sebi francosko mentalnost s prirojenim mu razumevanjem slovenske duše. G. Findeisen je bil našim ljudem nasproti, če so bila zahtevana formalna dokazila v redu, vedno kar najbolj ustrezljiv. Zato ga bodo zelo pogrešali vsi, ki so imeli na konzulatu RF kakršenkoli posel, plasti pa naši dijaki in drugi potovalci v Francijo. G. Findeisen se je kot rojen Slovenec tudi vedno zavedal, da smo mi Slovenci civiliziran srednjeevropski narod, ki upravičeno pričakuje, da mu konzularna vlast prijateljske države stoji nasproti z delikateso in ono ljubeznijo, katero gojimo mi do Francije že izza Napoleonovih časov. Želimo svojemu rojaku, da najde v svoji drugi domovini, za katero se je v vojski postavil tudi kot vojak, ono ugodno eksistenco, ki jo zasluži. Želimo pa tudi, da bi tukajšnji francoski konzulat (dasi bo najbrže zelo težko) našel osebo, ki bi bila enako predestinirana za simpatičnega posredovalca med nami in Francijo, kakor je bil g. Findeisen. Mnogo sreče na pot in v daljnje življenje njemu in njegovi cenj. rodbini!

u— **Zatvoritev prehoda v Lattermannovem drevoredu.** Zaradi razstave »TISK«, ki se bo vršila od 7. do 21. oktobra, bo prehod iz Tivolija v Šiško po Lattermannovem drevoredu zaprt v času od 4. do 24. oktobra, kar naj občinstvo blagovoli vzeti na znanje.

u— **Uprava šentjakobskega gledališkega odra** opozarja cenj. občinstvo, da se sprejemajo prijave za abonma do petka 5. t. m. v trgovini Petra Šterka na Starem trgu 18. Abonma velja za 10 predstav premijer. Otvoritvena predstava bo v soboto 7. t. m. Uprizorila se bo Petrovićeva drama »Duše«.

u— **«Soča», pevski zbor.** Danes ob 18. pevska vaja. Prosim vsi!

u— **Otvoritev predavanj Vidovićevega kluba v Ljubljani** bo v sredo 3. t. m. ob 19. v šoli na Ledini. Vabljo se vsi priglašeni člani. Sprejemajo se ta večer še novi člani.

u— **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 23. do 29. septembra iskalo delo 630 moških in 221 ženska, skupaj 851 brezposelnih. Prostih mest je bilo 61 moških in 11 ženskih, skupaj 72. Posredovanj se je izvršilo 56 moških in 11 ženskih, skupaj 67. Odpotovalo 101 moški in 5 žensk, skupaj 106 odpadle pa so 4 ženske.

u— **Šala, ki je na policiji niso razumeli.** V nedeljo okrog 14.30 je prisopihal v pisarno stražnice št. 1 neki posestnik z Gorenjskega, baje znan šaljivec, ter ves žalosten prijavil, da mu je istega dne popoldne okrog 13 odpeljal z dvorišča tvrdke »Jugo-avto« neznan človek avto s kontrolno številko 15—323, čigar lastnik da je on. Nadzornik je vzel ovadbo na znanje ter nemudoma telefoničnim potom obvestili o drzni tatvini vse ostale stražnice. Na podlagi ovadbe je bil nekaj minut za tem aretiran v Šiški na Celovški cesti gospod Ivan A. iz Beguni, ki se je moral z avtomobilom odpeljati na dvorišče policijske direkcije. Tam se je na podlagi dokumentov ugotovilo, da je A. pravi lastnik avtomobila in da si je preklicani Gorenjec dovolil samo nekoliko nerodno šalo, ki pa je policija ni razumela... Policija namerava sedaj Gorenjcu vrniti milo za drago, in ker nima posebnega smisla za humor, bodo iz stvari same nastale za šaljivca neprijetne posledice.

u— **Slab prijatelj** Delavec Viktor Breznik se je pripeljal predvčerajšnjim zjutraj iz Novega mesta v Ljubljano s trebuhom za kruhom. S seboj je nosil v papir zavito obleko in krenil na južino v gostilno »Pri fajmoštru«, kamor ga je spremil tudi njegov znanec enako brezposelni delavec Jože Lampič. Pred odhodom je Breznik prosil natakarico naj mu zavoj z obleko za kako uro shrani in se bo potem vrnil ponj. Natakarica mu je ustregla, po zavoj pa ni prišel Breznik, marveč sleparski Lampič, ki je z obleko seveda odjadral na starino ter jo prodal. Sleparskega pokvarjenca zasleduje sedaj policija.

u— **Ubegel deček.** Zasebnica Pavla Weissova je prijavila, da je v soboto dopoldne neznano kam izginil njen varovanec 10 letni Alojzij Bonča. V soboto okrog 9.30 je odšel iz stanovanja na Karlovški cesti št. 8, češ da gre k Ljubljanici na Prule, da si ogleda čolne. Odtlej se dečko ni več povrnil, zaradi česar sumi Weisova, da se je dečku pripetila kaka nesreča in ni izključeno, da je padel v vodo ter utonil. Izginuli dečko je za svoja leta slabo razvit ter je bil oblečen v rjavo obleko.

u— **Brezobziren kolesar.** Predvčerajšnjim okrog 11. se je pripetila po krivdi neprevidnega kolesarja, dijaka Viktorja N., pred justično palačo na Kralja Petra trgu zopet težja nesreča. Ob omenjenem času je N. pridirjal z vso silo na kolesu v smeri proti Tavčarjevi ulici, in sicer baš tedaj, ko je hotel prekoračiti ulico posestnik France Pogačnik iz Lesc, ki je imel opravke na sodišču. Kolesar je zadel naravnost vanj, kar je imelo za posledico, da je Pogačnik padel na trdi tlak, kjer je obležal ves krvav in potolčen po obrazu, rokah ter nogah. Pogačnika so dvignili takoj na pomoč prihiteli pasanti in je moral stopiti k prvemu zdravniku, ki mu je obvezal rane. Neprevidni dijak se bo moral zagovarjati na pristojnem mestu.

u— **Če hočeš vino piti, si ga kupi!** Tako je nahrulil hlapec Stanko Verbič v neki gostilni delavca Jožeta H., ki je predsnočnjim prisedel nepovabljen k njegovi družbi, pograbil natočen kozarec in ga enostavno izpraznil. Jože se je potem samo nekoliko oddahnil, pisano pogledal okrog sebe, nato pa treščil prazen kozarec naravnost Stanku v glavo. Pocedila se je seveda kri in je moral ranjenec iskati zdravniške pomoči, dočim je Jožeta rezerviral stražnik zase ter ga odvedel.

Toaletne tajnosti haremskih vil in kneževski sijaj prekrasnih lepotic vidite edino le v najgrandijoznejšem orijentalskem velefilmu
Bela hanuma

u— **Neroden obisk v stanovanju.** Zasebnica Avgusta Kotnikova, stanujoča v Škofji ulici št. 8., je pred dnevi pogrešila ključ svoje omare, ki jo ima v spalnici. Ker ključa kljub pridnemu iskanju ni mogla najti, se je slednjič odločila, da s silo odpre omaro. To se ji je tudi posrečilo, sledilo pa je hudo razočaranje, kajti čim je pričela iskati za denarjem, ki ga je imela shranjenega v omari, je že tudi ugotovila, da je izginil. Neznani tat, ki se je vtihotapil v njeno stanovanje, ji je odnesel lepo vsotico 1430 Din.

u— **Še ena Bobijeva grdobija.** Gospa Tončka Nosanova, modistka v Dalmatinovi ulici želi od nas potrdila, da ona ni tista gospa Nosanova, ki je po krivdi hudobnega Bobija in razjarjenega bika zletela skozi okno svoje izložbe v prodajalno. O točnosti te ugotovitve, ki jo priobčimo drage volje, se naše čitateljice najlažje uverijo, če si ogledajo nepoškodovano okno gospe Nosanove in v njem njene najnovejše modele.

u— **Društvo »Treznost« bo imelo** svoj prvi sestanek v tekočem šol. letu drevi ob 20. na moškem učiteljišču.

u— **Tatinska sodrga na poslu.** Ruska emigrantka Sofija Kolakova, stanujoča v Škofji ulici št 17., je prijavila, da je v pretekli noči vlomil v vežo omenjene hiše neznan tat ter odpeljal izpred vrat njenega stanovanja dobro ohranjeno kolo, last akademika Pavla Golubova, ki se nahaja točasno v splošni bolnici kot pacijent. Tat je v temi razbil šipo na okencu trafike Marije Uhlerjeve, ki se nahaja v označeni veži. — Neznan kolesar se je polastil dalje kolesa stavbnega polirja Ivana Dvoržaka, ki ga mu je odpeljal iz veže hiše št. 3 v Dvoržakovi ulici. Dvoržakovo kolo je znamke Puch s tovarniško številko 303.716 ter je bilo vredno 1200 Din. — V Zg. Šiški je stražnik zasačil drznega poljskega tatu, tamošnjega domačina, ki je ponoči kopal krompir po tujih njivah v Dravljah in Zapužah ter ga potem prodajal raznim strankam.

Popolnoma novo! Premijera!
Kolo ljubavi
velefilm po izvrstnem romanu E. Kleina »DER KÄMPFER«
V glavnih vlogah priznani umetniki
Marcella Albani
Wilhelm Dieterle
in drugi.
V domovini. — Žena s skrivnostno preteklostjo. — Borba za srce. — Trpljenje ljubezni. — Neukrotljiva strast. — Smrt v naročju ljubljenega moža.
Ganljivo! Pretresljivo!
Film, katerega morate videti!
KINO IDEAL.

u— **Otvoritvena plesna vaja krožka Tabor** se vrši v nedeljo 7. oktobra ob 20. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Sodeluje Sokolov prvovrstni jazz. 1911

u— **Plesne vaje ASK Primorje** se bodo pričele v nedeljo 7. t. m. ob 20. uri v beli dvorani hotela »Uniona«. Ker je vstop le proti vabilu, prosimo cenjene interesente, da javijo svoj naslov v svrho dostave vabila na naslov inž. Debeljak, Masarykova cesta 1-I. — ASK Primorje.

u— **Za zdravje otroka** bo priredila Atena v soboto in nedeljo 6. in 7. t. m. cvetlični dan. Ljubljančani, pozdravite odprtih rok, odprtega srca naše požrtvovalne socijalne delavke! 1909

u— **Prva telovadna ura Atene** bo danes v sredo 3. t. m. za dece od pol 6. do pol 7. ure in za dame od pol 7 do pol 8. ure zvečer. Druga telovadna ura bo v petek ob istem času. 1908

u— **Danes v sredo** bo otvoritev maturantskih plesnih vaj. Začetek ob pol 20. Reklamacije se sprejemajo danes od 16. do pol 18. v areni Narodnega doma. 1913

u— **Drobna policijska kronika.** Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni policiji naslednji vsakdanji dogodki: 1 tatvina obleke, 1 tatvina kolesa, 3 telesne poškodbe, 1 poškodba tuje lastnine, 1 popadliv pes, 3 prestopki prekoračenja policijske ure, 4 prestopki nedostojnega vedenja, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek obrtnega reda, 16 prestopkov predpisov o zapiranju trgovin, 4 prestopki cestnega policijskega reda in 6 prestopkov avtomobilskih predpisov.

Iz Maribora

a— **Novi gojenci - inženjerji.** V vojašnici Kralja Petra je prišlo včeraj 350 novih gojencev inženjerske stroke, in sicer 250 v šolo rezervnih oficirjev, ki traja 9 mesecev, ostalih 100 pa v podoficirsko šolo. Tokrat je bilo prijavljenih toliko kandidatov, da so jih 300 zavrnili.

a— **Zaprta cesta.** Ker se gradi most, bo ostala zgornja Radvanjska cesta do Pokopališke ceste nekaj časa zaprta.

a— **Obrtna zadruga izvoščkov, voznikov in imetnikov avtotaks v Mariboru** bo priredila v prid podpornega sklada v nedeljo 7. t. m. pri Anderlu v Radvanju veliko trgatev grozdja, združeno s plesom in raznimi zabavami. Pričetek ob pol 15. uri. Od pol 14. ure naprej bodo z Glavnega trga naprej vozili izvoščki, avtotaksi in avtobusi k Anderlu v Radvanju. Pri vsakem izvoščku ali šoferju se bo dobila izkaznica, ki bo stala 10 Din, s katero bo vsak obiskovalec imel pravico s poljubnim vozilom do vožnje tja in zopet nazaj. Druge vstopnine ne bo. Za plesalce bo preskrbljeno veliko plesišče. Svirala bo vojaška godba. 1903

a— **Mariborski gledališki abonenti** se še lahko priglasijo do 6. t. m. ko se začne nova sezija. Priporoča se čim večji priglas, ker je to v interesu abonentov samih (ki imajo na ta način znaten popust) kakor tudi umetniškega ustvarjenja gledališča: čim večji obisk tem boljše gledališče! Že priglašeni p. n. abonenti so naprošeni, da čimprej dvignejo svoje abonentske izkaznice.

a— **Pododbor Udruženja rezervnih oficirjev i ratnika** je razposlal te dni vabila za svojo večerno zabavo, ki se bo vršila v nedeljo 7. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani »Uniona«. Ako ne bi bil kdo pomotoma prejel vabila, prosimo, da se javi pri predsedniku pododbora g. Jakobu Perhavcu, trgovcu v Gosposki ulici 19. 1915

a— **Ljudska univerza.** Spored violinskega koncerta, ki ga bo priredil Ljerko Spiller iz Zagreba v petek 5. t. m. v veliki dvorani Kazine: 1.) Mozart: Sonata B-dur. 2.) Mendelssohn: Koncert E-mol, op. 64. 3.) Chansson: Poéme, op. 24. b) Lhotka: Guslarske in hrvatske rapsodije. Prvi izvedbi. 4.) Paganini Szymanowsky: Trois caprices št. 20, 21, 24. Pri klavirju Petar Dumičić Vstopnina običajna in predprodaja na običajnih mestih. Spiller je nastopil pred dvema letoma z največjim uspehom v Ljubljani in v zadnjem času je absolviral istotako uspešno turnejo po domovini. Meseca novembra bo nastopil na Dunaju. Občinstvo se opozarja na ta koncert domačega umetnika kateremu se prorokuje velika bodočnost.

a— **Nesreča na njivi.** V Račah je žena železničarja Čelofige nalagala na voz poljske pridelke. Pri tem je 7 letni sin Ivan padel po nesreči na kravo. Krava se je spla-

šila ter začela bezlati po njivi. Deček je prišel pod kolesa, ki so mu utrla lobanjsko kost, mater pa je vleklo z vozom kakih 200 metrov, a je ni težko poškodovalo. Mati se zdravi doma, sina pa so prepeljali v bolnico.

a— **Samomor.** V gozdu pri Limbušu se je ustrelil 24 letni trgovski nameščenec Franc Medvenšek. Mladenič je bil brezposeln že od likvidacije železniškega živilskega skladišča ter ves obupan, ker ni mogel dobiti druge službe. Iskali so ga dva dni, preden so ga našli mrtvega v gozdu.

Iz Celja

c— *Družinska slava.* Srebrno poroko praznujeta danes odvetnik dr. Anton Božič z gospo Olgo roj. Filipičevo. Obče spoštovanima, priljubljenima in narodno zavednima slavljencema naše naiskrenejše čestitke!

c— *Mestno gledališče v Celju* bo pričelo svojo letošnjo sezijo okrog srede meseca oktobra z opero «Dalibor». Gostovanje v Celju bo prevzelo mariborsko gledališče.

a— **Vlomilci.** Daktiloskop mariborske policije se je podal s policijskim psom v Haloze, da izsledi predrzne vlomilce, ki so v noči od nedelje na ponedeljek obiskali tri hiše. Pri trgovcu Cirilu Žurmanu so odnesli blaga za kakih 60.000 Din in še 15.000 Din v gotovini. Oškodovani trgovec je trgovino šele pred dnevi prevzel in tudi blago, ki mu je bilo oropano, si je bil nabavil komaj pred nekaj dnevi. Pred tem vlomom so vlomilci posetili klet neke bližnje hiše ter popili tam več litrov mošta. Pri trgovcu Treu se jim pa vlom ni posrečil, ker jih je pregnal domači pes. Uspehi policijskega zasledovanja še niso znani.

e— **Aerodrom v Celju.** Aeroklub v Celju je te dni pokrenil vprašanje zgradbe aerodroma v Celju. Pred vsem gre pa prostor. Prvotno izbrani prostor, to je bivše vojaško vežbališče v Levcu, se je izkazalo premajhno. Ta aerodrom bi naj služil za postajališče zračne proge Dunaj-Zagreb in Dunaj-Trst. Aeroklub namerava nadalje zgraditi lasten aparat, ki bi ga izvršil v avtomatični delavnici g. Ropas v Medlogu. Imenovani se je dalje časa mudil v Aspangu pri Dunaju, kjer si je osebno ogledal gradbo letal. Ta aparat, ki bi ga zgradili doma, bi se tudi udeležil nagradnih tekem, ki se bodo vršile 26., 28. in 29. junija prihodnjega leta.

Iz Kranja

r— *Preiskavo o fantovskem pretepu v Besnici* nadaljujejo. V ponedeljek se je mudila orožniška patrulja pod vodstvom narednika Severja do poznega večera v Besnici. Po izpovedbi prič in udeležencev pretepa so se pridružili Gorenjesavčanom še trije fantje iz Zabukovja ter po eden iz Stražišča in Javornika. Ko je ta skupina prišla do soteske nad Intiharjevim mlinom v Rakovcu, so jih tu napadli s kamenjem Besničani, 7 po številu, ki so se bili skrili na visoki steni nad cesto. Napadeni so tekli do mlina, kjer so se oborožili s koli, nakar so se vrnili in se spopadli z napadalci. Orožniki so aretirali dosedaj dva brata Paplerja iz Gor. Besnice in ju prignali v tukajšnje sodne papore. Janeza Kozjaka, 27letnega posestnikovega sina, ki je bil smrtno poškodoval Jakoba Krta, in drugih fantov, ki so se bili udeležili napada, dozdaj še niso mogli izslediti, ker so pobegnili.

r— *Otvoritev gledališke sezone* se bo vršila jutri v četrtek ob 20. Igrali bodo znano Halbejevo ljubezensko dramo «Mladost». Vloge so zasedene z odličnimi močmi, tako da je zajamčen uspeh.

r— *Nevihta v Kokriški dolini.* Predvčerajšnjim popoldne je zadela Kokriško dolino vremenska katastrofa. Med nalivom se je vsula toča, ki je pokrila zemljo 10 cm na debelo, v višini pa je med tem snežilo, zaradi česar je pritisnil izreden mraz. Prebivalstvo je obupano, ker so uničeni vsi jesenski poljski pridelki. Take toče ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

r— *Epilog k prebačevskim ubojem.* Vsem je še dobro v spominu tragičen primer iz okoliške vasi Prebačevo, ko je pred nekaj meseci mizar Janez Naglič, oče številne družine, ustrelil tri sinove svojih sosedov. Takrat je ta tragedija vzbudila občo senzacijo. Kakor doznavamo, je ljubljansko državno pravdništvo ustavilo kazensko postopanje proti Nagliču, ker so zdravniki ugotovili, da je storil svoj čin v duševni zmedenosti. Ker je Naglič duševno bolan, so ga prepeljali v oblastno umobolnico na Studencu.

Iz Zagorja

z— *Izlet na Polšnik pri Litiji.* To lepo planinsko točko bodo posetili v nedeljo zagorski planinci. Kdor se namerava udeležiti izleta, naj se prijavi pri g. Lavoslavu M..uhu, trgovcu v Zagorju.

z— *Tombola Kola jugoslovenskih sester.* V nedeljo 21. t. m. bo priredila zagorska podružnica Kola jugoslovenskih sester veliko tombolo, na katero že danes opozarjamo vse občinstvo.

Iz Ptuja

j— *Samomor mladega uradnika.* V noči od sobote na nedeljo je izvršil samomor uradnik tukajšnjega sreskega poglavarstva g. Janko Krivec, star 27 let. Izpil je okrog polnoči kupico octove kisline ter v groznih mukah čez pol ure umrl. Vzrok baje družinski spori in živčna bolezen.

j— *Iz obrtniškega gibanja.* Vnovič je po dolgih letih otvoril mesnico gostilničar g. Viktor Pesserl v Prešernovi ulici, novo trgovino z lesom in premogom pa g. I. Müleret na Ljutomerski cesti.

Sport

Nogometne tekme na Jesenicah

V nedeljo se je vršila na igrišču jeseniškega «Bratstva» tekma med reprezentanco jeseniških nogometnih klubov in Villacher Lind SK, ki je končala neodločeno s 3 : 3. Domače moštvo so tvorili najboljši igrači jeseniških klubov Edinosti, Bratstva in Svobode, ki so morali napeti vse sile, da so mogli uspešno kljubovati izborno vigranemu moštvu Beljačanov, ki so bili tehnično na višku ter v izborni formi. Glede gostov lahko trdimo, da so bili vsi izborni ter da so igrali kot celota dovršeno. Pa tudi domači igrači so bili svoji izredno težki nalogi v veliki meri kos, zlasti sta se odlikovala desni krilec Ladislav Kočar ter levi krilec Markolj oba od «Bratstva» ter Gregorčič od «Svobode». Izborna sta bila tudi srednji krilec Franc Smolej ter golman Peklar, oba člana «Edinosti». Prireditev je bila zelo dobro obiskana, kar je naravno, saj je ves teden za to tekmo vladalo izredno zanimanje. Toda žal se publika preveč vmešava v tekmo ter s tem povzroča neljube incidente. V ostalem pa je nudila tekma prav lep užitek.

Amater : Slavija (Ljubljana) 3 : 2 (1 : 1). Prijateljska nogometna tekma odigrana prošlo nedeljo v Trbovljah med gornjima kluboma je končala v korist Amaterja. Slavija je predvedla lepo in mirno igro, ni pa nudila nikakega odpora, akoravno je igrala z vetrom ter bi lahko dosegla boljši rezultat. Amater, ki je v I. polčasu igral proti vetru, se je s kombinacijo kratkih pasov kmalu znašel ter predstavljal enakovrednega nasprotnika. Sodil g. Marin zadovoljivo.

Kriza v Gradjanskem. Zagrebške «Novosti» poročajo, da sta iz Gradjanskega izstopila dva stara in za klub zaslužna člana prof. Graf in g. D. Weiss, znani sportski novinar. Kakor znano, je bil prof. Graf dolgo časa referent nogometne sekcije. Ker sta pred kratkim izstopila iz kluba tudi igrača Mihelčič in Giller, pravijo «Novosti», da bi bilo vsekakor v interesu zagrebškega sporta, da bi javnost bila poučena o vzrokih, ki so gori imenovane dovedli do izstopa iz kluba.

SK Ilirija (Službene objave.) Razdelitev odborniške službe na sportnem prostoru med 3. in 9. t. m.: v sredo g. Deržaj, v četrtek g. Cimperman, v petek g. Kramarič, v soboto g. kap. Vizjak, v nedeljo g. Rotar, v ponedeljek g. ing. Bloudek, v torek g. Betetto. — Gospodje, ki so na določeni dan morda zadržani, se naprošajo, da sami poiščejo namestnika. — Od srede do sobote v tekočem tednu, vsak dan do 17. ure je malo nogometno igrišče in lahkoatletsko tekališče na razpolago Kolu jahačev v svrho vežbanja za nedeljsko jahalno prireditev, na kar se opozarjajo nogometna, lahkoatletska in hazenska sekcija. Trening se more vršiti te dni samo na velikem nogometnem igrišču in kolikor mogoče na tekališču. — Tajnik.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Danes, v sredo ob 16. uri trening na dva gola za I. skupino (I. moštvo in rezervo). Točno in vsil — V petek ob 16. trening rezerve z SK Jadranom. — Tedenska razvrstitev treninga je objavljena na oglasni deski. — V nedeljo 7. t. m. igra rezerva v Novem mestu s SK Elanom. — Načelnik.

Prihodnje kolo prvenstvenih tekem 7. t. m. V nedeljo se odigra tretje kolo nogometnih prvenstvenih tekem. Srečajo se Primorje in Slovan ter Hermes in Jadran. Ilirija je v nedeljo prosta in igra predvidoma v Celju.

SK Jadran. Danes od 16. dalje trening na našem igrišču za vsa moštva. Jutri v četrtek ob 20. strogo obvezni članski sestanek v Narodni kavarni. Kapetani so dolžni, da skrbe za čim večjo udeležbo. V petek ob 16. obvezen trening za prv. moštvo na igrišču SK Ilirije. — Predsednik.

SK Celje : Atletik SK 3 : 2. Prvenstvena tekma med SK Celjem in Atletik SK, ki se je vršila preteklo nedeljo, je prinesla SK Celju nepričakovano, toda zasluženo zmago v razmerju 3 : 2.

ASK Primorje (centr. odbor). Danes, v sredo, ob 18. seja v tajništvu. Predsednik.

ASK Primorje (hazenska sekcija). Danes in jutri ob 17. uri trening vseh igralk. Obenem razgovor radi klubovega občnega zbora. — Podnačelnik.

ŠAH

Pred novim matchem za šahovsko prvenstvo?

V zadnjih tednih sta se v Švici pogajala sedanji svetovni šahovski prvak dr. Aljehin in ruski mojster Bogoljubov, zmagovalec na velikem turnirju v Kissingenu, za prireditev novega matcha za šahovsko prvenstvo sveta. Velemojstra sta se zelo naglo sporazumela; edino preglavico jima je delala finančna plat vprašanja. A tudi ta težava je, kakor kaže, odpravljena: petični šahisti iz Nemčije, Holandske in Švice so namreč zložili deset tisoč dolarjev, ki jih zahtevata oba tekmovalca, ter so pripravljeni kriti tudi vse ostale troške matcha, ostane le še vprašanje, kje naj se match vrši. Eni se ogrevajo za Berlin, drugi za Amsterdam, tretji za Švico, drugi zopet bi hoteli, da bi se match odigral v etapah v vseh treh deželah. Termin je določen za pomlad 1929, nemara že v marcu.

Pogoji tega matcha bi bili v glavnem enaki onim, ki so veljali za match med Capablanco in Aljehinom. Kakor znano je v Buenos Airesu dobil koncem 1927. izzivalec Aljehin 6 : 3 pri 25 remijih, skupno je bilo torej odigranih 34 partij. Tudi v novem matchu, ki ga je izzval Bogoljubov, ni predvidena omejitev števila partij. Zmagal bo oni, kdor bo prvi dobil šest partij, remiji ne štejejo, igralo se bo pet ur dnevno, prekinjene partije se nadaljujejo naslednji dan. Aljehin se je postavil na stališče, da se mora novi match vršiti pod tistimi pogoji, ki jih je v Buenos Airesu diktiral Capablanca. Pogajanja med Aljehinom in Capablanco so se razbila, ker je slednja zahteval laglje pogoje, ki pa mu jih je Aljehin odbil.

Glede izida senzacijonalnega dvomatcha vlada splošna sodba, da bo zmagal Aljehin, ako je še v tisti formi, ki jo je pokazal lani v Buenos Airesu: Aljehin velja prav tako za favorita kakor Capablanca pred početkom matcha. Pristaši Bogoljubova pa kakopak računajo na njegovo zmago.

Oba tekmeca se docela različno pripravljata na match. Svetovni prvak že dolgo pavzira; od Buenos Airesa sem se sploh ne udeležuje turnirjev in se ukvarja zgolj s teoretičnimi študijami; v kratkem namerava za več mesecev odpotovati v Indijo. Bogoljubov pa nasprotno poslednje leto biti od turnirja do turnirja. Udeležil se je velemojstrskega turnirja v Kissingenu, kjer je odnesel prvo nagrado, zdaj pa tekmuje na turnirju v Berlinu.

•

Budimpešta, 1. okt. Danes sta bili odigrani dve viseči partiji. Marshall, ki je imel ob prekinitvi partije slabšo pozicijo, je v nadaljevanju napram Steinerju izgubil. Kmoch je porazil Merenyija. Jutri bo odigrano zadnje kolo; že danes je gotovo, da bo Capablanca prvi, dočim bo drugo mesto po vsej verjetnosti zasedel Marshall. Stanje pred 9. kolom: Capablanca 6 in pol, Marshall 5 in pol, Kmoch 5, Spielmann 4 in pol, dr. Vajda 4, Havasy, Steiner 3 in pol, Balla, Stoner 2 in pol (1), Merenyi 1 in pol.

60 prekrasnih žen v haremskem kopališču vam predočuje življenje in suženjstvo v zlatih kletkah harema.
Zato si morate sigurno ogledati velefilm
Bela hanuma

Gospodarstvo

Povišanje blagovnih tarif in Slovenija

Kakor je iz dosedanjih razprav tarifnega odbora razvidno, bo predvidena tarifna reforma v zvezi s povišanjem tarif imela za slovensko gospodarstvo prav težke posledice, predvsem zaradi povišanja tarif na premog in les. Prevoz premoga in lesa predstavlja 43 % vsega prometa na naših železnicah, zato vztraja generalna direkcija železnic pri tem, da se baš te tarife povišajo. Na anketah v Beogradu in Zagrebu so se sicer predstavniki interesentov in člani tarifnega odbora, ki so delegirani od gospodarskih korporacij, odločno uprli tej nameri, vendar danes še ni jasno, v koliki meri jim bo uspelo omiliti nameravano povišanje tarif vsaj pri predmetih, ki jih glede na našo gospodarsko strukturo ne moremo brez občutnih posledic obremeniti z višjimi tarifami. Tarifni odbor trenotno zaseda zopet v Beogradu ter na podlagi zbranega materijala proučava možnost povišanja tarif na posamezno prevozno blago.

Povišanje železniških tarif na premog

Za slovensko gospodarstvo je dalekosežnega pomena, kako bo izpadla reforma železniških tarif glede premoga. Prometno ministrstvo namerava povišati tarifo na premog od 5 do 20 %, in sicer tako, da bi pri največjih oddaljenostih znašalo povišanje le 5 %, pri oddaljenosti do 120 km pa 20 %. Tak način povišanja tarife bi pomenil za Slovenijo težak udarec, kajti ogromna večina konsumentov premoga v Sloveniji je od premogovnikov oddaljena manj kakor 120 kilometrov in bi torej povišanje tarif prizadelo konsumente v Sloveniji v največji izmeri. Slovenska industrija bi zaradi tega trpela ogromno škodo, dočim povišanje tarif n. pr. za Vojvodino in druge pokrajine, ki so od premogovnih revirjev bolj oddaljene, ne bi bilo toliko občutno. Tudi premog za privatni konsum bi se v Sloveniji občutno podražil, na drugi strani pa bi bili naši premogovniki močno prizadeti zaradi uvoza inozemskega premoga, kar bi imelo za posledico povečanje brezposelnosti rudarjev. Glede na pretečo nevarnost so naše gospodarske korporacije in organizacije podvzele na merodajnih mestih odločne korake. Približno sliko posledic takega povišanja nam kažejo naslednje številke. Od povišanja tarif hoče prometno ministrstvo doseči povečanje dohodkov za 170 milijonov Din, od te vsote pa bi moralo povišanje tarif na premog prinesti okrog 80 milijonov Din. Preteżen del zadnje vsote pa bi morali plačati konsumenti v Sloveniji, kjer je na eni strani konsum premoga v primeri z drugimi pokrajinami izredno velik, na drugi strani pa bi povišanje tarif prizadelo slovenske konsumente v najvišji izmeri, ker bi se prevozni stroški z malimi izjemami povečali za 20 %.

Tarife za les

Glavno vprašanje zagrebškega zasedanja tarifnega odbora je bila revizija železniških tarif za les. Proračun prometnega ministrstva izkazuje namreč primanjkljaj od preko 400 milijonov Din, ki ga hočejo vsaj deloma kriti s povišanjem tarif. Ker pa **tvori les dobro četrtino vsega našega železniškega prometa**, hoče železniška uprava obremeniti v prvi vrsti prevoz lesnih proizvodov, in to zlasti onih, ki se prevažajo v velikih količinah.

Glede na razprave v tarifnem odboru, je Zveza industrijcev, odsek za lesno industrijo, ki je bila na anketi zastopana po tajniku gosp. Goriupu, poslala svojim članom okrožnico, iz katere posnemamo, da je njen zastopnik z vsem povdarkom zavrnil namero prometnega ministrstva, da potom povišanja tarif za les doseže ravnovesje svojega proračuna, ker bi tako povišanje imelo neposredno za posledico nazadovanje izvoza lesa in s tem znatno poslabšanje naše trgovinske bilance, kajti izvoz lesa in lesnih izdelkov predstavlja 20 % skupne vrednosti našega izvoza. Zavrnil je tudi mnenje zastopnika prometnega ministrstva, češ **da se železniška prometna služba stalno boljša**, proti čemer govorijo statistični podatki. **Lani je železniška direkcija v Ljubljani mogla v času glavne sezije** (meseca septembra) **kriti okrog 73 % od lesne industrije naročenih vagonov, letos pa je bilo stanje že meseca julija katastrofalno; meseca avgusta se je krilo le še 15 %, septembra pa niti ne 10 %.** Zlasti težko je industrija Slovenije prizadeta s tem, da zaradi pomanjkanja vagonov ni mogla izvršiti dobav, ki jih je sklenila s kupci iz držav ob Sredozemskem morju razen Italije, s katerimi je letos prvič sklenila večje kupčije. Škodo, katero je železniška uprava s tem povzročila lesni industriji na denarju in trgovskem ugledu, ne bo mogla nikdar povrniti. Sedaj pa še zahteva od njih predloge za povišanje tarif.

Kakor nadalje posnemamo iz imenovane okrožnice, se je na zagrebški anketi najprej razpravljalo o tarifi za drva. Zastopniki železnice so povdarjali, da sedanja tarifa za drva ne krije niti režijskih stroškov in se mora povišati, dočim so interesenti branili sedanjo tarifo in zahtevali, da se tudi ne sme spremeniti izjemna tarifa za prevoz drv v Vojvodino in Srbijo. Glede prevoza hlodov so zahtevali, da se uveljavi že davno obljubljeno znižanje tarife za dovoz hlodov na žage; besedilo o uporabi izjemne tarife 5 pa naj se spremeni v tem smislu, da se ta tarifa uporablja pri dovozu hlodov ne samo na žage, temveč tudi k tvornicam za predelavo lesa. Ista ugodnost naj se dovoli tudi za dovoz brzojavnih drogov k tovarnam za impreniranje. Na povišanje tarif za izvoz hlodov so interesenti pristali.

Glede gradbenega lesa so interesenti po dolgi razpravi predlagali, da se hrastov les, ki ima znatno višjo ceno, loči od ostalih vrst rezanega lesa, tako da bi se tovornina za hrastov les lahko povišala za 5 %. Glede lesnega oglja so predlagali znižanje izvozne tarife za 50 %. S tem bi bila zajamčena rentabilnost produkcije in omogočen večji izvoz. Ker se iz petih vagonov drv izdeluje en vagon oglja, bi imelo povečanje produkcije oglja za posledico nazadovanje prevoza drv, ker bi se namesto drv v večjih količinah prevažalo oglje in to po tarifi, ki bi bila tudi po znižanju za 50 % za železnice rentabilna.

Zastopnik Zveze industrijcev je dalje zahteval, da se zniža tarifa za doge ter za deske in zaboje, ki se tarifirajo do dolžine 1.25 m in širine 20 mm po tarifi C, preko teh dimenzij pa po špecijalni tarifi 2. Pri prevozu takih desk v Split, kamor gre mnogo tega blaga, znaša sedaj tovornina 60 do 70 % vrednosti blaga. Zato je predlagal uvedbo ugodnostnega stava 24. Končno je zahteval uvedbo reekspedicije iz manipulacijskih in zbiralnih skladišč, kamor se les dovaža od manjših žag ter po izvršeni manipulaciji odpremi dalje. Sedaj pa današnje stanje favorizira tuje tvrdke, ki nakupujejo les v Sloveniji in ga izvažajo na zbiralna skladišča preko meje, kjer morejo izkoristiti možnost reekspedicije.

= **Pomanjkanje vagonov in vozovno redstvo pri generalni direkciji železnic.** Prejeli smo: Na intervencije gospodarskih korporacij je generalna direkcija državnih železnic pretekli teden poslala v Slovenijo nekaj vagonov ter je bilo nekaj dni stanje boljše, v tekočem tednu pa se je zopet poostrilo. Da bi pa generalna direkcija pokazala ugodnejše razmerje med zahtevanimi in dostavljenimi vagoni in da bi vrgla pesek v oči tako merodajnim krogom kakor tudi ostali javnosti, je enostavno z okrožnico preko ljubljanske direkcije naročila vsem postajam v Sloveniji, da smejo interesenti naročati le toliko vagonov, kolikor jih more lotična postaja dnevno nakladati, in sicer pod osebno odgovornostjo postajenačelnikov. To bi bilo morda iz tehničnega stališča povsem razumljivo, vendar pa statistika na podlagi takih okrnjenih naročil ne more dati nikake slike o dejanski vagonski potrebi Slovenije, prav tako pa nam tudi število dostavljenih vagonov v primeri z okrnjenim številom naročenih vagonov ne more pokazati pravilnega razmerja kritja dejanske potrebe. Skrajni čas bi bil, da preneha tako igranje z življenskimi potrebami Slovenije v času, ko se zahteva, da Slovenija točno izpolnjuje obveznosti napram državi.

= **Razstava sadja na Ljubljanskem velesejmu** so bo vršila od 7. do 14. oktobra. Razstavljeno bo prvovrstno izbrano zimsko sadje, predvsem jabolka, ki so za nas najvažnejša in tudi najbolj trpežna za shranjevanje preko zime. Izredno praktični za shranjevanje sadja preko zime so tako zvani ameriški zaboji, ki tehtajo 20 do 25 kg sadja, zlasti če je sadje v njih zavito v svilen papir. Ti zaboji so bili razstavljeni na Kmetijski razstavi. Tudi na sadni razstavi na Ljubljanskem velesejmu bodo jabolka občinstvu na razpolago v takih zabojih in se našim gospodinjam nudi najugodnejša prilika, da se založe za zimo.

= **Naše državne finance v maju.** Po izkazih o državnih dohodkih in izdatkih splošne državne uprave in državnih podjetij za maj, kakor tudi o državnih dohodkih in izdatkih na račun pret. proračunskega leta za isti mesec so znašali v maju vsi **državni dohodki 859.9 milijona Din** (v marcu 798.4), **državni izdatki pa 919.2 milijona** Din (v marcu 785.4 Din), tako da so bili izdatki za 59.3 milijona Din večji kakor dohodki. V prvih dveh mesecih pret. proračunskega leta so znašali dohodki 1658.3 milijona Din (proračun 1958.6), izdatki pa 1704.6 milijona Din.

= **Ugodnosti za prevoz oglja in drv na železnici.** Od 15. septembra velja za transport oglja na razdalje od najmanj 150 km in količinah od najmanj 10.000 kg tarifa po ugodnostnem tarifnem stavu št. 19. Ta ugodnost se daje v obliki povrnitve razlike na tovornini, toda le, če se tekom enega leta odpremi vsaj 8000 ton. Dalje je generalna direkcija železnic ugodila, da se od 25. septembra t. l. zopet morejo za prevoz drv dostavljati prazni odprti vagoni, po zadovoljitvi potrebe za sezijsko blago. Pod istimi pogoji je dovoljeno prevažati drva v zaprtih vagonih, ne da bi se plačala višja voznina, ki je predpisana v tarifi.

= **Za izgubljene, uničene ali ukradene obveznice državnih posojil se ne izdajajo duplikati.** Glede na pogoste prošnje, da bi generalna direkcija državnih dolgov privatnim osebam ali državnim ustanovam za izgubljene uničene ali ukradene obveznice državnih posojil (Vojne škode) izdale duplikate, odnosno prepovedala izplačilo kuponov za dotične številke, je finančno ministrstvo izdalo pojasnilo, v katerem se povdarja, da glasijo vse te obvez. na prinositelja in se kot take po § 204 civilnosodnega postopka ter v smislu tolmačenja kasacijskega sodišča (št. 6055 od 30. avgusta 1922) ne morejo sodnijsko preklicati kot neveljavne, niti se morajo izdati duplikati. Zato je lastnik izgubljene, uničene ali ukradene obveznice v istem položaju, kakor oni, ki izgubi, uniči ali pa se mu ukrade bankovec. Po členu 19. pravilnika za izvrševanje zakona o uničevanju državnih obveznic se izdajajo duplikati samo v primerih, ako so originalne obveznice razžgane ali pa so na kak drug način postale neuporabne za nadaljnji promet, in to samo tedaj, ako se iz ostanka obveznice more ugotoviti, kateremu posojilu pripada obveznica in ako se more ugotoviti serija in številka dotične obveznice.

= **Transakcija v jugoslovenski klobučarski industriji.** Kakor se poroča iz Dunaja, so tvornice lokomotiv H. Reiniger & Co. (Chomatov), A. Peschel (Novy Jičin) in Em. Bischof (Praga), ki so bile že dosedaj udeležene (po 25 %) na Prvi jugoslovenski tvornici šešira i tuljaka, d. d. (Galdovo pri Sisku), kupile od Prve hrvatske štedionice še ostale delnice, tako da je sedaj vsa deluiška glavnica od 5 milijonov Din prešla v njihovo posest.

= **Povišanje diskonta v Madžarski.** Kakor poročajo iz Budimpešte, je madžarska Narodna banka povišala diskont od 6 na 7 %.

= **V trgovinski register** so se vpisale naslopne tvrdke: Janez Gnilšek, trgovina z vinom na debelo v Dolanah; F. Remec, tvornica lesnih izdelkov v Lancovem pri Radovljici; Karol Thoma, mehanična tvornica šivanih izdelkov v Mariboru; Gustav Ozmec, trgovina z vinom na debelo v Ormožu; Franc Žerak, trgovina z vinom na debelo pri Sv. Barbari v Halozah; Anton Hrastnik, usnjarija in trgovina z usnjem in čevljarskimi potrebščinami na Zgornji Polskavi.

Borze

2. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet živahnejši. Največje je bilo povpraševanje po devizah na Curih, London, Dunaj in Prago. Malenkostno potrebo v devizi na Newyork je krila privatna ponudba, vso ostalo potrebo pa Narodna banka. Tečaji deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda za malenkost popustila. Pri slabem prometu se je promptna trgovala po 438, kasa po 438 in za december po 448. Investicijsko je bilo zaključeno po 85.75, agrarne pa po 55.5. Med bančnimi vrednotami so bili zabeleženi le običajni zaključki, med industrijski vrednotami pa je bila zaključena samo Slavonija po 4. Trboveljska je popustila na 460 — 470, Drava pa je navzlic prekinjenju pogajanj s švedskim vžigalničnim trustom notirala še vedno 560 — 600 brez zaključka.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0—22.8375, Berlin 13.5575—13.5875 (13.57), Bruselj 0—7.9124, Budimpešta 0—9.9244, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0014—8.0315 (8.0164), London 275.71—276.51 (276.11), Newyork 56.83—57.03 (56.93), Pariz 0—222.45, Praga 168.37—169.17 (168.77), Trst 0—297.55.

Zagreb. Dunaj 8.0014 — 8.0314, Berlin 13.555 — 13.585, Budimpešta 9.9094—9.9394, Milan 296.355 — 298.355, London 275.71 do 276.51, Newyork 56.8289 — 57.0289, Pariz 221.613 — 223.613, Praga 168.37 — 169.17, Curih 1094.1 — 1097.1.

Dunaj. Beograd 12.4650 — 12.5050, Berlin 168.97 — 169.47, London 34.40375 — 34.50375, Milan 37.08 — 37.18, Newyork 709.15—711.65, Praga 21.01 — 21.09, Curih 136.53 — 137.03; dinarji 12.42 — 12.48.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.82, Newyork 519.50, London 25.1925, Pariz 20.32, Milan 27.15, Praga 15.40, Budimpešta 90.58, Bukarešta 3.17, Sofija 3.75, Varšava 58, Dunaj 73.13.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 158 — 0, Ljubljanska kreditna 128—0, Praštediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 105—0, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 438 — 438.5, kasa 437.5 — 438.5, za december 448 — 448.5, investicijsko 85.5 — 86, agrarne 55.25 — 55.75; bančne vrednote: Poljo. stara emisija 17.5 — 0, nova emisija 16.5 — 0, Hipotekarna 58 — 59, Jugo 88 do 88.5, Ljubljanska kreditna 126 — 130, Narodna 6900 — 7050, Praštediona 920 — 925, Srpska 151 — 152; industrijske vrednote: Gutmann 185 — 202, Slaveks 100 — 102, Slavonija 3.5 — 4.5, Narodna šumska 16 — 0, Drava 560 — 600, Vevče 109 — 111, Dubrovačka 470 — 480, Šećerana 475 — 485, Trboveljska 460 — 470, Narodna šumska 19.5 — 0.

Beograd. Vojna škoda 437 — 438, za december 448.5 — 449.5, investicijsko 85.25 do 85.5, agrarne 55 — 56.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (2. t. m.) L e s: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 10 vagonov bukovih hlodov. D e ž e l n i p r i d e l k i: Tendenca čvrsta. Zaključena sta bila 2 vagona turščice. Nudi se p š e n i c a (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, 79/80 kg, promptna po 290 — 292.50, za oktober po 295 — 297.5, za november po 302.5 — 305; t u r š č i c a: baška, slov. postaja, plač. 30 dni po 347.5—350, argentinska «La Plata», promptna, zacarinjena, fco Ljubljana po 310 — 315.5; j e č m e n: baški, 70/71 kg, zdrav, rešetan, fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 305 — 307.5; r ž: baška, 73/74 kg, uzančno blago, mlevska tarifa, slov. postaja po 295 — 297.50; m o k a: «0g», fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 430 — 435; o v e s: baški ali slavonski, rešetan, zdrav, navadna voznina po 275 — 280.

Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet: 60 vagonov pšenice, 20 vagonov turščice, 2 vagona ovsa, 6 vagonov moke in 6 vagonov otrobov. P š e n i c a: baška, baška potiljska in sremska 245 — 247,5; gornjebaška 247.5 — 250; banaška 240 — 242.5; banaška, paritetа Vršac 242 — 245. O v e s: baški in sremski 240 do 242.5. T u r š č i c a: baška 307.5 — 312.5; baška, nova, za december - januar 245 do 250, za marc - april 275 — 280, za april-maj 280 — 285. M o k a: baška «0g» in «0gg» 350 do 360; «2» 330 — 340; «5» 310 — 320; «6» 265 — 275; «7» 230 — 240. O t r o b i: baški in sremski 187.5 — 192.5.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (1. t. m.) Zaradi mirne tendence na inozemskih borzah je bilo razpoloženje na dunajski borzi rezervirano. V pšenici so ponudbe nekoliko večje. Turščica je dalje čvrsta. Uradne notacije so ostale nespremenjene.

Dunajski goveji sejem (1. t. m.) Dogon 3358 komadov, od tega 475 iz Jugoslavije, 1034 iz Madžarske in 1088 iz Romunije. Za prvovrstno blago so bile cene čvrstejše. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.60 — 1.85 (izjemno 1.90 — 2.05), II. 1.20 — 1.55, III. 0.90 do 1.15, biki 0.85 — 1.20, krave 0.85 — 1.45.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 2. oktobra 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj Opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Relativna v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačnost 0—10	Padavine Vrsta	Padavine v mm do 7 ur
Ljubljana	8.	7[illegible]8	14·[illegible]	99	SW 1	1[illegible]	dež	7·
Maribor		7[illegible]80	14 0		WSW 1	0	dež	40.0
Zagreb		767 9	18 0	93	S 1	0	dež	2.0
Beograd		768·1	10·0	65	NW 2	0	dež	14.0
Skoplje		7[illegible]57	12 0	[illegible]5	SE 1	6		
Split		762 9	14 0	[illegible]8	NNE 5	0	dež	7.0
Sarajevo	7.							
Dubrovnik								

Solnce vzhaja ob 5.58, zahaja ob 17.40, luna vzhaja ob 19.16, zahaja ob 9.32.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 13.0 C, najnižja 4.0 C.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Spremenljivo, morda malo dežja. Mrzlo.

Iz življenja in sveta

Čudna psihoza na königsberški realki

Iz Peetzškega jezera pri Grünheidu, nedaleč od Königsberga, so potegnili truplo 18letnega šestošolca königsberške realke Bernharda Janssena. Janssen je bil pred kakšnima dvema tednoma izginil z doma, ker so bili iztaknili njegovi sošolci v beležnici nekega profesorja opazko, da bo prejel slabo klasifikacijo in so mu to povedali. Bil je priljubljen učenec, izvrsten telovadec in športnik, toda učenje mu ni šlo spod rok, čeprav si je mnogo prizadeval, da bi bil med boljšimi. Ko je videl, da mu nič ne zaleže, ga je tako potlačilo, da je sklenil samomor. Njegov slučaj je prav klasičen dokaz, da ni tako brezpogojno resničen tisti rek, ki veli, da je v zdravem telesu vedno zdrava duša.

Na königsberški realki pa morajo neglede na ta slučaj vladati prav čudne razmere. Kratko pred Janssenovim samomorom se je skušal s samokresom usmrtiti neki drugi šestošolec, Schumann, a tretji, Schulz, je zbežal na podoben način kakor Janssen, samo da so ga ujeli, še predno je utegnil izvršiti kakšno nepopravljivo neumnost. Dijaštva se je polastila neka čudna moralna depresija, ki privede lahko vsak hip do ponovitev Janssenovega slučaja. In kaj je vzrok te depresije? Na zunaj je razmerje med učiteljstvom in dijaštvom navidezno najboljše, vsaj ne slabše nego drugod, samo na znotraj nekaj ni v skladu. In to notranje nesoglasje pojasnjuje morda najbolje oklic, ki ga je pribil Schumann tri dni pred svojim poskušenim samomorom na vrata šolskega poslopja in ki pravi: «Dragi tovariši! Od včeraj sem začel z gladovno stavko. Nočem protestirati s to stavko proti naši šoli, temveč proti šolskemu sistemu, ki sili vas in mene, da si trpamo glave s stvarmi, ki so za naše življenje čisto nepotrebne. Podpirajte mojo zahtevo po spremembi tega sistema!» — Gre torej za večni spor med mladim in starim, med voljo do popolnejšega, boljšega in trdovratnemu visenju na zastarelih formalnostih in balastih. Tudi današnja mladina, kakor je včasih prenapeta in v svojih dejanjih nedosledna ali pretirana, čuti po trebo po izboljšanju današnjih razmer in ima v tem pogledu marsikdaj finejši instinkt nego velika masa onih, ki jo hočejo učiti in pripravljati za življenje.

Človek, ki misli, da bo ozdravljal ljudi z dotikom rok

V Lyonu živi 22-letni bivši trgovski pomočnik Gaillard, na zunaj prav nič skrivnostna osebnost, nasprotno prav lep, zdrav in rdečeličen mladenič, ki pa je postal prava senzacija tega mesta in ne samo tega mesta, temveč vse Francije. V zadnjih dneh se je sestavila komisija učenjakov, ki ji je namen proučiti fenomenalne zmožnosti mladega Gaillarda. V čem obstojijo te zmožnosti?

Gaillard se je bavil že zgodaj s študijem metapsihičnih zadev, zlasti pa s hipnozo in sugestijo. Poleg teoretičnega študija se je prakticiral tudi v manjših okultnih eksperimentih, kakor v prorokovanju bodočnosti, v napovedovanju bolezni, telepatskem čitanju številk in misli, iskanju skritih predmetov itd. Ker je takšnih čudežnikov na svetu še preveč, je vzbujal pozornost le v ožjem krogu svojega rodnega mesta in pa vse stare in mlade dame, zlasti pa za poroko zrela dekleta, so se zanimala zanj. Toda stvar je postala bistveno drugačna, ko je pred nekoliko meseci pričel nenadoma s samim dotikom pospeševati trohnenje mrtvih bitij in po drugi strani, isto tako z dotikom ustavljati proces trohnenja. Zadostuje dotik nekoliko sekund, da prične mrtva piška vidno razpadati pred njim, a z drugim dotikom jo spremeni v nekakšno mumijo, ki ne gnije več. O resničnosti takšnih poskusov poroča sam Edmond Locard, ravnatelj državnega laboratorija v Lyonu. Z Gaillardom se je začela baviti medicinska fakulteta lyonskega vseučilišča. Med drugimi poskusi so napravili ž njim tudi tega, da so mu dali v roke zaprto stekleno cev s kulturo bacilov kolere. Menili so, da bodo bacili poginili, toda to se ni zgodilo. Gaillard pa je dejal, da se je eksperiment ponesrečil samo zato, ker mu fluid ne more učinkovati skozi steklo; pač pa bi bil uspešen, če bi se bacilov neposredno dotikal. Pripravljen je bil na takšen način umoriti celo kulturo bacilov kuge. Vendar takšnih eksperimentov ž njim še niso delali. Pridejo šele na vrsto. Gaillard pravi, da je njegov ideal ta, da bi z razvitjem svojih skrivnostnih zmožnosti služil trpečemu človeštvu. Rad bi zdravil s samim dotikom predvsem na raku bolne ljudi.

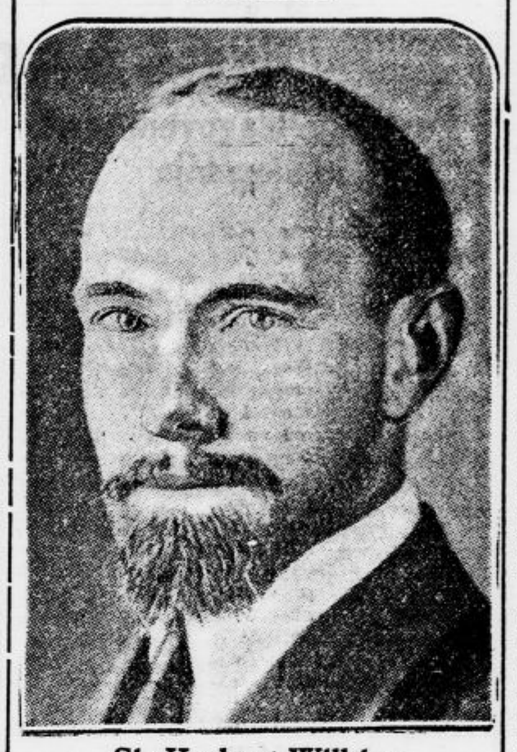

Sir Herbert Wilkins
se je vkrcal v Montevideu proti Južnemu tečaju, ki ga misli preleteti, tako kakor je pred nedavnim preletel Severni tečaj.

Trenchcoats plašče
za dame in gospode
original Baerberi
Drago Schwab, Ljubljana.

Ko je eksperimentiral z rdečim fosforjem

Dunajski kemik dr. Ferdinand Ringer eksperimentira že dalj časa, da bi izumil nova prižigalna sredstva. Pred nedavnim je iznašel kamen, ki zagori s trenjem kakor navadna žveplenka, a lahko ga spet ugasneš in znova prižgeš neštetokrat. To iznajdbo je prodal zelo ugodno neki pariški družbi. Pravkar se je bavil z nekim novim izumom te vrste, ki bi bil še bolj praktičen nego navedeni. Te dni je mešal v porcelanski posodi rdeči fosfor in neke druge lahko gorljive snovi. Pri tem mu je mešanica eksplodirala in bušnila v obraz in na roke, kjer je gorela dalje. Ves nor od bolečine je tekal po sobi in klical na pomoč. Prihiteli so ljudje, ki so ugasnili gorečo snov s pomočo plaht. Za srečo je imel dr. Ringer med eksperimentiranjem nataknjena očala, tako da so mu vsaj oči ostale nedotaknjene. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer se bo moral dolgo zdraviti, a obraz mu bo za vse življenje skvarjen.

Nič več zakonske pokorščine

Kakor poročajo iz Varšave, je cerkev spremenila za poljsko državo veljavno formulo pri porokah, po kateri je morala žena obljubiti možu »Zakonsko pokorščino«. Ta formula je veljala od l. 1614. Javnost je izpustitev tega pasusa sprejela z zadovoljstvom.

Stroški oblačenja prej in sedaj

Neki londonski statističar se je pobavil z vprašanjem, koliko stane današnje oblačenje v primeri s predvojnim. Ministrstvo za delo trdi, da so se stroški (na Angleškem) povečali za 120 odstotkov. Konfekcijske trgovine pa trdijo, da se cene v razmerju z vsem ostalim življenjem napram predvojnim niso nič spremenile. Samo kakovost blaga je dosti slabša. Dočim se je ženska prej z izdatkom 5600 Din v našem denarju lahko opremila za vse življenje in je lahko svoje obleke ostavila celo svojim otrokom, ne izhaja z današnjim blagom za isti denar niti oddaleč tako dolgo. Res je pa tudi, da stanejo današnje oblačilne drobnarije, kakor čevlji, rokavice nogavice, robci, lahkotno spodnje perilo itd., ki jih nosijo namesto prejšnje solidne drobnarije, veliko manj nego v predvojnem času. Pač pa izdado možje dandanes bistveno več nego pred vojno Statističar je ugotovil naslednje povprečne številke za leto 1928. (v oklepajih cene za isto stvar v l. 1914.): Obleka 3080 Din (1260), čevlji 350 Din (175), klobuk 126 Din (44), plašč 2100 Din (1050) ovratnik 14 do 21 Din (7 do 10.50).

Zakleto letalo

Ni dolgo tega, kar so poročali o čudnem letalu, ki se je pojavljalo ob zapadni francoski in jugovzhodni angleški obali ob polnem dnevu, najrajši pa ob večernem somraku. Številni očividci so pravili, da se je prikazovalo nenadoma v sinjini neba, ne da bi bilo slišati ropotanje motorja, letelo nekaj časa nizko nad morjem, se zavilo mahoma isto tako neslišno v oblak dima in ognja ter izginilo v valovih. Zaman so potem iskali kakšnega sledu po njem. Bili so pa ljudje, ki so trdili, da je vsaka optična prevara izključena. Vedeli so povedati celo to, da je bilo skrivnostno letalo na spodnjem delu kril zaznamovano na obeh straneh z velikim modrim križem. Nihče ni znal razložiti te prikazni. A zdaj prihaja z daljne Islandije vest, da opazujejo tam že kakšna dva meseca strahotno letalo, ki se pojavlja vsakih par dni, najrajši ponoči, ko ga izdajajo žareče bele luči na sprednjem in zadnjem delu. Prikaže se nenadoma, kroži nekaj časa nad glavnim mestom Rejkjavikom in izgine. To se pa dogaja ob vsakem vremenu. Izključeno je, da bi bilo letalo potniško, ker potniške zračne zveze nima Islandija na nobeno stran, ne proti Ameriki ne proti Evropi. Tudi ni verjetno, da bi vozilo kakšne turiste. Čudno je pa posebno to, da ga vidijo samo nad Rejkjavikom, a drugod ne. Prebivalstva islandske prestolnice se je polotila razumljiva panika.

Ker ni imel mrtvec pravilnega potnega lista

Dunajčanka Evgenija Holzmüllerjeva se je odpeljala s svojim 56 let starim bratom Leopoldom na pogreb bližnjega sorodnika v madžarski kraj Nyiregyhazo. Na pokopališču je zadela brata kap in je umrl. Holzmüllerjeva je najela avto, spravila brata v krsto in ga hotela odpeljati na Dunaj. Toda na meji so madžarski stražni organi mrtveca in šoferja zavrnili, češ da nimata vizuma za prehod preko meje. Holzmüllerjeva pa se je odločila na kratko, velela je šoferju, naj obrne avto in se je odpeljala v Budimpešto na policijski oddelek za potne liste, kjer so ji potrebna vizuma takoj izstavili. Budimpeštanci pa so se med tem začudeno zbirali pred nenavadnim avtom, ki je imel krsto z mrličem tam, kjer je navadno prostor za prtljago.

RAZSTAVA
TISK
7.-21. X. 1928
LJUBLJANSKI VELESEJEM

Prijatelja, ki se nista nikoli videla

V Kingstownu na Irskem je umrl 82 let star možakar. Na njegov pogreb je prišel neki starček približno istih let iz Hastingsa na Angleškem. Oba moža sta si bila že 60 let najboljša prijatelja, čeprav se nista nikoli videla. To je bilo takole:

L. 1868. je umrl na visokem morju mlad irski mornar. Eden njegovih prijateljev, baš omenjeni starec iz Hastingsa, je sporočil vest o tej smrti mornarjevemu bratu v Kingstown. Ta mu je odpisal, oni je poslal drugo pismo in tako se je razvilo med obema pravo prijateljsko razmerje, ki je trajalo vse do letošnjega leta, ko je Kingstownčan umrl. Oba prijatelja sta bila preveč revna, da bi si lahko dovolila obiske. Pozneje sta se poročila, dobila sta otroke in sta se mogla še manj obiskati. A vendar sta se tudi njuni družini spoprijateljili po pisemskem potu. Šele sedaj, ko je eden izmed obeh umrl, je drugi zbral toliko denarja, da ga je mogel posetiti vsaj na zadnji poti.

ALS
NA VRHUNCU STOJE NOGA: VICE Z ŽIGOM: „KLJUČ"
najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

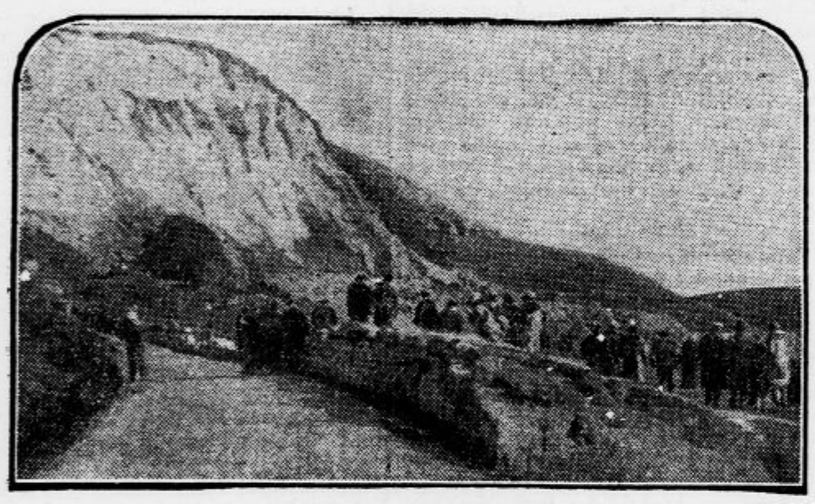

Gora na potovanju
Pri Blackgangu na angleškem otoku Wightu se je začela premikati cela gora. Na sliki vidimo plaz, ki je na svoji poti proti morju dosegel majhen gozd.

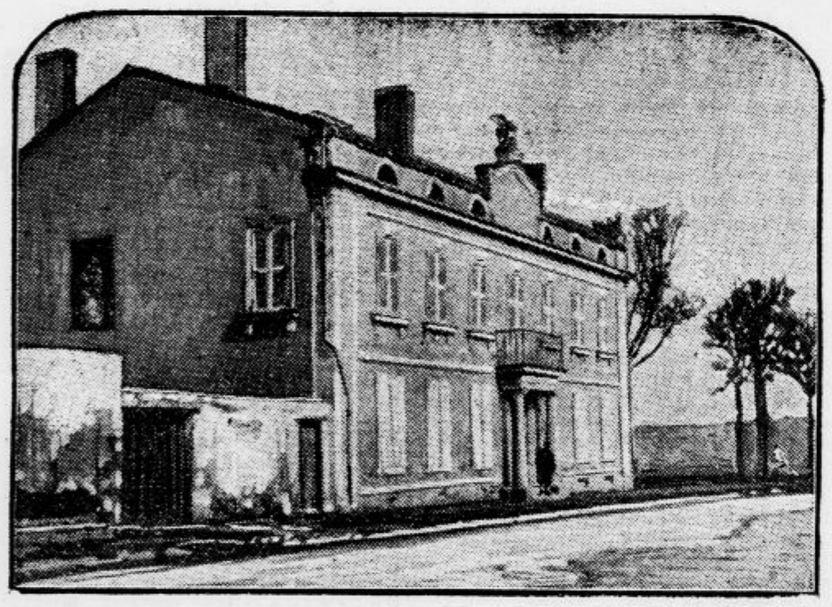

Napoleonova hiša na otoku Aixu
je bila te dni spremenjena v muzej, ki hrani vsakovrstne spominke na velikega Korzičana. Otok se dviga ob atlantski obali Francije, nedaleč od La Rochellea. Tu se je Napoleon leta 1815 po izgubljeni bitki pri Waterlooju predal Angležem.

Spodkopavanje Ženeve z angleško-francoskim mornariškim paktom.
Cushendun in Briand Kelloggu in Coolidgeu:
»Ustvarjava samo boljši temelj za bodočo razorožitveno konferenco!«

Cene:

Prva domača peka

Čim delj sem premišljeval sveto pismo, tem bolj so se mi zdele na mestu božje besede «človeku ni dobro samemu biti,» in neko nedeljo popoldne sem se pripeljal od poroke.

Ker se nameravam strogo držati obsega, ki mi ga dovoljuje naslov, ne bom opisoval, kako je prišlo do moje ženitve. Rečem le, da sem bil tako dovršeno neroden, da si samo zato želim vdovstva, da bi drugi nevesti dokazal svojo izredno spretnost v ljubezenskih zadevah. Sicer je pa moja žena dobra ko bel kruh in če bi molil, bi gotovo prosil Boga, naj mi nakloni veselje, da jo živim še mnogo let. Odkritosrčna je pa premalo.

Neko jutro, približno mesec dni po poroki, sem kakor navadno odšel v službo in niti slutil nisem, kaj me čaka popoldne, še manj pa, da mi žena kaj prikriva.

Z neko posebno prazničnostjo je bil nadahnjen njen obraz, ko mi je pritekla do vrtnih vrat naproti in sva drug drugega spremljala v hišo.

«Tole použij, potem pa pridi k meni v kmetsko sobo, mi boš pomagal! Jaz grem kar dol, da bo prej!» je hitela, ko sva prišla gori.

«Kaj pa imaš doli takega?»

Privila se je k meni kakor otroci k očetu, kadar bi si radi kaj priprosili od njega, in mi je odgovorila z drugim vprašanjem, kakor ženske tako rade delajo:

«Kaj ne, da se tudi tebi pekovski kruh ne zdi že čisto nič dober?»

Prav nič mi ni treba očitati slabosti, kar vas je še fantov. Jaz sem oženjen. Pojdi in tudi ti tako stori, nato šele govori!

Rad sem jedel pekovski kruh, ker je bil čisto različnega okusa od domačega, ki sem ga do lastnega gospodinjstva vedno imel, in niti govora ni moglo biti o tem, da bi se ga bil v onem bore mesecu preobjedel, pa sem vendar odgovoril pritrjevalno:

«Nič posebno mi ni več všeč. Pa še to: nikoli ne veš, ali je moka bila presejana in...»

«Vidiš, sem vedela, zato sem pa danes sama umesila. Zakaj pa imava krušno peč, če ne, da se bo kruh pekel v nji! Ne res? Veš, jaz čisto dobro pečem, sem doma zmerom mamo gledala pri peki, Tončka in Mira pa nikoli in jima bo še gotovo žal. Sedajle bom še enkrat pognetla, ti boš pa grmado kuril. Bom že prišla gledat peč, da ne bo prehuda, ker ti gotovo ničesar ne razumeš o pripravi peči. Pojdi, greva doli, boš videl, kako lepo je vzšlo, in predpasnik ti bom dala, da boš za delo!»

Prav nobena stvar ni bila na običajnem mestu v kmetski sobi, ki je bila tisti dan pekovska delavnica, in rad sem verjel, da je silovito mnogo dela s peko, zakaj samo, da je vse tako navlekla in razmetala, je gotovo porabila vse dopoldne.

«Poglej testo! Ti samo poglej! In kako poka, ko ga gnetem. Ni se moglo bolje posrečiti. Le glej, da bo še peč dobra, da se bom lahko pri mami pohvalila, da sem takoj prvič lepo spekla!»

S tako ljubeznijo je obračala testo in ga božala ter hvalila, da me je obšla kar nekaka ljubosumnost, češ: več ji je do tistele kepe mokre moke kakor zate, in skoraj z nejevoljo sem šel pred peč.

Če so komu stopile v oči solze ogorčenja nad takim poniževanjem moškega stanu, naj si jih kar obriše, saj sem si jih jaz tudi moral, in vsaj dvajsetkrat, ker mi je dim silil v oči, dokler ni zagorelo.

Vse sva dobro pripravila in pričeti bi se bil moral glavni napad: usajanje v peč, pa sva z grozo spoznala, da v najinem gospodinjskem inventarju zija strahovita vrzel tam, kjer bi se morala šopiriti omelo in lopar.

«Uh, dedci pa res nimate prav nikakih skrbi! Na vse mora človek sam misliti! Veš, da me je sram, iti iskat na posodo — ti pa kar stojiš!»

«Kar z metlo pometi peč, med tem bom pa jaz lopar napravil!» sem pogospodaril.

Ker široke ni bilo pri hiši in se je že mudilo, sem obtesal ozko desko, da jo je bilo mogoče držati v rokah, in sem letel nazaj pred peč.

Ubogo testo ki je bilo zaokroženo v odličen hlebec, sva zaradi ožine «loparja» raztegnila v strašansko ponesrečeno štruco in sva ga z združenimi močmi spravila v peč, kjer je prežala nova nesreča — testo ni hotelo z deske, ker je bila raskava.

«Sedaj je pa dosti teh neumnosti! Pusti, bom sam!» sem se razjezil in prevrnil lopar s štruco, ki je dobila pri tem čudovito obliko, in ga potegnil iz peči. Za njim se je povlekla dolga testena vlečka, ki se je odločila šele pri vratih peči, ki sem jih hitro zaprl, da ne bi žena videla grozote, ki sem ji jo zaslanjal. Pogled v peč je bil strašen in skrbelo me je, kaj bo.

Čez eno uro je bil «vihar na morju» pečen in če bi bil to kiparski proizvod, bi dobil na vsaki razstavi prvo nagrado, tako je pa povzročil domač vihar, ki me je premetaval kakor orehovo lupino in ki sem ga pomiril šele, ko sem vso krivdo sprejel nase in izjavil, da bom vse pečeno razdejanje sam pojedel.

Besede mi pa ni bilo treba držati, ker je bilo znotraj še sirovo testo, a tudi če tega ne bi bilo, je bil kruh skoraj neužiten, ker je bil — neslan. To se pravi, da je bil upor proti pekom v kali zatrt.

«Vsak začetek je težak,» je dejal tat, ki je kradel prvič in ukradel nakovalo, jaz pa o prvi peki molčim ko grob, čeprav nisem pekel sam, kakor je oni tat kradel. Kdor je oženjen, ve, zakaj.

Ona sedaj še rajši je pekovski kruh kakor jaz, kar je umljivo — saj je s peko toliko dela in tako težko je dobro speči, če človek slabo zna, česar pa seveda ne trdim o sebi, ker jaz sem peč dobro kuril — sicer pa naj bo kar volj!

Sinclair Gluck:

Zlati panter

15

Gospa Helen Furneaujeva je skomignila z rameni. »To vam je čudna ženska,« je nadaljevala. »Do smrti svojega moža je bila strašno nazadnjaška. Odkar se je pa klatila po svetu, je dobila take navade, da se še jaz zavzemam nad njimi. In Bog mi je priča, da nisem staroverka!« je pomembno dodala.

Razume se, da sem jo z napetostjo poslušal; pokazal seveda nisem ničesar, ampak sem napeljal pogovor z dražestno gostiteljico na druge stvari.

Gostje, po večini umetniki, so jeli prihajati. Med njimi je bilo tudi mnogo zanimivih tujcev, ki jih je imela Helen Furneaujeva posebno rada.

Sredi plitkega pomenka, v katerega sem se bil zaplel z nekim zanikarnim slikarjem, ki bi ga bila topla kopel zelo olepšala, me je Helen zdajci poklicala po imenu.

Stala mi je za hrbtom, in ko sem se obrnil, sem uzrl pred seboj najmilejšo devojko, ki sem jo bil kedaj videl. Nosila je sivo, tesno se prilegajočo svileno obleko, a na glavi je imela siv klobuk posebne oblike. To sem opazil, še preden je gospa Furneaujeva opravila ceremonija predstavljanja. Nato so me dekličine velike, sive oči resnobno pogledale, ustavile se za trenutek v mojih očeh in se nato plašno odvrnile od mene. Čisto mlada je še bila in prav nič se ji ni prilegala ta čudna družba.

Seznanili so me tudi z njeno teto, klepetavo in živahno priletno damo. Med tem ko sem zaradi spodobnosti modroval s to teto o vremenu, je stala gospodična van Cleef tik zraven gospe Furneaujeve in govorila:

»...to je bila najbolj divna pijača, ki sem jo kdaj pokusila. Pojdite tudi vi tjakaj in naj vam je dado. Prav za prav so bili čudni ljudje, težko bi rekla, da so mi zelo ugajali, ali —«

V tem je zagledala mene in utihnila. Očividno sta bili z domačico dobri prijateljici.

Vsi trije smo nekaj časa kramljali o brezpomembnih stvareh; naposled je gospa Furneaujeva odhitela pozdravljat novodošle. Odvel sem dekle k zofi. Tam sem zvedel od nje, da je prišla iz Utike k teti v poset in da preje še nikoli ni bila v New Yorku. Zabavno mi je opisovala ljudi, ki so prihajali k teti. Jaz sem se med tem zaglobil v ljubke črte njenega obraza. Velike, sice, otroško zavzete oči; ozek in nežen nos; rdeče, ljubko zakrožene ustnice so dajale njenemu obličju duhovit in čustven izraz, ki je delal njeno krasoto popolno.

Ko je opazila moj občudujoči pogled, je zardela in postala zmedena. Da premostim zastanek najinega razgovora, sem ji omenil tisto, kar je bila rekla gospe Furneaujevi.

»Kakšna je bila tisti divna pijača, ki ste govorili o njej z gospo Furneaujevo?« sem jo vprašal.

Živahno se je zasmejala. »Preden sva prišli semkaj, sva bili s teto v čudni družbi. Obilo čudaških ljudi je bilo tam, ki se nisem dosti menila zanje. Toda nalivali so najčudovitejši čaj, ki si ga morete misliti. Pogreznila sem se v nekakšne sanje in bilo mi je, kakor da moram objeti ves svet. Kakopak,« — pri tej besedi se je nekam boječe zasmejala — »potlej se mi je zdela tista družba še bolj nemogoča nego preje. Nekaj odurnega je viselo v zraku.«

Izprevidel sem, da tu lahko najdem ključ do skrivnosti, ki smo se že toliko časa podili za njimi.

»Kako zanimivo!« sem se zasmejal. »A ste li uverjeni, da je bilo vaše razpoloženje posledica čaja?«

»Za nekaj trenutkov se je vse okoli mene pravljično izpremenilo in se nato spet razblinilo v nič. Žal mi je, da vam tega ne morem bolje pojasniti. Le to vam lahko povem, da so se mi vsi ljudje in vse stvari mahoma zazdeli prelestni in čudoviti in — ne, ne morem vam povedati tako, da bi me razumeli,« se je smehoma prekinila.

»O, razumem vas docela,« sem odvrnil. »Toda —« Obmolknil sem in ji pogledal v oči.

»Kaj?«

Po kratkem obotavljanju sem dodal: »Ne vem, ali si smem dovoliti, da vam rečem nekaj resnega?«

Njene nedolžne oči so se zavzeto uprle vame.

»... ne vem, ali je taka pijača človeku posebno koristna,« sem končal.

»A zakaj naj si belim s tem glavo?« se je nasmehnila. »To, kar si dovoljujejo Newyorčani, si lahko dovolim tudi jaz!«

Moral sem se zasmejati. »Ali mislite dolgo ostati v New Yorku?« sem vprašal.

»Kak mesec dni.«

»V tem času se boste lahko nagledali New Yorka; dovolim vam, da si privoščite v tem mestu vsakršno svobodo. A nadejam se, da dovolite tudi vi meni neko ugodnost.«

Pri teh besedah je teta stopila k nama, rekoč: »Ljuba Natalija, zdaj moraš z menoj k Jordansovim. Zelo ljubeznjivi ljudje so in nenavadno zanimivi.« Nato se je prijazno obrnila k meni: »Oprostite, gospod Clayton.«

Klabundov „Krog s kredo"

Sobotna premijera v ljubljanski drami je prinesla marsikomur prijetno presenečenje. Klabundov »Krog s kredo« se je uprizoril pri nas dobrih mesec dni po avtorjevi smrti (Alfred Henschke-Klabund je umrl 14. avgusta t. l. v Davosu, švicarskem zdravilišču za tuberkulozne). O uspehu tega dela, ki ima vrstnika v Klabundovi japonski igri »Slavnost češnjevega cveta«, se je mnogo pisalo ob krstni predstavi v Raimundovem gledališču. Prevajalec kitajske in japonske lirike, pesnik zatiranih, ironik sodobne družbe in vzlic siceršnji proletarski bojevitosti tankočuten, skoro sanjav duh, je v tej igri stkal iz kitajskih pravljic nežno umetnino, ki ima med drugimi modernimi komadi to prednost, da sega neposredno k srcu. Mimo spretne tehnične obdelave, srečne spojitve liričnih momentov z epskim dogajanjem, slikovitega jezika in do konca enakomerno napetega dejanja ga odlikuje tudi globoka človeška nota. Kitajci so v tej igri taki ljudje kot smo Evropci; noša, običaji, čajnice in mandarini so v igri le vnanji lesk in blesk, nie jedro pa je na izvestni geografski širini in na neki kulturni višini tipično človeška zadeva. Takih motivov ima tudi evropska literatura mnogo; bolest Čang-Haitange n. pr. je sorodna boli lepe Olge v »Dnevih našega življenja« Leonida Andrejeva. Prav zaradi toplote in iskrenosti, ki veje iz »Kroga s kredo«, se ta z eksotičnostjo prepleskana drama gledalca globoko dojmi. V nji najde poleg mnogega tudi mnogo; v drugih komadih z orijentalskimi motivi kaj rado zmaguje eksotično nad dramatičnim, tu pa imaš oboje v lepem skladu.

Mandarin Ma neusmiljeno izterjuje davke in stiska ubogo ljudstvo. Oče mlade, lepe Čang-Haitang se silno trudi, da bi svoje otroke povzdignil v višjo kasto, toda Ma mu z rubeži prekriža vse načrte. Naposled se jadni oče obesi pred mandarinovo hišo. Rodbina zaide na mah v hudo bedo. Dejanje se začenja v čajnici bivšega rablja Tonga, kamor pripelje Čangovka nedolžno Haitang, da jo proda v hišo veselja. Kupčija, ki v očeh starih Kitajcev ni bila nemoralna, je sklenjena; lepo dekle ostane v zvodnikovi hiši. Prvi pride princ Tao, pesniški duh ki mu dekličina lepota vzbudi mimo strasti tudi plemenitejša čuvstva. Ko se pokaže dekle v vsej svoji nedolžni naivnosti, je njegova strast razorožena. Prav v trenutku, ko mu Haitang na tapeti zaslanjala razlaga skrivnosti krednega kroga (stara kitajska vraža), vdre skozi tapeto mogočni Ma, redni gost Tongove čajnice. Stari pohotnež, kaj pa, vzplamti za mladim dekletom in ga kupi v navzočnosti princa, ki se je bil vanjo že zaljubil, ki pa nima dovolj denarja, da bi bil ponudil višjo vsoto. Tako pride Čang-Haitang v hišo mandarina Ma, ki že ima ženo, nerodovitno Jü-Pei, ljubico sodnega tajnika Čao. Ko mu Haitang porodi otroka, se mandarin izpremeni in mlada mati naposled s svojo nežnostjo in dobroto popolnoma premaga njegovo pohlepno, sebično naturo. Jü-Pei, ki izve, da se bo mandarin ločil z njo, zasovraži Haitang ter sama primeša čaju strup. Mandarin umrje, a Jü-Pei obdolži Haitang, da je možu zavdala, hoteč se polastiti premoženja. Tako pride Haitang, ki je tik pred mandarinovo smrtjo preprečila, da bi bil njen brat, revolucijonarec iz družbe »Belega lotosa«, umoril mandarina, po nedolžnem v ječo in odtod pred sodišče. Jü-Pei podkupi mimo sodnika še babico in dve priči, ki izpovedo, da otroka ni rodila Haitang marveč ona, prva žena. Ta hudobni naklep se ji posreči in Haitang je obsojena na smrt. Tedajci pa pride glas, da je umrl stari cesar nebeške države in da je njegov sin princ Pao zasedel prestol. Vsi na smrt obsojeni in njih sodniki morajo po običaju v Peking, kjer novi vladar znova odloča o obsodbi. Pao pa je pravičen; spozna nedolžnost Haitange in koruptnost sodnikov. Haitang je osvobojena, tožnica in sodniki se morajo pokoriti njeni sodbi. Cesar Pao in dekle iz Tongove čajnice se spoznata in nad detetom doženeta, da je njegov pravi oče sam cesar, ki je bil prvi »utrgal cvet«, hoteč odvedeno Haitang prvo noč rešiti iz mandarinove hiše. Njen brat Čang-hing pa postane sodnik v Nankingu, ker je cesar spoznal, da je pravičen in nepodkupljiv mož.

To je ogrodje te petdejanske igre, ki — sodeč po vsebini — ni neverjetna kitajska zgodba; čeprav dopuščamo, da je konec malo preveč kitajski, ima vendar delo dramatsko verjetnost. To, da se je zaplela v realno dogajanje pravljična sanjavost, je samo v korist njegovi odrski učinkovitosti. Naj se tudi vprašujemo, odkod lepi Haitangi nje očarljiva plemenitost in človeška dobrota, ki premaga toli zapleteno kovarstvo in toliko ljudi; čeprav premišljamo o verjetnosti mandarinove izpreobrnitve ali o potezi, ki jo je napravil avtor, da je princa Pao-ja storil za očeta Haitanginega otroka — pred seboj imamo krepko, zanimivo, lepo odrsko delo, ki zadovoljuje i gurmane i »široko občinstvo«.

Prevod tega dela je iz prve roke: bilo bi odveč, če bi posebej govorili o jezikovnih kvalitetah prevoda, ki poteka iz peresa g. Otona Župančiča.

»Krog s kredo« je zrežiral g. Ciril Debevec. Režija je smiselna in spretna: vse efektne strani komada, in teh je mnogo, so vešče povdarjene: vsi detajli so zvezani v celoto. G. Debevec je s to režijo pokazal, da obvladuje igralski in tehnični materijal in da ume napraviti iz njega predstavo, ki je v vsakem pogledu dostojna. Kitajski kostumi, dekoracije (po načrtu g. Bruna Vavpotiča), dobre maske, scenična godba g. A. Balatke in v celoti prav dobra igra — to so sestavine tega odrskega uspeha, ki ga je občutilo tudi občinstvo in dajalo duška svojemu priznanju. Želeli bi le, da bi bil tempo predstave hitrejši; bilo je več ko pol ure zamude, če se oziramo na javno razglašeni čas.

Igralsko je na odru ves čas dominirala gospa Šaričeva v vlogi Čang-Haitang. Podala je z visoko umetniško verjetnostjo nesrečno deklico, ki premaguje težave življenja in zlobo ljudi s čudovito vero v dobroto. Uspeh predstave bi bil manjši, če ji ne bi dala ga. Šaričeva toliko gorkote in umetniške sile. Zdi se nam glede na ozko odmerjeni prostor odveč, podčrtavati posamezne vloge, ki so nas — čeprav ne v enaki meri — vse zadovoljile: omenjamo posebej gg. Levarja kot sodnika Ču-Ču, Skrbinška kot mandarina, Jana kot princa C. Debevca kot Čang-Linga in Gregorina kot Čao. Izmed dam so še sodelovale gdč. Mira Danilova kot Jü-Pei in gdč. Rakarjeva kot babica. Popularna dvojica bosta za občinstvo gg. Sancin in Smerkolj kot kulija.

Skratka: komad, ki nudi gostu i zabavo i notranje doživljanje in ki ga opaja po eksotični opremi. B.

Nedostižen v konstrukciji in materialu!

Na stotine referenc! Zahtevajte prospekt!

The Rex Co.

LJUBLJANA
Telefon 2268. Gradišče 10

Iz Murske Sobote

pk— Vlada in Prekmurje. »Ljudstvo ima tako vlado, kakor jo zasluži,« je bil nekoč nekdo zapisal in ta modrost je prešla že v pregovor. Toda dosiovno tega ne smemo vzeti. So tudi take vlade in take upravne osebe, ki se drže nekaj časa na oblasti s povsem nemoralnimi sredstvi. V različnih prilikah je sicer tudi čas, ki je potreben, da postanejo simptomi narodovega nezadovoljstva evidentni, različno odmerjen. V taki dobi, ko narodova volja še ni našla v svoji vladi in svojih državnikih pravega izraza, v takem »meddobju« imajo različni politiki, pisatelji in novinarji prilike dovolj, da proučujejo psiho naroda in razmišljajo o njegovi »volji« in njegovem »duhu«. Prava volja tega ljudstva jim bo ostala navadno le zaprta knjiga. Za Prekmurje pa je eno povsem gotovo: naša državna in oblastna uprava ne uživa tu nobene simpatije. Prekmurje je bilo pod Ogri zapuščeno, ker je bila to najskrajnejša krajina, toda je ravno tako (mogoče še malo bolj!) zapuščeno v lastni državi. In ker radi neugodnih in neprijetnih izkušenj, tukajšnje ljudstvo od oblastnikov ne pričakuje ničesar, ostanejo tudi redke dobre akcije nerazumevane in neizrabljene. Tako je bilo ponudeno obubožanim občinam 6% posojilo in povedali so mi nekateri župani iz Goričke, da so občani ponudbo zavrnili, ker ji niso verovali. Ker pri nas se taka stvar ne razloži poljudno, da bi jo vsakdo razumel; objavi se v strogo nepristopnem uradnem slogu, ki ga prekmurski rojak razume seveda še mnogo manj, kakor dolenjski ali gorenjski kmet. Ali pa imajo gotovi krogi interes, da monopolizirajo za se vse koristno znanje?

pk— Cene se dvigajo. Uradništvo se boji Murske Sobote radi precejšnje draginje. Sedaj gredo cene še kvišku! Cena masti je poskočila zopet za pet dinarjev pri kg. Baje je draginji vzrok pomanjkanje koruze, ki je bila v nekaterih krajih povsem uničena. Konjunktura za prekupce živine pa je še vedno nezmanjšana.

pk— Kaj bo z zemljiško knjigo. V Prekmurju nihče ne daje hipotekarnega posojila, ker so izvlečki iz zemljiške knjige povsem nezanesljivi in neporabni. Razen nekaterih občin imajo vse še podatke iz prejšnjega stoletja, ki niso bili medtem pregledani in izpopolnjeni. Tako današnji izvlečki sploh ne odgovarjajo pravemu stanju in so kot dokumenti brezpredmetni. Ljudje, ki ne dobe hipotekarnega kredita, se zatekajo potem k bankam, napravijo menične dolgove in se potem — izseljujejo. Tako visokih meničnih obresti kakor so doma v Prekmurju, ostala Slovenija ne pozna. Če ima uprava skrb za ljudstvo tudi v življenskem programu — naj poskrbi predvsem za ureditev zemljiške knjige!

pk— Druga hvaležna naloga, ki čaka upravo, je tukajšnja prosveta. Društev, ki bi sama skrbela za izobrazbo ljudstva, tukaj skoro ni; potrebne so torej predvsem nove šole. Občina v Murski Soboti jo rabi ravno tako nujno kakor okolica. In gimnazija ni luksuzna ekstravaganca sitih meščanov, ampak pomenja košček zasluženega kruha življensko močnih ljudi. Da bi odvzela država vsaj raz ramen lokalnega šolskega odbora za vzdrževanje višjih razredov gimnazije (odbor se je na zadnji seji prekrstil v »Gimnazijski kuratorij v M. Soboti«) del finančnih bremen z upostavitvijo popolne gimnazije tako, da bi kuratorij skrbel samo za zidavo nujno potrebnega novega gimnazijskega poslopja. V sedanjem se mora vršiti pouk za nekatere razrede dopoldne, za druge popoldne, dva razreda pa poleg tega »gostujeta« še na tujih tleh evangeljske šole!

pk— Upravljati prekmursko ljudstvo mora biti v ostalem — užitek. Ves mesec na sodniji ni bil zabeležen noben večji kriminalni delikt. Male tatvine (ki so na dnevnem redu), majhen pretep med fanti (zadnji v Adrijancih in eden težje narave v Markovcih), dva samomora in — konec. Pa se najdejo modrijani, ki pravijo, da se mu moramo bližati z bičem v roki! Kaj če bi napravili sedaj (za izpremembo!) poizkus s — kruhom. Je verjetno, da se bi izplačalo.

Vazite na obleko ... veliko, veliko lahko prihranite. Če jo laste čistiti in barvati v kemični pralnici

ANTON BOC
Ljubljana.
Šelenburgova ul. 4
dvorišče.

Kjer je cena najniž... in najbolj solidna po treba.

Brezkonkurenčno prvovrstno upeljano lukrativno podjetje sprejme 11 95

družabnika

z 200 tisoč dinarjev v gotovini ali bančnem jamstvu. Za osebno sodelovanje se nudi knjigovodji in korespondentu hvaležno in dobro dotirano mesto.

Ponudbe pod označko »Velika bodočnost« na upravo »Jutra«.

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh. tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUŠTAR,
lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA. Dolenjska cesta 12. 8699

✝ 11904

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nas za vedno zapustil naš dobri oče, brat in stric, gospod

Josip Potočnik

laborant drž. kemič. preizkuš.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši dne 3. oktobra 1928 ob 2. uri popoldne iz javne bolnice v Ljubljani.

ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše ljubljene hčerke, sestre in mamice, gospe

Marte Deželak

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo. Posebej se zahvaljujemo gosp. dr. Cizelju, pevskemu društvu »Zvon« za ganljive žalostinke, g. Finžgerju za njegov trud, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so jo spremili na poslednji poti.

Vsem in vsakemu naša iskrena hvala.

ŽALUJOČI OSTALI.

Brez posebnega naznanila. ✝ Pogrebni zavod J. Gajšek. Vodmat-Ljubljana.

Kruto udarjeni po nemili usodi javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je po kratki mučni bolezni naš ljubljeni sin oziroma brat, gospod

KARL PRESNIK

nenadoma preminul v ponedeljek dne 1. oktobra 1928, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabnega nam se bo vršil v sredo dne 3. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu v Ljubljani.

Priporočamo ga v blag spomin.

Ljubljana-Zdole pri Brežicah, dne 2. oktobra 1928

Žalujoča rodbina PRESNIK z ostalimi sorodniki.

✝ 11908

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je preminula v Mariboru dne 1. oktobra naša mama, gospa

Marija Armičeva

nadučiteljeva vdova

Pogreb pokojnice se bo vršil dne 3. oktobra popoldne iz bolnice v Mariboru.

11910 ŽALUJOČI OSTALI.

✝

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani naznanja, da je umrl njen zaslužni član, gospod

Josip Schönberger

šef odrske razsvetljave v operi.

Pogreb bo v sredo, dne 3. t. m. ob 14. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1928.

✝

Gospodična

KATI WINKLER

posestnica na Vinskem Vrhu

je dne 2. oktobra t. l. po dolgi mučni bolezni, previdena s svetotajstvi v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojne se vrši v četrtek, dne 4. oktobra ob 3. uri popoldne od doma žalosti na pokopališče na Vinskem vrhu.

Sv. Miklavž pri Ormožu, 2. oktobra 1928.

Sestra Flora Götz.

11905

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek »Jutra«, Ljubljana Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je uplačati obenem z naročilom, ali pa se oglasi ne priobčijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—. Pristojbina za šifro Din 5.—

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. — Najmanjši znesek Din 10.— Pristojbina za šifro Din 5.—

Službo dobi

Kroj. pomočnika
za prvovrstno veliko delo in vajenca iz Ljubljane ali bližnje okolice sprejme takoj Jos. Rojina, Aleksandrova cesta 3. 33953

Ključavničarskega pomočnika
z večletno prakso, ki je vešč tudi v struženju — iščem Fikani pogoji se zvedo osebno ali pismeno pri Josipu Turku v Toplicah pri Zagorju ob Savi. 33926

Deklico
petnajstletno, sprejmem takoj v službo. Ponudbe na oglasni odelek »Jutra« pod »Služkinja 77«. 33977

Brivskega pomočnika
z mesečno plačo 300—350 Din in hrano ter stanovanjem sprejme takoj Avgust Delbelo, brivec v Domžalah. 33983

6—8 čevljarskih pomočnikov
dobro izvežbanih za eksportna dela sprejme takoj v stalno delo splošno čevljarstvo Lojze Polanjko, Ljubljana, Stari trg št. 19. 33980

2 mizar. pomočnika
dobro izurjena za stavbna dela sprejme Franc Mikuš, Notranje Gorice 66, pošta Brezovica. 33981

Brivskega pomočnika
perfektnega tudi v striženju »Bubi«, sprejme takoj proti visoki plači Peter Ursulescu, moški in damski frizer v Murski Soboti. 33984

Mesar. pomočnika
dobro izurjenega v izdelavi raznih klobas, sprejmem takoj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 33972

10 pletiljk
izurjenih, sprejme takoj za stalno Ciril Vajt, Kranj 33818

Trg. pomočnik
mlajši, dobro izurjen v mešani trgovini — zmožen opravljati pisarniška dela, se išče Sprejme se samo moč z najboljšimi referencami Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 33370

Stalno in lahko delo
v delavnici dobi gospod, ki posodi 5000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stalna služba«. 33932

Več čevljarskih pomočnikov
dobro izvežbanih za finejša dela, se sprejme takoj v stalno službo. Javiti se je osebno pri načelstvu v Trebnjem. 33927

2 čevljarska pomočnika
dobro izurjena za zbita dela, sprejme Jožef Močnik, Tržič 194. 33922

Dobrega pečarja
sprejme takoj Franc Konjedič, Stražišče pri Kranju. Plača po dogovoru. 33921

2 mlajši dekletci
za lahka dela sprejmem Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33877

Kontoristinjo
starejšo, dobro korespondentko slovenščine, hrv. in nemščine, sprejme večje trgovsko podjetje. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Samostojna knjigovodkinja 5«. 33802

Prodajalko
z večletnim spričevalom, ki govori pravilno nemščino, sprejmem v boljšo galanterijsko detajlno trgovino. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zanesljivost 7« 33804

Čevljar. pomočnika
mladega, za boljša dela sprejme Franc Rus, Selo št. 25, Moste. 33973

Trg. vajenca
zdravega in iz boljše hiše sprejme takoj Svito Kosmač, trgovina mešan blaga, Luče ob Savinji. 34008

Prodajalca
od 18—22 let starega, simpatičnega, zgovornega, poštenega, pridnega, zvestega in zanesljivega, ne nad 172 cm visokega, dobrega računarja, s primernim rokopisom, ki je zmožen nekoliko trgovskih poslovnih zapiskov, sprejmem v stalno službo v trgovini jestvin v mestu — Prednost imajo špecerijske stroke, z dežele Obvladati mora slovenski in nemški jezik vsaj v govoru Ponudbe s sliko in če mogoče šolsko odpustnico (kar se vrne) na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Takoj stalno 18 do 22«. 34021

Učenca
poštenega in pridnega, z odgovorjajočo šolsko izobrazbo sprejmem v špecerijsko trgovino. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33993

Šivilja
sprejme učenko. Istotam sprejmem
sostanovalko
Naslov pove oglas. oddelek »Jutra». 34003

2 monterja
za vodovodno inštalacijo in
2 kletarja
sprejmem takoj proti dobremu plačilu. Naslov pove oglasnj oddelek »Jutra». 34005

Več krojaških pomočnikov
ki so izvežbani tudi v izdelavi usnjatih oblek — sprejmem takoj. Pismene ponudbe na naslov: Pregled, Ruše pri Mariboru. 34018

Služkinjo
dobro in pošteno, ki zna kuhati, Slovenko, išče ravnatelj sarajevske gimnazije. Plača 450 Din mesečno. Nastop 1. novembra Informacije se dobe v Verstovškovi ulici št. 18, pritličje 34010

Prvovrstno šiviljo
z obrtnim listom in dobrimi referencami sprejmem takoj Kapital ni potreben. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Modni salon» 34009

Trgovski potniki

Dober zaslužek
Iščejo se potnike (ce) za razprodajo vrednost. predmetov. Mesečna plača 1500 Din in 10 % provizije. — Oglasite se pri g. Josipu Lahu, Maribor, Vodnikov trg 3. 34023

Zaslužek

Zastopnike (ce)
v vsej kraljevini sprejme za prodajo državnih papirjev na odplačila, združenih z zavarovanjem, proti fiksni plači in proviziji trgovsko podjetje »Feniks«, Beograd, Hilendarska št. 12/I. 215

Postrežnico
starejšo in zanesljivo iščem za dopoldne. Nastop takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33998

Zastopniki!
Nudimo Vam dvoje prednosti: Visok zaslužek in lahko delo. Mesečni zaslužek najmanj 4000 Din. Oglasite se še danes pri Zumbulović, Ljubljana — Aleksandrova cesta. 34026

Pouk

Učitelja ali učiteljico
ki daje inštrukcijo v matematiki, iščem. Ponudbe s ceno na oglasni oddelek »Jutra« pod »Oktober». 33948

Novost!
Krojenje oblek in damskega perila — za dame, gospodične, ki nimajo časa — je pričetek večernega pouka 8. oktobra. Plačljivo v obrokih po 200 Din. Vpisovanje zvečer med 6. in 8. uro ali dnevno. Izdelava krojev. Zasebno krojno učilišče v Ljubljanj — Stari trg 19. 33971

Metoda Berlitz
Pouk francoščine, angleščine italijanščine itd po profesorjih dotičnih dežel — Vsak profesor poučuje edinole v svoji materinščin Prijave samo v višji dr realki (Vegova ulica) pritličje, I A razred. 201

Nemška dama
poučuje nemščino gramatiko in daje konverzacijo Naslov v oglasnem oddelku »Jutra» 33848

Tečaj za risanje
krojev in za šivanje damskih oblek Šlehan, Ljubljana, Starj trg štev 21/I desno. 33581

Službe išče

V vinski kleti
želim službo. Naslov pustiti v oglasnem oddelku »Jutra». 33950

Učenka
stara 14 let, z 8 razredi osnovne šole, boljših staršev, želi stopiti v trgovino z mešanim blagom. Naslov se izve v trgovini Suša Viktor, Zagorje ob Savi. 33935

Gospodična
s petletno prakso v odvetniški pisarni, samostojna moč, perfektna stenografinja in strojepiska želi premeniti mesto. Ponudbe pod »Takoj 55» na oglasni oddelek »Jutra». 33982

V lesni trgovini
izvežbana ter zmožna poleg slovenske tudi italijanske in nemške korespondence, knjigovodstva ter dobra računarica, želi premeniti službo. Grem tudi na deželo. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod šifro »Flora» 33961

Ključavničarski učenec
inteligenten, iz boljše hiše, ki ima 2 leti prakse, bi želel nadaljevati svoj pouk pri podjetju iste stroke — v svrho večje praktične in teoretične naobrazbe — najraje v Ljubljani ali Mariboru Naslov v oglas oddelku »Jutra» 33820

Službo skladiščnika
sluge ali kaj sličnega iščem. Položim tudi kavcijo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod šifro »Zvest 1928». 33940

Kuharica
stara 50 let, ki zna šivati in druga ročna dela, želi primerno službo v mestu ali na deželi. Dopise na oglasni oddelek »Jutra» pod »Po dogovoru». 33931

Absolvent
4. razreda meščanske in dvorazredne trg. šole, vojaščine prost, želi primerne službe. Dopise na ogl. oddelek »Jutra» pod šifro »Marljiv 22». 33920

Kontoristinja
dobra knjigovodinja in korespondentinja s štiriletno prakso, prosi za primerno mesto Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod šifro »Hvaležnost». 33902

Uradnica
trg. nabražena in s štiriletno prakso v odvetniški pisarni, išče primernega nameščenja. Gre tudi kot blagajničarka. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod »Delavna». 33869

Prodajalka
špecerijske stroke, z večletno trg prakso, želi premeniti mesto — najraje v Ljubljani. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod »1. november 75». 33975

Knjigovodja in korespondent
s srednješolsko izobrazbo in večletno prakso v špediciji, trgovini in industriji na vodilnih mestih — išče primerno službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod »Korespondent». 33991

Strojni mojster
vešč v prebijanju (stancanju), popravljanju pisalnih in šivalnih strojev, slov., srbohrv. in nemškega jezika in pisave, dober kalkulant, išče službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod šifro »Trezen» 34011

Prodam

Stoječo uro
za jedilnico, skoro novo, prodam. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra» pod šifro »Ura št. 12». 33835

Marmor. ploščo
s stojalom, varnostne plošče z vso opremo elektr. toka in akumulatorje prodam v Zg. Šiškj štev. 161. 33941

Opekarske stroje
osi, ležišča, jermenice, elevatorje, štirikratne romčke itd. po zelo ugodni ceni prodam. Ogled in pojasnila v Zg. Šiški 161 (Ljubljana VII). 33938

Otroški voziček
poniklian, dobro ohranjen, prodam za 350 Din. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 33965

Železen štedilnik
levi, 2½ plošče (Tischherd) in več oken 90 × 60, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33968

Okrasne letvice
za oprave Vam najceneje nudi izdelovalnica Ivan Dovžan, Ljubljana VII Zahtevajte vzorce in cenike 33411

Vozna pokrivala
konjska pokrivala in kapuce za voznike izdeluje najceneje iz najboljšega impregniranega platna Alojzij Grilc. Novo mesto Ceniki na zahtevo zastonj in poštnine prosto. 29534

Fotoaparat
Voigtländer, Skopar anastigmat 4 : 5, 9 × 12, z dvojnim izvlekom, nov, z vsemi potrebščinami prodam za 2500 Din. Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 33923

Aparat za filmanje
kopirni stroj in vse druge potrebščine za filmanje — vsled odpotovanja ugodno prodam — Reflektanti naj javijo svoj naslov na ogl. oddelek »Jutra» pod šifro »Dobro ohranjen 14.000». 33974

Čehano perje
razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po Din 38 kg Izkoristite priliko, dokler traja zaloga L. Brozović Zagreb, Ilica 82, kemična čistilnica perja. 183

Ia trbovelj. premog
in lepa, suha bukova drva kupite najugodneje pri tvrdki Franc Slovša, Razlagova ulica 20 175

Kočije, vozove in konjske opreme
prodam vsled nabave avtomobila Tozadevne informacije v vinski trgovin Bolaffio. Ljubljana 8349

Špecialke
Slovenija, 72 kart, za Din 1000 prodam. Ančik III. real. gimnazija. 33987

Špecerij. trgovina
v Mariboru je naprodaj — event. s točilnico. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 34019

Fotoaparat
6 × 9. Anastigmat, naprodaj za Bežigradom XI/2. 34016

Pisalni stroji

Pisalni stroj
»Remington», prav dobro ohranjen, poceni prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33967

Motorna vozila

Avto
eleganten — šestcilinderski, 4—5sedežni voz, skoraj nov (9000 km) proda zelo ugodno privatnik. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra». 33949

F. N. motor. kolesa
350 ccm sv Din 13 200. 500 ccm ohv Din 19 200 na obroke, po dogovoru Zastopstvo H Kenda — Ljubljana, Mestni trg 17 29028

Tovorno karoserijo
staro, za Saurer, 4 tone, kupi O. Žužek, Ljubljana 33995

Chevrolet avto
tipa 1927, samoupravljan, vožen 11 500 km, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33996

Dragocenosti

Prstan
z lepim velikim briljantom ali uhane kupim. Ponudbe na oglasni odelek »Jutra» pod »Briljant». 33937

Pohištvo

Salonsko garnituro
z okroglo mizo (antik), stare slike in razno drugo pohištvo radi selitve iz Ljubljane ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33951

Trgovsko opravo
rabljeno, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod »Nizka cena». 33962

Pisalna miza
naprodaj v skladišču Ranzinger. 33945

Omaro
primerno za odlaganje aktov, kupim. — Ponudbe na poštni predal 183, Ljubljana. 33934

Preproge, zastore
(ročno necanje), svetilko in črno pohištvo poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra». 34017

Oblačila

Smoking
dobro ohranjen, poceni naprodaj v modnem ateljeju v Šelenburgovj ulici št. 6/I 33994

Stare obleke
kupuje po visoki ceni M Prekuh, Gallusovo nabrežje št. 23. 34024

Knjige

Lepe knjige
in klavirske note, srnjakove rogove in obešalnike poceni prodam — Vprašati dopoldne na Poljanski cesti št 13/II, levo. 33322

Esselborn
Elektrotechnik. Autenrieth-technische Mechanik. Kiepert-Differential und Integralrechnung I in II del, se proda po ugodni ceni Na pogled pri Hinko Sever Ljubljana, Stari trg št 34 33629

Leksikon
prodam Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 34002

Filatelija

Lepa zbirka znamk
(album) poceni naprodaj. — Vprašati dopoldne na Poljanski cesti 13/II — levo. 33321

Pridelki

Kuhano maslo
kupim Ponudbe z označbo cene na oglasni oddelek »Jutra» pod »Pekarna» 33843

Kupim

Tračnice
dobro ohranjene, od 5—7 kg na tek. meter, kupimo v večjj množini. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod »Tračnice». 33928

Kopalno peč
banjo in umivalnik za kompletno kopalnico kupim. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra» pod šifro »Dobro ohranjeno». 33925

Fotoaparat
s finim objektivom, kupim Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra» pod »Anastigmat». 33979

Sobo za gospode
(Herrenzimmer) po ugodni ceni kupim Ponudbe na oglasnj oddelek »Jutra» pod »Soba za gospoda». 33713

Fotoaparat
9 × 12 kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra» 34020

Posest

Kmetijska hiša
z gospodarskim poslopjem in 1 oralom zemlje poleg hiše, v bližini Ljubljane naprodaj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 34007

Lokali

Lep lokal
na prometnem kraju v centru mesta iščemo za specijalno trgovino. — Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra» pod značko »Lep lokal 31». 33985

Barako, šupo
ali kozolec (toplar) kupim. Ponudbe s ceno in velikost na naslov: Fr. Toni, Zg Šiška 161. 33938

Gostilno
iščem v najem ali na račun v prometnem kraju, v večjem mestu ali trgu, ozir. predmestju. — Ponudbe na oglasnj oddelek »Jutra» pod »Vajen 417». 33924

1—2 pisar. prostora
išče v centru mesta Zumbulović, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12. 34025

Stanovanja

Stanovanje
z veliko sobo in souporabo kuhinje takoj oddam, ev. tudj gospodu, ki lahko dobi dobro domačo hrano. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33954

Manjše stanovanje
oziroma sobo s štedilnikom iščem Ponudbe na kino »Slavija». Vič. 33966

Stanovanje
1 sobe in kuhinje oddam s 15. oktobrom alj po dogovoru. Naslov v pisarni Singer strojev, Sv. Petra cesta 24. 33959

Stanovanje
2—3 sob s pritiklinami, v bližini Tivolija išče majhna obitelj. Ponudbe na naslov Primožić, opera. 33988

Dijaška stanovanja

2 visokošolca
sprejmem na hrano in stanovanje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 33956

Sobe

Sobo
v centru mesta, z električno in posebnim vhodom oddam takoj 2 dijakoma. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33919

Opremljeno sobo
v Zeleni jami št. 206 oddam 2 gospodoma ali gospodičnama. 33958

Prazno sobo
lepo in veliko, oddam za pisarno. Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 33955

Sobo
s posebnim vhodom oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33952

Opremljeno sobo
popolnoma separirano — z električno razsvetljavo oddam v Rožnj ulici št. 31/I 33944

Opremljeno sobo
oddam s 15. oktobrom. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33943

Opremljeno sobo
lepo, v sredini mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra». 33963

Opremljeno sobo
čisto, išče gospod Cena 300 Din Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra» pod šifro »F M.» 33822

2 gdč. ali 2 gospoda
sprejmem na stanovanje z zajtrkom na Sv. Petra nasipu 43. 33936

Prazno sobo
ali mesto hišnice išče gospa. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33933

Majhno sobo
ne s posebnim vhodom, oddam čez dan odsotnemu gospodu ali gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33930

2 opremljeni sobi
elegantni, s souporabo kopalnice, blizu Miklošičeve ceste išče samostojen gospod Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod šifro »Miklošičeva». 33904

Lepo sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33889

Sobo
oddam takoj 2 gospodoma Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33890

Akademika
sprejmem na stanovanje — brez ali s hrano Električna razsvetljava Univerza v bližini Naslov pove oglas oddelek »Jutra» 33853

Sobo
opremljeno ali prazno, s posebnim vhodom išče gospodična Ponudbe na ogl oddelek »Jutra» pod šifro »Soba 44». 33839

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam dvema osebama Naslov v oglasnem oddelku »Jutra» 33976

Prazno sobo
z uporabo kopalnice takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33989

Sobo
oddam gospodični. — Na ogled samo od 4. do 6. ure pop. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra». 33990

Lepo sobo
s separatnim vhodom in električno razsvetljavo oddam takoj Naslov v oglas oddelku »Jutra». 33992

Gospode
ali zakonski par brez otrok sprejmem na hrano in stanovanje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 28877

Snažno sobico
z dvema posteljama, hrano in vso oskrbo oddam blizu sodnije. Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 34006

Sobo
z 2 posteljama oddam v Ulici na grad št. 7. 34000

Opremljeno sobo
lepo, oddam 2 gospodoma v Vrhovčevi ulici štev. 11, pritličje, desno. 33986

2 gospoda
sprejmem na hrano in stanovanje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra». 33826

Sostanovalko
event. s hrano sprejmem Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 34004

Dijaka ali gospoda
sprejmem v bližini Zvezde po nizki ceni v vso oskrbo Naslov pove oglas. oddelek »Jutra» 33997

Dijakinjo
srednješolko iz boljše rodbine vzamem na stanovanje in hrano s 15. oktobrom. Na razpolago ima svojo sobo, uporabo klavirja in konverzacijo v nemškem jeziku. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33999

Sobico
na Poljanski cesti št. 54/I, vrata 18, oddam gospodu s 15. oktobrom. 2-r

Mirna gospodična
išče pri boljši družini v Ljubljani sobico s 15. oktobrom. Ponudbe na podružnico »Jutra» v Mariboru do 6. oktobra pod »Filozofija». 34022

Dijaka
sprejmem poleg obrtne šole na stanovanje s hrano Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 34014

Prehrana

Abonente
na dobro domačo hrano (obed in večerja 14 Din) sprejme I. Dekleva, gostilna »Pod klančkom», Cesta v Rožno dolino 36. 33957

Dopisi

Hvala, ozdravljen!
Poljubno v delavnikih dopoldne. Doma čaka Tvoj Jože. 33942

Cyklamen in Planinka
Naročila nismo prejeli. — Pišite kedaj in kako ste poslali 29877

Mlad vdovec
star 33 let, iskreno želi znanstva s pošteno gospodinjo, da mu vodi gospodinjstvo in končno uredita zopet domače gnezdo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod šifro »A J.» 33978

X. Y.
Pismo prejel. Čakam tebe. Ozdravil! 34.001

Stroji

Motor
trofazni, 380 Volt, 1450 okretajev, 11 KW, kupimo Ponudbe pod »Elektromotor» na oglasni oddelek »Jutra». 33929

Pletilni stroj
št. 8 ugodno naprodaj. — Istotam naprodaj skoro nove citre in malo rabljena violina Naslov pove ogl. oddelek »Jutra». 33665

Motor
na sesalnj plin. 100—120 P. S., kupim. Ponudbe na naslov: Aleksander Riegr, Ruma. 34013

Glasba

Šolske violine
in potrebščine, najboljše dobite le pri strokovnjaku Alfonz Breznik, Mestni trg št. 3. 33960

Nove citre
proda za 250 Din Adolf Beg. Pauerjeva kolonija št. 391 — Trbovlje I. 33886

Pianino
skoraj nov, poceni naprodaj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33675

Črn klavir
poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 34001

Pianino
dobro ohranjen, prodam po zmerni ceni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra» 33675

Živali

Dva istrska braka
resaste ali gladke dlake, pes in psica, v starosti od 2—4 let, povsem izvežbana na zajca, tako da ga sigurno priženeta nazaj, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra» pod šifro »Braki 100». 33964

12 kanarčkov
pevcev in več samic naprodaj v Aškerčevi ulici 1 (baraka). 33969

Kozo
1½ leta staro ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra». 33970

Obrt

Fotografični zavod
Hugon Hibšer, Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 25 se priporoča. 213

Snežne čevlje
in galoše sprejema v popravilo tvrdka M Trebar Sv Petra cesta 6. 29766

Les

Trd rezan les
vsakovrsten, 2—4 vagone kupim takoj protj takojšnjemu plačilu Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra» pod »Dobro plačam». 34015

Razno

Suhe gobe divij kostanj
kupuje po najvišjih cenah
V. H. ROHRMANN Ljubljana,
Sv. Petra nasip 27. Telefon inter. 2915.

Ako si hočete kaj nabaviti, 11903
Ako nimate trenotno potrebnih sredstev,
Ako želite odplačevati v ugodnih mesečnih obrokih,

obrnite se takoj na

KREDITNO ZADRUGO DETAJLNIH TRGOVCEV V LJUBLJANI
Šelenburgova ul. 7, I. nadstr.

katera vam hitro in diskretno posreduje vse, kar potrebujete poljubno skoraj v vseh ljubljanskih trgovinah.

Prospekti in pojasnila radevolje na razpolago.

Vreče
nove in rabljene vseh vrst ter
jute za embalažo
ima vedno v zalogi
Mirko Mlakar
Ljubljana Slomškova 1

Budilke
Budilke
Budilke
F. ČUDEN
Ljubljana 207
Prešernova 1

Vsak petek
sveže
morske RIBE
Ant. Stacul,
Šelenburgova 4
1896

PARKETE
hrastove in bukove
hrastov rezan les
in
parjeno bukovino
prodaja najugodneje
Ivan Šiška
tovarna parket in parne žage
LJUBLJANA
Metelkova ulica 4.
Telefon štev. 2244.
Kupuje
vedno in vsako količino hrastovih hlodov, hrastovih desk 27 m/m in hrastove frize.

PUH- PERJE
R. MIKLAUC Ljubljana

Oddam takoj dobro obiskan
L O K A L
za okrepčevalnico ali trgovino blizu kolodvora prometnega mesta Gorenjske. Dva lokala, hram, stanovanje, kuhinjo, šest prostorov. — Mesečna najemnina Din 880.—. Ponudbe pod »Zlata jama« na oglasni oddelek »Jutra«. 11900a

Ocarinjenje
vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 188

Zaradi elektrifikacije nova Wolfova vročeparna
lokomobila
s stopnjasto rešetko
naprodaj.
Visoki cilinder z nizkim tlakom in kondenzacijo. Zgrajena leta 1923. 12 atmosfer, efektivno 30 PH učinkovitosti. Ogled stroja v obratu pri oskrbništvu graščine
Trautenburg. Leutschach. Steiermark, Österreich. 11883

G. Th. Rotman:

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba.

36.

Trgovina, v kateri se je tako nepričakovano pokazal bik, je bila imenitna trgovina z damskimi klobuki. Toda bik jih je temeljito predelal po svojem okusu; okno, ogledala, vse je šlo na kose; klobuki in škatlje so poteptani ležali okrog in besna žival je s svojimi okornimi nogami kar brodila po trakovih, vrvicah in cvetlicah.

37.

Ko se je vendar že nadivjala, je stopila iz prodajalne vsa okrašena s klobučki in vrvicami ter ponosno odkorakala po cesti. Da tolikanj si je domišljal bik, da se ni prav nič menil za svojo prostost in so ga v nekaj trenutkih vjeli... Tudi gospa Nosanova je bila tako rešena iz svojega neprijetnega položaja. Toda kje je bila opica??? Nihče ni vedel tega!

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.